

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет іноземних мов
Кафедра перекладу та слов'янської філології**

**ВИКОРИСТАННЯ СТРАТЕГІЙ ОДОМАШНЕННЯ ТА ОЧУЖЕННЯ В
АНГЛО-УКРАЇНСЬКИХ ПЕРЕКЛАДАХ ЦИФРОВИХ ДИТЯЧИХ КНИГ
BOOKABOOKA**

Кваліфікаційна робота студентки
групи АПм-24
ступінь вищої освіти магістр
спеціальності 035.041 Германські мови та
літератури (переклад включно), перша –
англійська
Пшеничної Софії Олександрівни
Керівник: доктор філологічних наук, професор,
професор кафедри перекладу та слов'янської
філології
Варданян М. В.

Кривий Ріг – 2025

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПЕРЕКЛАДУ КНИЖОК-КАРТИНОК	8
1.1. Книжка-картинка як форма мультимодального дискурсу.....	8
1.2. Специфіка перекладу книжок-картинок	13
1.3. Одомашнення та очуження як перекладацькі стратегії культурної репрезентації.....	18
Висновки до розділу 1	25
РОЗДІЛ 2. КОМУНІКАТИВНО-ПРАГМАТИЧНІ ЧИННИКИ ВИБОРУ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ СТРАТЕГІЇ	26
2.1. Вплив вікової категорії адресата на вибір перекладацької стратегії.....	26
2.2. Тематика й функція тексту у виборі стратегії одомашнення або очуження	31
2.3. Роль читання вголос у моделюванні перекладу дитячого тексту	36
Висновки до розділу 2	43
РОЗДІЛ 3. ЛЕКСИЧНІ КАТЕГОРІЇ ТА ПРИЙОМИ ПЕРЕКЛАДУ В КОНТЕКСТІ СТРАТЕГІЙ ОДОМАШНЕННЯ ТА ОЧУЖЕННЯ	45
3.1. Лексичні категорії у реалізації стратегій одомашнення та очуження	45
3.2. Способи перекладу антропонімів у дитячій літературі	54
3.3. Способи реалізації стратегій доместикації та форенізації.....	63
Висновки до розділу 3	72
ВИСНОВКИ	74
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	78
ДОДАТКИ.....	96

ЗАПЕВНЕННЯ

Я, Пшенична Софія Олександрівна, розумію і підтримую політику Криворізького державного педагогічного університету з академічної доброчесності. Запевняю, що ця кваліфікаційна робота виконана самостійно, не містить академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації. Я не надавала і не одержувала недозволену допомогу під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають покликання на відповідне джерело.

Із чинним Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в роботах здобувачів вищої освіти Криворізького державного педагогічного університету ознайомена. Чітко усвідомлюю, що в разі виявлення у кваліфікаційній роботі порушення академічної доброчесності робота не допускається до захисту або оцінюється незадовільно.

ВСТУП

У сучасних умовах глобалізації та цифровізації дитяче читання дедалі частіше відбувається в електронному середовищі. Книжка-картинка, яка традиційно поєднувала вербальний текст та ілюстрацію, у цифровому форматі перетворюється на мультимодальний продукт із залученням звуку, анімації та інтерактивних елементів. Це змінює як саму природу дитячої книги, так і вимоги до її перекладу, адже перекладач працює не лише з текстом, а й з цілісним мультимодальним дискурсом. Особливої уваги набувають мультилінгвальні цифрові книжки-картинки, які поєднують кілька мов і дають змогу дитині порівнювати структури різних мов, розвивати міжкультурну компетентність і формувати навички мультимодального читання. Саме до таких продуктів належать тексти платформи *BookaBooka*, що пропонує двомовні та багатомовні цифрові книжки-картинки з озвученням кількома мовами та елементами інтерактивності.

Переклад подібних текстів виходить за межі традиційних підходів до дитячої літератури та потребує переосмислення категорій культурної репрезентації. У центрі уваги опиняються стратегії одомашнення й очуження, які визначають, наскільки перекладений текст наближається до культурних кодів цільової аудиторії або ж підтримує відмінність та специфіку культури мови оригіналу. На теоретичному рівні ці поняття розроблялися в роботах Л. Венуті [37], К. Коскінен [20], О. Палопоскі [5], Ф. Шляйєрмахера [23; 37] та інших. У сфері перекладу дитячої літератури питання балансу між адаптацією та збереженням іншомовних елементів послідовно порушуються у працях С. Алвстад [10], Яна ван Коільє [35; 36], К. Доллерупа [16], Е. О'Салліван [25; 26], Р. Ойтінєн [27; 28; 29; 30; 31] та інших дослідників.

Актуальність теми зумовлюється тим, що в умовах цифровізації освіти й культури дитяча книжка-картинка трансформується у мультимодальний продукт, який поєднує вербальний текст, зображення, звук та елементи

інтерактивності, що істотно змінює характер перекладацьких завдань. На основі аналізу вітчизняних і зарубіжних досліджень встановлено, що хоча питання перекладу дитячої літератури та стратегій одомашнення й очуження перебувають у полі зору сучасного перекладознавства, специфіка відтворення цифрових мультимедіальних книжок-картинок, зокрема англо-українських перекладів платформи *BookaBooka*, досі опрацьована фрагментарно. Невирішеними залишаються проблеми вибору оптимальної стратегії репрезентації іншомовного культурного компонента з урахуванням віку адресата, комунікативної функції тексту та орієнтації на читання вголос, а також відсутні систематизовані дані про реальні перекладацькі рішення на лексичному рівні. Це зумовлює практичну потребу в науково обґрунтованих підходах до перекладу цифрових дитячих книжок українською мовою і робить обрану тему актуальною для подальшого розвитку теорії та практики перекладу.

Метою дослідження є з'ясування особливостей реалізації стратегій одомашнення та очуження в англо-українських перекладах цифрових дитячих книжок-картинок платформи *BookaBooka* з урахуванням комунікативно-прагматичних чинників та лексичних категорій, у межах яких втілюються ці стратегії.

Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання таких **завдань**:

- 1) окреслити теоретичні засади перекладу книжок-картинок як різновиду мультимодального дискурсу та з'ясувати специфіку дитячого перекладу;
- 2) проаналізувати концепції одомашнення й очуження в сучасному перекладознавстві та визначити їх потенціал для опису перекладу дитячих текстів;
- 3) виявити комунікативно-прагматичні чинники, що впливають на вибір перекладацької стратегії у дитячій літературі (вік адресата, тематика та функція тексту, орієнтація на читання вголос), і простежити їх прояв на матеріалі перекладів *BookaBooka*;

4) описати лексичні категорії, у межах яких реалізуються стратегії одомашнення й очуження та визначити їх функціональне навантаження в дитячому тексті;

5) систематизувати способи перекладу антропонімів за класифікацією Яна ван Коїльс та зіставити їх із глобальними стратегіями доместикації та форенізації;

6) проаналізувати розподіл основних способів перекладу у межах різних лексичних категорій і встановити їхнє співвіднесення зі стратегіями одомашнення та очуження.

Об'єктом дослідження є англо-українські переклади цифрових дитячих книжок-картинок платформи *BookaBooka*.

Предметом дослідження є стратегії одомашнення та очуження й пов'язані з ними способи перекладу, а також їхні комунікативно-прагматичні функції у дитячому мультимодальному дискурсі.

Матеріалом дослідження є корпус із 96 англо-українських перекладів цифрових дитячих книжок-картинок платформи *BookaBooka*. Для детального аналізу було відібрано 326 лексичних одиниць, які репрезентують різні лексичні категорії та класифіковано за типом реалізованої перекладацької стратегії на групи, що відображають одомашнення та очуження.

Методи дослідження: порівняльно-перекладознавчий аналіз використано для зіставлення текстів оригіналу та перекладу з метою виявлення конкретних прийомів реалізації стратегій доместикації та форенізації; кількісний аналіз застосовано для підрахунку частоти використання різних стратегій і способів перекладу в межах вибірки; інтерпретаційно-прагматичний аналіз використано для пояснення виявлених перекладацьких рішень крізь призму комунікативно-прагматичних чинників та їхнього впливу на вибір стратегії одомашнення або очуження.

Практичне значення одержаних результатів виявляється у можливості застосування висновків і рекомендацій у навчальних курсах з теорії та практики

перекладу, зокрема у спеціальних дисциплінах, присвячених перекладу дитячої літератури, аудіовізуальному та мультимодальному перекладу. Матеріали дослідження можуть бути використані під час розроблення методичних рекомендацій для перекладачів, редакторів та укладачів цифрових дитячих книжок-картинок, а також у практиці перекладу нових видань для платформи *BookaBooka* та аналогічних мультилінгвальних ресурсів. Крім того, узагальнені спостереження щодо стійких перекладацьких рішень можуть слугувати базою для створення глосаріїв, орієнтованих на дитячі тексти.

Результати *апробації*. Основні положення та висновки дослідження апробовано в низці наукових публікацій і виступів: у статті «Стратегії одомашнення та очуження в англо-українських перекладах книжок-картинок *BookaBooka*», опублікованій у журналі «Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна. Серія: Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов» (у співавторстві з М. Варданян); у тезах «Специфіка перекладу цифрових дитячих книжок-малюнків платформи *BookaBooka*», вміщених у збірнику «День філолога на факультеті іноземних мов: збірник матеріалів III науково-практичної конференції та творчої лабораторії для студентів, учнів та вчителів»; у доповіді «Мультимодальний переклад дитячої літератури: особливості та стратегії», виголошеній на всеукраїнській студентській науково-практичній конференції «Актуальні проблеми сучасної філології та лінгводидактики», а також у межах воркшопу «Ідеології та культура в перекладах дитячої та підліткової літератури: від теорії до практики» Гайдельберзького університету.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до розділів та загальних висновків. Кількість джерел у списку використаної літератури – 38. Кількість джерел у списку джерел фактологічного матеріалу – 192. Кількість додатків – 4. Основний зміст роботи викладено на 73 сторінках.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПЕРЕКЛАДУ КНИЖОК-КАРТИНОК

1.1. Книжка-картинка як форма мультимодального дискурсу

У межах сучасної дитячої літератури книжка-картинка постає як одна з найвиразніших і водночас найперспективніших форм художнього висловлення, що активно розвивається та трансформується відповідно до змін у культурному, технологічному та освітньому середовищах. Її природа визначається не лише співіснуванням тексту та ілюстрації, а поєднанням різних знакових систем і каналів комунікації, а саме: вербального, візуального, аудіального, а у випадку цифрових форматів – ще й інтерактивного. Зокрема, книжки-картинки платформи *BookaBooka*, які стали основою нашого дослідження, поєднують у собі усі перераховані характеристики. До того ж, книжки-картинки можуть бути білінгвальними або мультилінгвальними, мати озвучення кількома мовами, супровідні звукові ефекти, анімацію чи елементи гейміфікації. Такий комплексний підхід до розуміння книжки-картинки формує тип мультимодального дискурсу, де значення виникає не в межах одного компонента, а через взаємодію всіх складових. Відповідно, сприйняття таких текстів потребує від читача, навіть на ранніх етапах розвитку, уміння інтегрувати мовні, зображальні, аудіальні й культурні сигнали. У цьому контексті книжка-картинка виходить за межі традиційного уявлення про ілюстровану книгу для дітей і постає як багаторівневий естетичний і комунікативний феномен, що потребує системного наукового осмислення.

Особливу увагу дослідники приділяють точному термінологічному розмежуванню понять, які у повсякденному вжитку часто плутають. Так, у англomовному академічному дискурсі чітко розмежовують терміни «picturebook» та «illustrated book». Дослідники Е. Бьорд і Дж. Йокота зазначають, що хоча обидва типи книг і «picturebooks», і «illustrated books» можуть

створюватися одними й тими самими ілюстраторами, вони істотно різняться за функціональним навантаженням зображення [13, с. 281]. Якщо у книжках-картинках малюнок є органічною частиною структури та сенсу, то в ілюстрованих книгах зображення можна вилучити без шкоди для наративу, адже основний зміст передається текстом [13, с. 281]. Таким чином, у межах ширшої категорії ілюстрованих книг *picturebook* постає як її структурно та функціонально специфічний підвид, що визначається інтегративною взаємодією тексту та зображення [13, с. 281].

Подібну думку підтримує й М. Варданян, наголошуючи, що поняття «*picturebook*» позначає жанр, у якому візуальний і вербальний коди функціонують як інтегрована система знаків – два наративні голоси, що перебувають у діалозі або в унісоні [2, с. 19]. Ці книги навчають дитину декодувати повідомлення одразу у двох знакових системах – мовній і зображальній [2, с. 19]. Водночас поняття «*illustrated book*» охоплює ширшу категорію – це будь-яка книжка з ілюстраціями, у якій зображення виконує додаткову, а не рівноправну функцію [2, с. 19].

У цьому дослідженні ми будемо послуговуватись саме терміном «*picturebook*» у вузькому значенні – як книжка, де образ і слово формують єдину семіотичну та наративну структуру. Це відповідає усталеній позиції дослідниць М. Ніколаєвої та К. Скотт, які пропонують використовувати написання «*picturebook*» одним словом, щоб чітко відмежувати це поняття від ширших і менш специфічних термінів, таких як «*picture books*» або «*books with pictures*» [24, с. 8]. У їхній концепції, унікальний характер книжки-картинки полягає в поєднанні двох комунікативних рівнів – візуального та вербального, або, за семіотичною термінологією, іконічного та умовного кодів [24, с. 1]. На нашу думку, таке розмежування має важливе методологічне значення, оскільки дозволяє точніше досліджувати особливості семіотичної структури книжок-картинок, які принципово відрізняються від текстоцентричних ілюстрованих видань.

Окрім термінологічної специфіки, дослідники акцентують також на жанровому й структурному різноманітті всередині самого поняття «picturebook». Зокрема, М. Варданян на основі праці Е. Бьорд і Дж. Йокота [13] пропонує розглядати такі різновиди книжок-картинок, як абетки, постмодерні книги-малюнки, мультилінгвальні книги, цифрові книги-ілюстрації, книги-руханки, віммельбуки, книги-кроссовери та книги-історії [2, с. 20]. Таке розмаїття жанрів співзвучне зі спостереженнями Р. Ойтіннен, А. Кетола та М. Гаравіні, які, підтверджуючи цю думку, наводять слова С. Варделл: «книжки-картинки можуть належати до будь-якого жанру, включно з історичним, фантастичним, нон-фікшн і поезією» [30, с. 17]. На думку авторів книги, таке твердження є досить правдоподібним, адже з перекладацької перспективи є певні відмінності у перекладі книжок-картинок різного жанрового спрямування: «<...> переклад книжки-картинки з поетичним наративом суттєво відрізняється від перекладу, наприклад, інформативної книжки-картинки, що описує історичні події. Відтак, перекладач навряд чи сприйматиме ці твори як такі, що належать до одного жанру» [30, с. 17].

Книжка-картинка як форма мультимодального дискурсу розкривається через постійну взаємодію між вербальними та візуальними кодами. Ця особливість докладно аналізується в роботі М. Ніколаєвої та К. Скотт, які підкреслюють, що текст у книжці-картинці є насамперед дієгетичним – він розповідає, тоді як зображення є міметичним – воно демонструє [24, с. 26]. Вербальний компонент, як правило, має лінійний характер, у той час як візуальний є нелінійним, що створює потенціал для необмеженої взаємодії між ними [24, с. 26]. У результаті цього виникає особливий тип наративної побудови, де значення не міститься в окремих компонентах, а народжується в їхньому взаємозв'язку. Подібну думку висловлює й Р. Ойтіннен, яка вказує, що книжка-картинка – це «<...> текст, цілісність або іконотекст, у якому вербальний і візуальний компоненти тісно переплетені в єдине ціле» [31, с. 130].

Вербальні та візуальні елементи, як зазначає Р. Ойтіннен можуть мати кілька функцій: вони можуть дублювати одне одного, тобто розповідати історію одночасно; діяти паралельно, тобто доповнювати один одного; або ж вступати в суперечність, коли ілюстрації навмисне відхиляються від змісту текстового компонента історії [31, с. 130–131]. З огляду на це, можна стверджувати, що ключовою рисою книжки-картинки є її семіотична складність: сенс формується не окремо в тексті чи зображенні, а в динамічній взаємодії між ними. Читач у цьому випадку не просто відтворює наратив, а залучається до інтерпретації співвідношень між кодами, що можуть збігатися, доповнювати або суперечити один одному.

Ці аспекти зумовлюють складний процес «читання» книжки-картинки. За спостереженням авторок монографії «How Picturebooks Work», він набуває форми герменевтичного кола: «З чого б ми не почали, з вербального чи візуального, воно формує очікування щодо іншого, що, у свою чергу, забезпечує новий досвід і нові очікування» [24, с. 2]. На нашу думку, саме ця циркулярна логіка інтерпретації, в якій дитина-читач постійно перемикається між кодами, і є головною пізнавальною рисою жанру.

Цифрові книжки-картинки, на відміну від друкованих, активніше залучають нові модальні ресурси: звук, рух, інтерфейсну взаємодію, що посилює їхню мультимодальну природу. У таких творах вербальні та візуальні коди взаємодіють із аудіальними, кінетичними та жестовими елементами, формуючи нову якість художнього висловлення. На думку Е. Фредеріко, додатки книжок-картинок, або ж «picturebook apps», розширюють вербально-візуальні властивості друкованих книжок-картинок, інтегруючи звук, рух і взаємодію [17, с. 125]. Цей тип тексту позиціонується як новий формат літературного висловлення, орієнтований на дитину-читача, і базується на взаємодії «читання та оркестрування» кількох типів знаків – не лише звукових, а й кінетичних та інтерактивних [17, с. 128].

Згідно з Е. Фредеріко, мультимодальне читання в цифрових книжках-картинках передбачає не лише розпізнавання слів і образів, а й інтеграцію міжмодальних відносин, які можуть підтверджувати або суперечити одне одному, що дозволяє створювати новий мультикодовий знак із унікальним значенням [17, с. 128]. З погляду структури, таке читання потребує від дитини складної когнітивної діяльності: вона має орієнтуватися не лише в лінійній текстовій інформації, а й у нелінійній візуальній, слуховій та просторовій організації елементів.

Цей підхід знаходить практичне втілення в нідерландському проєкті «BookaBooka», який функціонує як додаток і платформа, що пропонує мультилінгвальні цифрові книжки-картинки. За спостереженням М. Варданян, у цьому додатку реалізовано одразу кілька ключових ознак мультимодального тексту: синхронізація тексту й зображення, озвучення кількома мовами, можливість вибору мови читання, порівняння граматичних структур різними мовами, інтерактивна участь дитини у прочитанні тексту (натискання, вибір, слухання) [3, с. 27].

Окрему увагу в межах дослідження варто приділити мультилінгвальним книжкам-картинкам як важливому різновиду мультимодальних текстів. Їхня специфіка полягає не лише у використанні кількох мов, а у поєднанні візуального й вербального матеріалу таким чином, щоб підтримувати мовне та культурне навчання дитини через взаємодію кодових систем. Як зазначається у дослідженні Н. Хадавей та Т. Янга, мультилінгвальні книжки-картинки виконують кілька функцій: вони сприяють збереженню мови в корінних спільнотах, підтримці мовної практики в іммігрантському середовищі та вивченню додаткової мови для новоприбулих дітей у різних регіонах [18, с. 260]. До прикладу, у додатку «BookaBooka» книжки є мультилінгвальними, і саме тому сприяють розвитку метамовної та міжкультурної компетентностей у дитини. Як зазначає М. Варданян, розташування текстів різними мовами (на протилежних сторінках, у надписах до речень, у додатках тощо) вимагає від читача вміння працювати з

кількома знаковими системами водночас [4, с. 27]. Крім того, можливість слухати текст різними мовами дозволяє дітям розпізнавати фонетичні структури, збагачувати словниковий запас, порівнювати іноземну й рідну мову, розвивати вимову.

Таким чином, книжка-картинка сьогодні – це не лише синтез слова й зображення, а полікомпонентний мультимодальний продукт, який функціонує на перетині тексту, візуального мистецтва, дизайну, технології та інтерфейсу. Вона вимагає від читача складної когнітивної діяльності, формує мультимодальну грамотність і відкриває нові шляхи взаємодії дитини з літературою.

1.2. Специфіка перекладу книжок-картинок

Специфіка перекладу книжок-картинок зумовлюється поєднанням кількох особливостей дитячої літератури, серед яких дослідники виокремлюють асиметричну комунікацію, яка полягає у відмінностях рівня знань та досвіду дорослого перекладача та читача дитини, наявність подвійної аудиторії (дитячої та дорослої) та мультимодальний характер цього виду творів, що поєднують текст і зображення [36, с. 118–119]. Як зазначає С. Алвстад, до ключових ознак перекладу дитячих текстів належать адаптація культурного контексту, ідеологічна модифікація, орієнтація на подвійну аудиторію, сприйняття тексту на слух і взаємодія вербального та візуального кодів [10, с. 22]. У випадку книжок-картинок останній аспект є одним із найважливіших, адже візуальний ряд таких книг є не просто ілюстративним фоном, а повноцінним елементом наративу, що перебуває у складних відносинах із текстом – від дублювання змісту до створення альтернативної перспективи [10, с. 25].

Так, Р. Ойтінен підкреслює, що у книжках-картинках словесний та ілюстративний виміри утворюють єдину смислову систему, і завдання перекладача полягає в узгодженні тексту з ілюстраціями, враховуючи колір, композицію та культурно зумовлені візуальні символи [28, с. 464; 31, с. 132].

Ілюстрації можуть як допомагати інтерпретації, надаючи додаткові деталі щодо часу, місця та характерів, так і ускладнювати завдання, особливо у випадках спільного друку (co-print), коли зміна зображень неможлива [28, с. 464]. У таких ситуаціях перекладач змушений адаптувати текст під візуальний ряд, навіть якщо це обмежує вибір мовних засобів. Перекладачеві необхідно вміти «читати» візуальну складову так само професійно, як і словесну, розуміти символіку кольорів та інші культурно зумовлені візуальні коди, а також знати, коли варто додати пояснення, а коли залишити інтерпретацію за читачем [31 с. 139].

Додаткову складність у перекладі книжок-картинок становить те, що, за спостереженням Е. О'Салліван, «навіть якщо зображення не зазнають істотних змін, вони все одно також “перекладаються”», адже взаємодія візуального та вербального компонентів формує цілісний наративний ефект [19, с. 464]. Перекладач, зосереджуючись лише на тексті, ризикує ненавмисно змінити баланс між цими кодами, наприклад, заповнюючи словесно ті смислові «прогалини», які в оригіналі навмисне залишені для ілюстрацій. У результаті може зникнути початковий ефект синергії між зображенням і текстом, що негативно позначиться на сприйнятті твору.

Не менш суттєвим є врахування культурних відмінностей у візуальних кодах. Як наголошує Р. Ойтінен, кольори, образи та символи можуть мати різні конотації в різних культурах, що безпосередньо впливає на сприйняття дитиною сюжету [28, с. 464]. Наприклад, білий колір у західній культурі символізує чистоту, тоді як у деяких азійських країнах – траур. У такому разі перекладач має вирішити, чи варто пояснювати цей культурний контраст або залишити його для самостійного інтерпретування читачем.

Ще однією суттєвою перекладацькою проблемою у книжках-картинках є передача змісту в умовах фіксованого візуального ряду, зокрема тоді, коли ілюстрації містять культурно специфічні деталі, які неможливо змінити. Як зазначають дослідники цього питання, до таких елементів можуть належати написи на вивісках, постерах, газетах чи інших об'єктах у межах ілюстрацій [30,

с. 85; 26, с. 315]. Якщо їх неможливо перекласти у візуальному вигляді, перекладач має вирішити, чи компенсувати зміст словесно, чи залишити без пояснень, аби зберегти візуальну автентичність. На нашу думку, у випадках, коли такі елементи є ключовими для розуміння сюжету або гумористичного ефекту, компенсація у тексті є виправданою, навіть якщо це призведе до підвищення інформаційної насиченості або зміни темпу оповіді. Подібним чином на перекладацькі рішення впливають і технічні параметри видання, адже розташування ілюстрацій та текстових блоків безпосередньо визначає, як можна подати вербальну інформацію. Як зазначає Е. О'Салліван, у багатьох виданнях перекладач змушений розмістити текст у заздалегідь визначеному просторі, що впливає на синтаксис, довжину реплік і навіть вибір лексики [26, с. 319]. Такі ситуації вимагають від перекладача високої гнучкості у виборі мовних засобів, адже йому необхідно не тільки передати зміст, але й зберегти ритміко-візуальну гармонію сторінки.

Важливим чинником є також легкість тексту для читання (*readability*), або радше, як слушно зазначає Е. О'Салліван, «*read-aloud-ability*» [26 с. 311, 30 с. 72]. Перекладач має зважати на ритм, інтонацію, довжину речень і паузи, аби текст легко промовлявся вголос, водночас зберігаючи динаміку та виразність оригіналу. Р. Ойтінен та її колеги наголошують, що такі параметри, як інтонація, темп, наголос і ритм, є не другорядними, а рівнозначно важливими складниками смислової організації твору для дитячої аудиторії [30, с. 72]. У цьому аспекті книжки-картинки можна розглядати як «театральні тексти», які створюються для перформативного відтворення перед живою аудиторією [31, с. 132].

Ритмічні та граматичні особливості мови можуть вимагати переструктурування речень або навіть зміни послідовності викладу для збереження природної усності та напруженості оповіді [19, с. 341]. Такі зміни особливо актуальні у творах, де темп і звучання визначають емоційний вплив на слухача. Це ще раз підтверджує, що переклад книжок-картинок є не лише процесом трансляції змісту, а й творчим відтворенням цілісного художнього

досвіду, в якому текст, зображення і сприйняття на слух утворюють неподільну єдність.

З погляду прагматики перекладу, книжка-картинка має забезпечувати так званий «наративний контракт» між читачем і слухачем, про що говорить К. Доллеруп [16, с. 90]. Це означає, що текст має бути не лише зрозумілим, але й приємним для читання вголос, із урахуванням інтонаційних і ритмічних особливостей мови перекладу. Недостатня увага до цього аспекту може призвести до зниження інтересу з боку дитини.

Окремої уваги заслуговує функція подвійної адресації, про яку згадують як С. Алвстад, так і Ян ван Коільє [10, с. 24; 36, с. 119]. Дитячий текст одночасно спрямований і на маленького читача, і на дорослого, який є посередником між книгою та дитиною – батьком, педагогом чи бібліотекарем. [10, с. 24]. Це зумовлює необхідність створення такого перекладу, який задовольнить естетичні й когнітивні потреби обох груп. На практиці це означає, що у тексті можуть зберігатися або навіть підсилюватися алюзії, зрозумілі дорослим, але приховані для дітей, а також додаватися елементи, які полегшують сприйняття змісту юним читачем.

Не менш важливим елементом є відтворення звуконаслідувань. Як зауважує І. Паскуа-Феблес, оноματοпеї рідко залишають у незмінному вигляді, оскільки вони тісно пов'язані з мовними нормами та культурними звичаями цільової аудиторії [33, с. 117], особливо у випадку голосів тварин, які можуть істотно відрізнятися між мовами. Як наголошує Дж. Лейті, у перекладі книжок, які передбачають подальше читання вголос доцільно застосовувати декілька підходів: багаторазове перечитування довгих уривків, щоб виявити невдалі фрази та забезпечити приємне й ритмічне звучання, подібне до оригіналу; читання чорнових варіантів дітям для оцінки їх реакцій; запис тексту та прослуховування для виявлення недоліків; використання програм для диктування; а також вибір між відтворенням загальноприйнятих у цільовій культурі звуконаслідувань або збереженням оригінальних форм, якщо вони

відрізняються між мовами [21, с. 97–98]. Водночас у книжках-картинках важливе значення мають елементи пунктуації, довжина речень і вибір граматичних конструкцій, адже вони виконують роль орієнтирів для читача, позначаючи паузи й зміни темпу [28, с. 466].

Важливим аспектом у перекладі книжок-картинок є також робота з ідіоматикою та грою слів, яка, за Дж. Лейті, становить значний виклик через необхідність збереження подвійного значення, комічного ефекту та стилістичної виразності [21, с. 98]. Першочерговим завданням перекладача є ідентифікувати ідіоми чи каламбури, з'ясувати їхню функцію в оригіналі та визначити, чи існує еквівалент у мові перекладу [21, с. 100]. Якщо це неможливо, перекладач може вдаватися до буквального перекладу з поясненням або замінити вираз іншим, зрозумілим і близьким цільовій аудиторії, навіть якщо це потребує зміни локалізації комічного елементу [21, с. 100]. У випадку втрати подвійного змісту перекладач може компенсувати його в іншому місці тексту, зберігаючи загальну стилістичну гармонію [21, с. 100–101].

Особливу складність становить передача імен персонажів. На думку Яна ван Коільє, імена у книжках для дітей виконують не лише ідентифікаційну функцію, але й можуть бути носіями гумористичних, емоційних або пізнавальних конотацій [35, с. 123]. Перекладач має вирішити, чи залишити оригінальне ім'я, що може мати відчужувальний ефект, чи адаптувати його задля збереження первісної функції. Серед можливих способів перекладу – відтворення без перекладу, заміна на загальну назву, фонетична чи морфологічна адаптація, переклад імен з певним відтінком значення, а також заміна на інше ім'я з цільової або вихідної культури [35, с. 125–129]. Подібні рішення впливають на ступінь культурного наближення чи віддалення твору, що безпосередньо пов'язано з вибором між стратегіями одомашнення та очуження.

Саме тому важливою передумовою якісного перекладу є усвідомлення перекладачем власної ролі як культурного медіатора для юної аудиторії [22, с. 110]. На відміну від дорослого читача, дитина може мати обмежені знання

про іншу культуру, що зумовлює потребу у ретельному доборі стратегії – збереження іншомовних елементів чи їх адаптація до цільового культурного середовища. Не менш значущим є вплив віку цільової аудиторії на перекладацькі рішення. За спостереженням Яна ван Коільє, молодші читачі потребують більшої кількості адаптацій і спрощень, тоді як для старших можна зберігати більше іншомовних елементів [35, с. 135]. Подібну думку висловлює і Дж. Лейті, вказуючи, що рівень культурного досвіду дитини визначає ступінь допустимого збереження оригінальних реалій [22, с. 110]. У підсумку, вибір між одомашненням та очуженням завжди є компромісом між бажанням зберегти автентичність твору та потребою зробити його доступним для читача певного віку.

Важливо, що переклад книжок-картинок передбачає постійний баланс між цими двома стратегіями. З одного боку, надмірне спрощення чи культурне наближення може призвести до втрати авторського задуму, з іншого – буквальне відтворення оригіналу без урахування вікових і культурних особливостей цільової аудиторії здатне зробити текст менш доступним для читачів. Саме тому перекладач виступає не лише посередником між двома мовами, а й активним учасником створення нового художнього цілого.

Отже, переклад книжок-картинок вимагає від перекладача поєднання роботи з текстом і зображенням, урахування подвійної адресації, культурних кодів, специфіки читання вголос, гри слів, ономафопей та власних назв, а також балансування між стратегіями одомашнення й очуження.

1.3. Одомашнення та очуження як перекладацькі стратегії культурної репрезентації

Переклад художньої літератури, зокрема книжок-картинок, у сучасному глобалізованому світі є не лише актом міжмовної трансмісії, але й важливою формою культурної репрезентації. Через переклад іноземні тексти входять у

національний літературний простір, відображаючи специфіку іншої культури й водночас змінюючись під впливом норм, уподобань та очікувань аудиторії цільової культури. Саме тому перекладацькі стратегії, спрямовані на збереження або адаптацію культурних елементів, посідають центральне місце в перекладознавчій дискусії. Серед них особливу увагу привертають «одомашнення» (domestication) та «очуження» (foreignization) – два полюси, між якими розгортається перекладацька практика.

Для початку доцільно окреслити витоки понять «одомашнення» та «очуження» у перекладознавстві, оскільки саме вони стали ключовими категоріями культурної репрезентації в теорії перекладу. Вагомий внесок у формування цих концептів зробив Л. Венуті, який, спираючись на ідеї Ф. Шляйєрмахера, запропонував критичне бачення перекладацьких стратегій. На думку Ф. Шляйєрмахера, перекладач має два шляхи: «або залишити автора у спокої і якнайбільше наблизити до нього читача, або залишити читача у спокої і наблизити до нього автора» [23, с. 74; 37, с. 19–20].

Продовжуючи цю традицію, Л. Венуті актуалізує поділ Ф. Шляйєрмахера, виокремлюючи стратегії одомашнення та очуження як основні напрями сучасної перекладацької практики. Він підкреслює, що англо-американська культура упродовж тривалого часу віддавала перевагу саме одомашненню, оскільки воно забезпечує «ілюзію прозорості» та створює враження безпосереднього доступу до змісту оригіналу [37, с. 21]. Однак така стратегія, за словами дослідника, насправді є «замаскованою частковою інтерпретацією, орієнтованою на англомовні цінності», яка редукує або ж цілком виключає «інакшість» і культурну відмінність чужого тексту [37, с. 21].

На противагу цьому, Л. Венуті пропонує очуження як свідомий опір етноцентризму, наголошуючи, що «очужуючий переклад означає відмінність чужого тексту, але лише через порушення культурних кодів, які панують у мові перекладу» [37, с. 20]. Він трактує цю стратегію як дисидентську практику, що кидає виклик панівним нормам і сприяє відновленню маргіналізованих голосів,

а також як «стратегічне культурне втручання» у глобальні процеси культурного обміну [37, с. 20]. Таким чином, Л. Венуті робить акцент не лише на лінгвістичних, а й на ідеологічних наслідках перекладацького вибору, показуючи, що одомашнення і очуження функціонують передусім як культурні й політичні стратегії.

Подальший розвиток теорії потребує чіткого визначення цих стратегій. У «Dictionary of Translation Studies» М. Шаттлворт та М. Кові визначають доместикацію як перекладацьку стратегію, за якої переклад «виробляється у прозорому, плавному стилі, щоб мінімізувати чужість іноземного тексту для читачів цільової мови» [38, с. 43–44]. Це означає, що перекладене повідомлення наближується до норм та очікувань культури-реципієнта, роблячи його максимально доступним. Очуження в тому ж словнику трактується як створення перекладу, що «свідомо порушує конвенції мови перекладу, зберігаючи певну частку іноземності оригіналу» [38, с. 59]. Таким чином, дві стратегії репрезентують протилежні вектори: перша асимілює текст, друга – підкреслює його іншу природу.

У науковій літературі поняття одомашнення часто ототожнюють з адаптацією культурного контексту або культурно специфічних термінів. О. Палопоскі наголошує, що цей термін використовують для позначення переробки контексту культури чи реалій, тоді як очуження означає збереження вихідного культурного контексту у відношенні обставин, назв та інших характеристик [5, с. 118–119]. Подібну думку висловлює й М. Варданян, підкреслюючи, що одомашнення зазвичай передбачає адаптацію культурно специфічних термінів (наприклад, у дитячій літературі, при перекладі Біблії чи реалій), а очуження – їх збереження [1, с. 79]. З наведених визначень випливає, що ключова відмінність між стратегіями полягає у ступені наближення тексту до цільової культури чи збереження елементів джерельної культури.

Слід зазначити, що дискусія навколо стратегій одомашнення й очуження не обмежується їх чітким протиставленням. Деякі дослідники трактують їх як

полюси континууму. Так, К. Коскінен, аналізуючи ідеї Л. Венуті, наголошує, що доместикація й форенізація не становлять бінарної опозиції, яку можна чітко відтворити на уявній осі перекладацьких стратегій [20, с. 4]. За її словами, Л. Венуті підкреслює, що будь-який переклад у певному сенсі є одомашнюючим, оскільки навіть форенізуючі стратегії формуються і визначаються цільовим культурним контекстом [20, с. 4]. Водночас дослідниця звертає увагу, що в теоретичному плані можна висунути і протилежний аргумент – усі переклади є очужуючими, адже вони неминуче демонструють ефект інтерференції, який часто вважають універсальною ознакою перекладу [20, с. 4]. На нашу думку, такий підхід є продуктивним, оскільки дозволяє уникнути спрощеного протиставлення стратегій та враховує багатовимірність перекладацького процесу. Водночас він створює ризик надмірної релятивізації понять, адже за умов, коли будь-який переклад можна трактувати як і одомашнюючий, і очужуючий, постає загроза розмивання їхнього аналітичного потенціалу.

Інші дослідники акцентують на тому, що обидві стратегії тісно пов'язані з ідеологічними чинниками. І. Паскуа-Феблес зазначає, що попередні рішення перекладача щодо загальної стратегії, чи надавати перевагу доместикації чи очуженню, які соціальні й освітні норми джерельної культури слід враховувати, можуть вступати у конфлікт з конкретними проблемами певного тексту [33, с. 111–112].

У сучасній критичній літературі висувається низка заперечень проти концепції Л. Венуті. Дослідження А. Шуїта показує, що доместикація як стратегія сприяє прозорості й плавності тексту та не провокує читача, тоді як очуження навмисно порушує конвенції мови перекладу, зберігаючи іноземні елементи [15, с. 79]. Автор зазначає, що рівень «чужості» перекладеного тексту неможливо виміряти однозначно, оскільки він залежить від ступеня знайомства аудиторії з культурними аспектами, а постійне повторне використання певних іноземних елементів зрештою призводить до того, що вони перестають сприйматися як чужі [15, с. 79]. Отже, ефект очуження є скоріше тимчасовим, а

не постійним. Крім того, А. Шуїт вказує на відсутність єдиної методології для кількісного вимірювання рівня доместикації чи очуження, що ускладнює порівняння перекладів у різні періоди чи між різними мовами [15, с. 80]. Звідси випливає висновок про відносність і умовність понять та необхідність розглядати їх як евристичні інструменти, які допомагають перекладачам долати культурні бар'єри залежно від конкретного контексту.

У дослідженнях О. Палопоскі та Р. Ойтінен зазначається, що хоча інколи відчуження розглядається як бажаний спосіб протидії етноцентризму, на практиці кожен переклад невідворотно залучає певну частку одомашнення, бо текст стає частиною нової культури [32, с. 386]. Авторки підкреслюють, що поняття «форенізація» може бути ілюзорним, адже перекладач завжди змушений адаптувати текст до читача [32, с. 386]. Вони критикують Л. Венуті за ігнорування потреб майбутніх читачів та за надмірно негативну характеристику доместикації. Переклад, на їхню думку, є актом комунікації, і відмова від урахування аудиторії робить перекладацький процес безсенсовним [32, с. 387].

З наведеної дискусії видно, що сучасні вчені схилиються до розуміння одомашнення та очуження як крайніх точок спектру, між якими перекладач вибудовує свою стратегію залежно від жанру, функції тексту, очікувань читача та ідеологічних настанов. Такий підхід дозволяє врахувати різноманітність перекладацьких практик та уникнути догматичного протиставлення «хорошого» очуження «поганій» доместикації.

Продовжуючи розгляд концептів одомашнення та очуження, необхідно проаналізувати їхнє функціонування в реальному перекладацькому процесі, зокрема у дитячій літературі. У теоретичному дискурсі стратегії розглядаються як діаметрально протилежні напрями, однак практика засвідчує набагато складнішу картину, що виходить за межі жорсткого бінаризму.

Доместикація і форенізація тісно пов'язані з напрямом перекладу і цільовою аудиторією. А. Аїда окреслює два головні напрями перекладацької процедури: «орієнтація на джерело» (source oriented translation) та «орієнтація на

ціль» (target oriented translation), де перший підхід наполягає на збереженні мовних та культурних характеристик оригіналу, а другий – на «злитті» вихідного тексту з культурою мови перекладу та наближенні його до читача [8, с. 16]. Особливо в перекладі для дітей, зауважує дослідниця, перекладачі повинні прагнути не стільки адекватності, скільки прийнятності, враховуючи обсяг світоглядних знань юної аудиторії [8, с. 16]. З цих міркувань постає питання про баланс між збереженням культурної «інакшості» й забезпеченням зрозумілості тексту для дитячого читача.

Р. Ойтінен наголошує, що переклад – це акт змін і переписування, де проблеми вирішуються за допомогою різних стратегій, зокрема одомашнення та очуження [27, с. 42]. Вона зазначає, що доместикація не є автоматичним продуктом певного часу чи ситуації: перекладач може одомашнювати з різних причин – через політичний тиск, цензуру, моральні цінності, різні аудиторії або релігійні переконання [27, с. 42]. Одомашнювати можна імена, місце дії, жанри, історичні події, культурні чи релігійні ритуали, а також вибір книг для перекладу може бути формою доместикації [27, с. 42–43]. Водночас очуження передбачає збереження «слідів» оригіналу, тобто певних культурних ознак, що підкреслюють походження тексту. Р. Ойтінен зауважує, що кожна стратегія має свої переваги й недоліки: доместикація робить текст більш доступним для читача, але може стерти чужу специфіку, тоді як очуження зберігає «іншість», але може відлякувати певну аудиторію, особливо дитячого віку [27, с. 43]. Авторка звертає увагу на те, що будь-які перекладацькі рішення відображають ідеологічні уявлення дорослих про дітей і дитинство та є формою культурного втручання [27, с. 43]. Так само і Ян ван Коільє наголошує, що перекладачі ґрунтують свої рішення на уявленнях про те, що діти можуть сприймати те, що їм здається дивним, що їм подобається читати та що важливо для їхнього виховання [36, с. 119]. Ці уявлення одночасно особисті та ідеологічні: вони відображають досвід перекладача та норми й цінності суспільства, до якого належить перекладач [36, с. 119]. Саме тому у процесі перекладу для дитячої аудиторії важливо знайти

баланс між адаптацією змісту, поясненням складних культурних реалій та збереженням елементів оригіналу, що сприяють формуванню у читача уявлення про інші культури.

Дж. Лейті пропонує конкретні рекомендації щодо перекладу культурних елементів у дитячих книжках. Вона радить, за можливості, залишати культурні маркери (наприклад, назви монет, страв або місцевостей) у незмінному вигляді, щоб молоді читачі могли відчувати різницю [21, с. 43]. Якщо ж необхідно, можна замінити специфічні елементи на ретельно дібрані локальні відповідники, створити внутрішньотекстову пояснювальну ремарку, включити глосарій або передмову, що знайомитиме з культурним контекстом [21, с. 43]. Украві рідко допустимо прибирати культурні згадки, що потребують довгих пояснень [21, с. 44]. За словами дослідниці, застосування форенізації у дитячих книгах має бути виваженим, адже дитина може виявити відторгнення через незрозумілі реалії [21, с. 38]. Е. О'Салліван підтверджує, що переклад для дітей – це баланс між адаптацією іноземних елементів до рівня розуміння дитини і збереженням відмінностей, які можуть збагатити культуру читача [25, с. 64].

Таким чином, стратегії одомашнення й очуження у перекладі художньої літератури, зокрема дитячої, варто розглядати не як взаємовиключні, а як полюси континууму, між якими перекладач вибудовує власну практику. Вибір стратегії визначається поєднанням культурних, ідеологічних та вікових чинників, а також комунікативною метою перекладу. У результаті ключовим завданням перекладача стає пошук балансу між доступністю тексту та збереженням культурної специфіки, що забезпечує як зрозумілість, так і можливість культурного збагачення читача.

Висновки до розділу 1

Аналіз теоретичних засад перекладу книжок-картинок показав, що цей жанр дитячої літератури є багатогранним явищем, яке поєднує текст, ілюстрацію та, у цифрових форматах, додаткові модальні ресурси – звук, анімацію та інтерактивність. Саме завдяки цьому книжка-картинка виходить за межі традиційного розуміння ілюстрованої книги й постає як форма мультимодального дискурсу, де значення формується не в окремих складниках, а у взаємодії вербального й візуального кодів. Це зумовлює специфічний характер сприйняття тексту дитиною, яка навчається одночасно декодувати кілька знакових систем.

Вивчення особливостей перекладу книжок-картинок дало змогу окреслити низку перекладацьких викликів: подвійна адресація тексту (дитині та дорослому), необхідність збереження ритму, інтонації й природності звучання при читанні вголос, а також відтворення культурних маркерів, гри слів, ономатопей. Значну складність становить робота з візуальним рядом, оскільки ілюстрації виконують рівнозначну функцію у створенні наративу й нерідко визначають вибір мовних засобів. Перекладач у цьому випадку виступає не лише мовним посередником, а й культурним медіатором, здатним збалансувати текст і зображення з урахуванням культурних особливостей аудиторії.

Окрему увагу було приділено стратегіям одомашнення та очуження як ключовим підходам у відтворенні культурної специфіки в перекладі. Аналіз засвідчив, що ці стратегії слід розглядати не як протилежні та взаємовиключні, а як крайні точки континууму, між якими перекладач вибудовує власну практику. Доместикація забезпечує зрозумілість і доступність тексту для дитячої аудиторії, але може нівелювати культурну відмінність твору, тоді як форенізація зберігає автентичні елементи оригіналу, проте ризикує ускладнити сприйняття. Тому найважливішим завданням перекладача є знаходження балансу між цими двома стратегіями.

РОЗДІЛ 2. КОМУНІКАТИВНО-ПРАГМАТИЧНІ ЧИННИКИ ВИБОРУ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ СТРАТЕГІЇ

2.1. Вплив вікової категорії адресата на вибір перекладацької стратегії

Для аналізу текстів у цьому розділі ми використали 96 книжок-картинок, розташованих на платформі *BookaBooka*. Платформа пропонує фільтрування текстів за віковими категоріями читачів (Рис. 2.1).

Вік
0-1 рік - Малюк (4)
1-2 роки - Малюк (26)
2-4 рік - дошкільний (84)
4-6 років - Молодша дитина (103)
6-12 років - дитина (66)

Рис. 2.1. Вікові категорії читачів *BookaBooka*

Деякі книги за своїми характеристиками підпадають під декілька категорій. Чим меншим є вік читача, тим менше книг підходять для його читання. Зі зростанням віку, книги поповнюються як новими зразками, так і книжками із попередньої вікової категорії. Якщо користуватися наявною на *BookaBooka* класифікацією із п'яти вікових категорій, відсотковий підрахунок залучуваних стратегій одомашнення та очуження може бути недостовірним, адже більшість книжок належать одразу до декількох категорій одночасно. Саме тому, для більш достовірного аналізу пропонуємо виокремити лише три вікові категорії читачів

книжок-картинок. Цією класифікацією ми послуговуватимосся для розподілу наявної вибірки за віковими категоріями читачів. На основі аналізу усіх 96 книг доцільним вважаємо поділити їх таким чином:

- 1) Дошкільнята (1–6 років);
- 2) Молодші школярі (6–9 років);
- 3) Середні школярі (9–12 років).

Поділ книжок-картинок за віковими категоріями буде здійснюватися самостійно, для цього необхідно визначити, які саме особливості книг для кожної з вікових категорій. Тому далі подано опис ключових характеристик та специфіки книг платформи *BookaBooka* відповідно до визначених вікових категорій.

Книги платформи *BookaBooka* для дошкільнят (1–6 років) відзначаються надзвичайною простотою та доступністю сюжету. У центрі таких текстів зазвичай перебувають повсякденні ситуації, які дитина легко впізнає у власному досвіді: сімейний сніданок, прогулянка з друзями, святкування дня народження чи ігри у дворі. Мова цих творів проста й лаконічна, побудована на коротких реченнях і повторюваних діалогах, що допомагає дитині засвоювати лексику й структурувати мовлення. Ілюстративний компонент у таких книжках має провідну роль – малюнки дублюють і доповнюють текст, оскільки читання найчастіше здійснюється уголос дорослим, а дитина сприймає історію візуально та на слух водночас. Атмосфера цих книжок вирізняється доброзичливим емоційним тоном: вони передають радість від гри, теплі родинні стосунки, дружнє спілкування та завершуються позитивним фіналом. Прикладом такого типу тексту є історія «До міста» [64; 159], у якій розповідається, як хлопчик Марко приїздить до міста до своєї подруги, грає в ігри, проводить час із родиною, знайомиться з міськими розвагами.

Натомість книжки для молодших школярів (6–9 років) вирізняються ускладненням сюжету та появою більш виразних конфліктів чи проблемних ситуацій, що потребують вирішення. У таких текстах акцент робиться не лише на описі дій, а й на розкритті внутрішніх станів персонажів, їхніх прагнень та

емоцій. Тематика стає різноманітнішою: поруч з іграми й дружбою з'являються мотиви творчості, наполегливості, бажання мати власний простір чи довести розпочату справу до кінця. Текст у таких книжках стає об'ємнішим, містить більше діалогів, описів і логічно вибудованих послідовностей подій. Він не лише супроводжує малюнки, але й сам виступає центральним носієм інформації. Прикладом цього рівня є історія про те, як зубна паста потрапляє в тюбик [114; 197]. Тут тематика вже більш складніша (гігієна, винахідливість, походження повсякденних речей), а тип викладу інформативний: текст пояснює технологічний процес із чіткими причинно-наслідковими зв'язками, але все ж залишає елементи, які можуть допомогти маленькому читачеві не відволікатися від основної лінії оповіді.

Для середніх школярів (9–12 років) характерні книжки, які піднімають глибші, символічні та філософські теми. Їхня структура складніша, а обсяг більший, ніж у попередніх групах. У центрі таких текстів нерідко постають алегорії, притчі чи легенди, що спонукають дитину до роздумів і самостійних висновків. Сюжет перестає бути суто розважальним, натомість він набуває дидактичного чи виховного змісту, торкається світоглядних проблем і цінностей. Мова таких текстів насичена образними метафорами, складними синтаксичними конструкціями, майже не містить повторів, а ілюстрації відходять на другий план. Прикладом цього рівня є «Притча про японця-каменяра» [83; 153], у якій простежується шлях героя крізь низку бажань, що уособлюють людську незадоволеність і прагнення більшої влади чи сили. Текст закінчується моральним висновком про цінність власної праці й уміння бути вдоволеним тим, що маєш. Подібні книжки формують критичне мислення, відкривають простір для інтерпретацій і стимулюють осмислення життєвих уроків.

Таким чином, з огляду на ці характеристики ми виокремили:

- До категорії «Дошкільнята (1–6)» належить 74 книги, з яких у 20 домінувала стратегія очування, а в 54 – одомашнення.

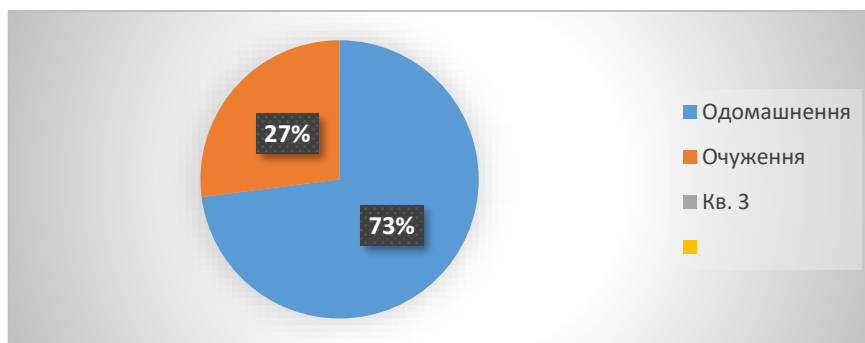

Рис. 2.2. Розподіл стратегій одомашнення та очуження в книгах для дошкільнят (1–6 років)

- До категорії «Молодші школярі (6–9)» належить 18 книг, у 8-ми з яких домінувала стратегія очуження, а в 10 – одомашнення.

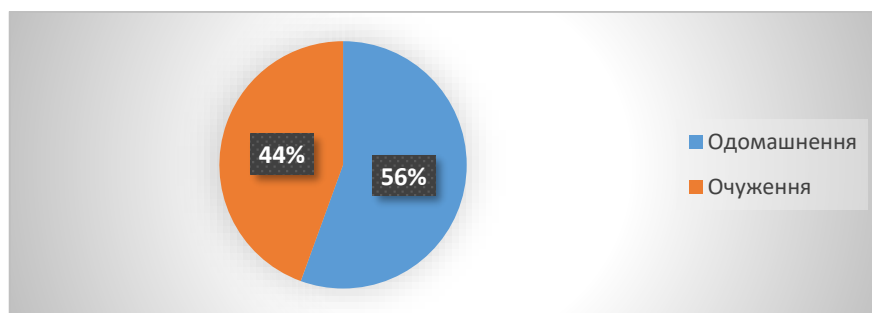

Рис. 2.3. Розподіл стратегій одомашнення та очуження в книгах для молодших школярів (6–9 років)

- До категорії «Середні школярі (9–12)» належить 4 книги та в усіх домінувала стратегія очуження.

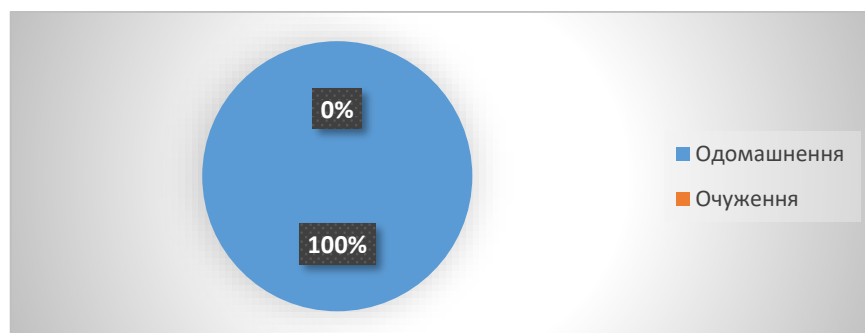

Рис. 2.4. Розподіл стратегій одомашнення та очуження в книгах для середніх школярів (9–12 років)

Так, ми можемо зробити висновок, що для наймолодших читачів (дошкільнят) перекладачі, як правило, більше тяжіють до стратегії доместикації. Це зумовлено психологічними та когнітивними особливостями дитячого

сприйняття: обмеженим життєвим досвідом, невеликим запасом знань про інші країни та культури, а також невисокою толерантністю до складних чи незвичних мовних форм. Так, надлишок іншомовних реалій або складних назв може «перевантажити» дитину інформацією, відволікти її від сюжету і навіть завадити зрозуміти основну думку твору. З цієї причини перекладачі часто свідомо спрощують і адаптують текст під дитячу картину світу.

Із зростанням віку читачів ситуація змінюється. Серед вікової категорії «Молодші школярі (6–9)» розподіл майже врівноважений, на відміну від дошкільної групи (1–6), де одомашнення становило 54 із 74 позицій (73%) проти 20 очуження (27%). Отже, з переходом до віку 6–9 років частка очуження зростає на 17,4 відсоткового пункту, що відповідає ускладненню текстів і більшій готовності читача сприймати іншомовні реалії. Перекладачі частіше зберігають культурно марковані елементи (транскрипція, транслітерація, калькування), однак одомашнення ще має невелику перевагу, бо ця стратегія допомагає уникнути складних іншомовних форм і робить текст легшим для самостійного читання дітьми 6–9 років.

У категорії «Середні школярі (9–12)» ситуація змінюється докорінно: усі 4 книги перекладені з домінуванням стратегії очуження (100%). Це закономірно, адже з віком читач здатен не лише сприймати складніші сюжети, а й виходити за межі власного культурного простору. У таких текстах іншомовні реалії та культурні відсилання не спрощуються, а навпаки зберігаються, що підкреслює пізнавальний та виховний характер літератури для цієї групи. Діти більш старшого віку мають ширший кругозір, кращу пам'ять та вищу толерантність до нового і незвичного в тексті. Це відкриває більше можливостей для застосування стратегії форенізації, тобто збереження оригінальних реалій та колориту першотвору. Перекладач для цієї вікової групи може дозволити собі менше адаптацій і більше автентики, адже старші діти здатні зрозуміти або принаймні зацікавитися чужоземними елементами. Таким чином, якщо для дошкільнят було типовим переважання одомашнення, а для молодших школярів – баланс обох

стратегій, то для середніх школярів ключовою стає саме форенізація як спосіб розширення світогляду та формування критичного мислення.

Віковий фактор є визначальним при виборі стратегії перекладу дитячого твору. Перекладач аналізує, для якої аудиторії призначена книга, молодшої чи старшої, і відповідно коригує баланс між доместикацією та форенізацією. Результатом правильного врахування віку читачів стає переклад, який відповідає рівню розуміння дітей, не відбиває у них бажання читати і разом з тим відкриває їм нові горизонти через знайомство з іншою культурою. Це є основою успішної перекладацької стратегії в дитячій літературі.

2.2. Тематика й функція тексту у виборі стратегії одомашнення або очуження

Аналіз перекладів цифрових дитячих книг платформи *BookaBooka* (вибірка 96 англо-українських перекладів) засвідчує, що тематика твору та його функція тісно впливають на вибір перекладацької стратегії – одомашнення чи очуження. Під тематикою мається на увазі коло життєвих ситуацій, образів і проблем, які змальовуються у творі, тобто сфера реальності (побутова, сімейна, дружня, природнича, фантастична, наукова). Функція тексту – це його комунікативна мета (розважальна, пізнавальна, виховна, інформативна тощо). З'ясовано, що загалом розважальні тексти із знайомою українським дітям тематикою тяжіють до одомашнення, тоді як пізнавальні та інформативні тексти (особливо з елементами екзотики чи іншої культури) частіше перекладаються з орієнтацією на очуження. Подібну думку висловлює і одна з перекладачок та редакторок перекладів книжок-картинок платформи *BookaBooka* українською мовою М. Варданян [3, с. 28]. Розглянемо детальніше ці тенденції та приклади.

Більшість творів передусім із розважальною функцією демонструють тенденцію до одомашнення перекладу, особливо якщо їхній зміст ґрунтується на реаліях, добре знайомих українській дитині. Розважальна функція передбачає

легке сприйняття й емоційне залучення, тому перекладачі прагнуть зробити текст максимально близьким до досвіду юного читача. З цією метою активно застосовується адаптація ономастики й побутових деталей: іншомовні імена персонажів, топоніми, реалії повсякденного життя часто замінюються українськими відповідниками або нейтральними аналогами. Такий підхід підсилює ефект комфорту при читанні, викликаючи у дитини відчуття, що події могли б відбуватися і в її власному оточенні.

Приклади з корпусу *BookaBooka* підтверджують цю закономірність. Так, у книзі «Two friends» [65; 160], де описуються універсальні побутові ситуації (гра з друзями, похід в магазин, стосунки з родичами), імена героїв, наприклад *Arty* – *Андрійко*, *Jordan* – *Дмитрик*, *Kelly* – *Уляна*, лексику на позначення їжі – *chips and sausages with apple sauce* – *смажена картопля з сосисками та яблучне пюре*, реалії дитячого ігрового простору – *jungle gym* – *гірка-павутинка* було одомашнено. Схожий прийом спостерігаємо в книжці «Derek and his friends» [118; 203], де ім'я хлопчика *Derek* передано як *Дмитрик*, його друзів *Flip and Flor*, як *Пилипко та Федько*, що є українськими іменами, близьким цільовій аудиторії. В результаті історія про Дмитрика та його друзів, яка має розважальну функцію та стосується сімейної і дружньої тематики звучить для дитини значно природніше, ніж якби текст було очужено.

Розважальні оповідання про тварин, добре відомих українським дітям, теж перекладаються переважно шляхом одомашнення. Перекладачі часто дають персонажам-істотам описові або пестливі українські імена, замість транскрибування іншомовних. Наприклад, у серії книжок «Bobby and Betty» [124; 125; 126; 127; 209; 210; 211; 212] про пригоди двох звірят, їхні англійські імена були замінені на зрозумілі назви видів *Песик і Мишка*. Та сама ситуація спостерігається у серії книг «Chuck and Chicken» [67; 68; 69; 70; 167; 168; 169; 170], де перекладачі одомашнили імена героїв як *Коко і Климко*. Усі ці зміни спрощують малим читачам сприйняття героїв та ситуацій, бо вписують історії у знайому рамку мовних та культурних координат.

Проте, подекуди зустрічаються винятки у виборі перекладацької стратегії. Наприклад, в історії «Betsy sleeps outside» [72; 163] так само героями виступають знайомі українцям тварини – вівці, проте домінуюча стратегія перекладу тут – очуження. Тематика цієї книжки видається цілком знайомою для нашої культури – сільське обійстя, знайомі тварини тощо. Згідно з тенденцією, можна було очікувати на одомашнений переклад з адаптацією імен та реалій. Проте на практиці домінувала стратегія очуження. Імена героїв залишилися транскрибованими *Betsy* – *Бетсі*, *Anne* – *Енн*, *Michelle* – *Мішель*, *Gemma* – *Джемма*. Причина вибору форенізації полягає у функції тексту: книга має виразний виховний характер (повчальна історія про подолання труднощів самотужки) і робить акцент на індивідуальності персонажа. Саме тому функціональна настанова (донести повчальний меседж) спонукала перекладачів надати перевагу стратегії очуження.

Не лише імена, а й реалії побуту чи ігрові елементи розважальних історій часто адаптуються. Якщо в тексті йдеться про повсякденні ситуації (сімейні вечери, ігри з друзями, відвідини дитячого садка) перекладач може замінити незнайомі українським дітям деталі на ближчі. Як от у книжці «To the city» [64; 159] – історії про дружбу на побутову тематику, де імена персонажів, гастрономічна лексика, а також реалії на позначення ігрової лексики було одомашнено. Отже, розважальні тексти з родинно-побутовою чи тематикою про дружбу перекладаються адаптивно: стратегія одомашнення домінує, аби зосередити увагу дитини на веселій історії, а не на незвичних словах чи чужомовних реаліях.

Статистично, у нашій вибірці практично всі тексти з функцією «розважальна» і тематикою, що не містить екзотичних елементів, перекладені переважно шляхом одомашнення. Цей підхід відповідає усталеній в дитячій літературі традиції: перекладачі намагаються донести до дитини той самий емоційний ефект, що міститься в творі-оригіналі, не обтяжуючи її зайвими незрозумілими деталями. Одомашнення тут слугує засобом підвищення

розуміння, аби маленький читач міг легко впізнати у книзі себе, своїх друзів чи свої буденні пригоди.

Інша картина спостерігається у випадку текстів, що мають пізнавальну, дидактичну або інформативну функцію, а також оповідань з яскраво вираженим чужоземним колоритом. Коли мета твору – навчити нового (наприклад, подати наукові факти, розширити світогляд дитини) або ознайомити з іншою культурою, перекладачі частіше обирають стратегію очуження. Такий підхід зберігає в перекладі елементи оригінальної реальності: незнайомі терміни, географічні назви, специфічні імена, етнокультурні деталі, екзотичні види тварин тощо. Очуження в цьому контексті виконує позитивну роль – воно виступає своєрідним «вікном у світ», через яке дитина ознайомлюється з новою інформацією.

У текстах такого типу, очуження проявляється через максимально точний переклад без адаптації культурно-специфічних компонентів. Приміром, у книзі «How does toothpaste get into the tube?» [114; 197] в українському перекладі домінує стратегія очуження, наприклад імена було форенізовано *Otto* – *Ommo*, *Doctor Hajer* – лікар *Хаджер*, адже функція твору інформаційна, і важливо точно передати процес, про який ідеться, заглибити дитину в історію створення зубної пасти та продемонструвати, що ці події відбувалися в іншій країні. Надмірне одомашнення могло б спотворити основну функцію такого тексту.

Особливо виразно стратегія очуження також домінує, коли у творі фігурують екзотичні тварини або чужоземні культурні реалії. У таких випадках сам зміст спонукає зберегти іноземний колорит, адже пізнавальна цінність полягає саме в новизні та відмінності змальовуваної реальності. Так, у книзі «First words pointing book?» [77; 147] головними героями є нетипові для України звірі і саме тому перекладач не став повністю одомашнювати їх імена. Наприклад, *Johnny* – мавпеня *Джонні*, *Bertie* – бегемотик *Гаррі*, *Ally* – крокодил *Крістофер*. Хоча цей текст за функцією радше розважальний, його тематична складова (екзотичні тварини) зумовила вибір перекладачами стратегії очуження.

Дитина, читаючи про тваринку з іншомовними іменами підсвідомо розуміє, що вона знайомиться з мешканцями іншого краю, і це відповідає задуму твору – розширити кругозір реципієнта.

Проте не завжди в книжках, у яких зустрічається екзотична фауна, домінує стратегія очуження. Прикладом такого винятку є серія книг про пінгвіна Біно [49; 50; 51; 52; 53; 214; 215; 216; 217; 218]. Пінгвін – безумовно екзотична тварина з погляду української дитини, до того ж дії цих історій відбуваються в антарктичних пейзажах. Така тематика мала б спонукати перекладачів до вибору стратегії очуження, однак переклад пішов іншим шляхом – у цих книгах домінує одомашнення. Передусім, перекладачі творчо підійшли до передачі власних імен персонажів, наприклад *Snow Wing*, *Black Foot*, *Brown Beak* отримали описові українські відповідники: *Снігокрил*, *Чорнолап*, *Чорнодзьоб* тощо. Хоча таким чином англійські імена замінені на українські, це не стільки культурна адаптація, скільки суто лінгвістичне прагнення зробити прізвиська зрозумілими для дитини. Стратегія тут радше компенсаторна: іншомовний колорит (пінгвіни, льодовики, Антарктика) все одно збережений, але окремі слова перекладено, щоб маленький читач уявив образ (біле крило, чорна лапа тощо). Подібне перекладацьке рішення можна вважати частковою доместикацією на рівні мови при загальному збереженні чужоземного антуражу.

Особливо виразними прикладами впливу тематики та функції тексту на вибір стратегії є переклади книжок-картинок, що базуються на казках і притчах іноземного походження, дії в таких текстах відбуваються в іншому культурному середовищі. Книжки-картинки такого типу найчастіше перекладено з дотриманням стратегії очуження, щоб зберегти їх національний колорит. Наприклад, в історії «Happy Hank» [104; 193], основою якої стала казка братів Грімм, ім'я героя *Hank* було очужено та замінено на більш знайоме для української аудиторії ім'я *Ганс*, що безпосередньо асоціюється із німецькою культурою. Перекладач свідомо не замінив Ганса на українське ім'я, адже це б стерло зв'язок з першоджерелом і нівелювало б історичний колорит німецької

казки. Подібно до цього, український переклад книжки «Sausage nose» [91; 201] є очужувальним. В основі сюжету відомий європейським фольклорний мотив, перекладачі зберегли усі фантастичні елементи та імена героїв, не адаптуючи їх до українських реалій. Іншим прикладом є твір «The Japanese Stonecutter» [83; 153], що походить з далекосхідної традиції. Перекладачі залишили без змін сам образ і контекст – японське середовище, специфічні реалії професії каменяра в Японії тощо. Тут домінування стратегії одомашнення було б недоречним: мета притчі – виховна і пізнавальна, вона має показати маленькому читачеві мораль через призму саме японського світогляду.

У підсумку, для текстів з навчальною та пізнавальною спрямованістю характерне менше втручання в оригінальний матеріал. Перекладачі дотримуються стратегії очуження, коли зміст твору містить екзотичні, культурно марковані елементи або нову для дитини інформацію. Таким чином, очуження тут сприяє досягненню комунікативної мети – розширити знання читача, познайомивши його з різноманіттям світу.

2.3. Роль читання вголос у моделюванні перекладу дитячого тексту

Читання дитячих книжок вголос – невід’ємна частина досвіду їх сприйняття, адже часто дорослий (батьки, вчитель або актор озвучення) озвучує текст для дитини, яка ще не читає самостійно. Відтак перекладач має враховувати усне озвучення тексту, аби досягти інтонаційно природного, милозвучного викладу, який легко сприймається на слух. Розвиток цифрових платформ для дитячого читання, таких як *BookaBooka* ще більше підсилив значення читання вголос у перекладі. *BookaBooka* – це мультимовний застосунок з бібліотекою книжок-картинок, де більшість з них доступні в озвученому вигляді різними мовами. Платформа особливо наголошує на ролі аудіо: її девіз – «*app vol (voor)leesplezier*» – «додаток, сповнений радості читання вголос» [14]. В описі місії платформи зазначено, що вони прагнуть «стимулювати радість

читання у дітей і підтримати їх у переході від слухача до гордого самостійного читача» [14], а також забезпечити, щоб кожна дитина мала змогу «насолоджуватися привілеєм бути змалку охопленою читанням уголос великої бібліотеки – з книжками та їх озвученням рідною мовою» [14]. Тобто, *BookaBooka* свідомо робить акцент на рідній мові читача та живому озвучуванні, визнаючи їх критичними для розвитку дитячої грамотності. Для перекладу це означає, що кожен переклад на платформі одразу ж проходить «перевірку» аудіовідтворенням: текст набуває усної форми у виконанні диктора чи волонтера і безпосередньо сприймається дитиною на слух. Як наслідок, недоліки перекладу, пов'язані зі звучанням, стають відразу помітні.

Платформа *BookaBooka* також реалізує технічну опцію «караоке-читання», за якої текст на екрані підсвічується синхронно з озвученням диктора. Це зумовлює необхідність максимальної відповідності перекладеного тексту аудіодоріжці як за змістом, так і, принаймні орієнтовно, за обсягом, інакше порушується коректність синхронізації підсвічування. Перекладач не може довільно розширювати речення чи опускати окремі фрази, оскільки в такому разі відбувається розсинхронізація між звуковою доріжкою та візуальним текстом. Отже, іноді доводиться шукати компроміс між стислим, виразним формулюванням і необхідністю зберегти темп, що узгоджується з оригіналом. Якщо, наприклад, у мові перекладу деякі вирази довші, можливо, треба скоротити текст в іншому місці, щоб загальний час озвучення сторінки залишився співмірним. Це своєрідний технічний вплив читання вголос у цифровому середовищі на перекладацькі рішення: перекладач мимоволі думає як сценарист, який готує текст під майбутнє озвучення.

Вплив на сприйняття таких елементів, як вигуки та засоби звукопису у аудіоформаті дуже великий. Якщо переклад зроблено вдало, дитина під час слухання сміятиметься у потрібних місцях, повторюватиме за диктором кумедні звуки, реагуватиме емоційно на вигуки персонажів. Це показує, що переклад досяг своєї мети – викликати той самий відгук, що й оригінал. Якщо ж якийсь

елемент перекладено невдало (скажімо, звук передали описово, складне ім'я або вигук форенізували) ефект може втратитися – дитина пропустить це повз увагу. Тому цифрові аудіокнижки ставлять високу планку відповідності перекладу принципу читання вголос. Перекладач мусить думати про слухача постійно, особливо пам'ятати, що слухачем є дитина.

У проаналізованих англо-українських перекладах цифрових дитячих книг *BookaBooka* помітно, як прагнення до легкого читання вголос зумовлює адаптацію цілої низки мовних елементів – вигуків, ономатопей, власних назв персонажів тощо. Найбільш показово впливає чинник озвучення на переклад вигуків та емоційно забарвлених реплік. При читанні вголос такі елементи мають звучати органічно, передаючи потрібну емоцію, тому перекладачі здебільшого замінюють їх українськими еквівалентами. Майже всі вигуки в дослідженій вибірці передано шляхом одомашнення через питомі відповідники, звичні українському слухачеві. Наприклад, англійському оклику здивування *Well, have you ever!* відповідає експресивне *Отакої!*, а радісному *Yeeeh!* – піднесене *Ураааа!*. Подібно, вигуки болю чи досади перекладено природними українськими вигуківими формами: *Ouch!* – *Ой!*, *Ow!* – *Ай!*, *Uh, yuck!* – *Ой, тьфу!* тощо. Така заміна робить усне озвучення максимально легким: дорослий читач без вагань вимовить такі вигуки, а дитина миттєво впізнає емоцію. Милозвучність і інтонаційна виразність зберігаються, адже перекладені вигуки відповідають нормам українського мовлення і не вибивають з ритму читання.

Аналогічна тенденція спостерігається у передачі ономатопей – звуконаслідувальних слів та звукосполучень. У дитячому тексті вони виконують важливу образну й розважальну роль, тому їх звучання має бути знайомим і виразним для слухача. Перекладачі активно одомашнюють такі елементи, добираючи українські звукописи, які легко вимовити. Приміром, типові звуки природи чи предметів перекладено відповідниками: *CRASH!* – *БУ-БУХ!*, *HONK HONK!* – *Бін-бін!*, *Cluck-cluck!* – *Кво-кво!*. Англomовне *Splash! splash! splash!* стало українським *Бульк! Бульк! Бульк!*, передаючи плескіт води таким чином,

щоб читач міг натурально інтонувати повторюваний звук. Отже, замість буквального копіювання англійської ономапоєї переклад часто пропонує фонетично зручний український еквівалент. Це полегшує сприйняття тексту, адже маленький слухач розуміє звук (стук, грюк, плеск тощо) без додаткових пояснень, адже чує знайому звукову форму.

Натомість стратегія очуження щодо ономапоєй може суттєво ускладнити сприйняття тексту на слух. Якщо переклад залишає іншомовні звукосполучення без адаптації, читання вголос стає менш природним. Показовим є приклад з перекладу звуків у книзі «The first swimming lesson» [89; 174]: гучні шумові ефекти *BRROFFTT! RRRRAPPP!* було відтворено як *БРОФФТ! РРРАППП!*, а *DRRUPHH! GHRAAAAP!*, як *ДРУУФФ! ГРААААП!*. У цих випадках перекладач фактично транскрибував англійські звукосполучення українськими літерами без зміни структури. Подібна форенізація утворює для українського читача нестандартні, важковимовні набори звуків. По-перше, накопичення приголосних (*brp*, *fftt*, *ppp*) або нетипових для української звуків (*ghr*, передане як *gxp*) не відповідає фонетичним шаблонам рідної мови. Читач змушений сповільнитися, щоб «розшифрувати» таку звукокомбінацію, через що втрачається динаміка оповіді. По-друге, дитина-слухач може не збагнути, що означає *РРРАППП!* Чи *ГРААААП!*, адже ці звуки не асоціюються в її свідомості з жодним знайомим явищем. Таким чином, форенізація ономапоєй ускладнює сприйняття на слух: дитина не отримує чіткого аудіального сигналу про подію, а дорослий читач не завжди може інтонаційно природно вимовити подібні звукосполучення.

Варто зазначити, що не всі іншомовні елементи негативно впливають на усне сприйняття. Прості короткі назви й імена, які легко піддаються українській вимові, можна залишати без перекладацьких змін і це не створить перешкод для читання вголос. У вибірці *BookaBooka* знаходимо чимало прикладів транскрибованих іншомовних антропонімів, що органічно вписалися у текст і не заважають ані людині, що читає текст вголос, ані слухачам. Зокрема, *Toby* – *Тобі*, *Bino* – *Біно*, *Harry* – *Гаррі*, *Anne* – *Енн* – ці імена передано через очуження, проте

вони не містять звуків або сполучень, складних для української артикуляції. Кожне з них коротке, милозвучне, має голосний у кожному складі, тому при читанні не виникає складнощів. Отже, форенізоване ім'я саме по собі не є проблемою, якщо його форма інтуїтивно зрозуміла і фонетично зручна. У таких випадках перекладач може дозволити собі очуження без шкоди для милозвучності тексту.

Натомість власні імена та назви персонажів, що мають особливу стилістичну функцію (відтворюють гру звуків, риму або несуть культурний зміст), частіше піддаються трансформації задля досягнення потрібного ефекту при озвученні. Антропоніми в дитячих книгах нерідко виконують додаткову фонопоетичну функцію – вони можуть бути римованими, алітеративними, пестливими, що в свою чергу підсилює евфонічність тексту. У таких випадках українські перекладачі застосовують стратегію одомашнення, аби зберегти або навіть підсилити фонетичну гру. Яскравий приклад – римована пара прізвиськ *Ched and Chad* – *Сирчик і Чепурчик*. В оригіналі два імені відрізняються лише однією літерою, створюючи комічну риму. Натомість перекладач підібрав два співзвучні українські імені обидва у пестливій формі на *-чик*, що забезпечує подібний ритмо-мелодійний малюнок. *Сирчик і Чепурчик* римуються між собою, до того ж звучать ласкаво і кумедно, а отже при читанні вголос зберігається задуманий автором ефект гри слів. Подібне рішення спостерігається і в наступних парах імен: *Chuck and Chicken* – *Коко і Климко*, де оригінальний повторюваний звук «Ch» було відтворено за допомогою римованої пари із демінутивним суфіксом, або ж *Flip and Flop* – *Пилипко та Федько*, знову ж таки оригінальну евфонію збережено за рахунок рими та пестливого відтінку у перекладі.

Як уже зазначалося, чудовий спосіб досягти милозвучності – вживання демінутивів, які пом'якшують звучання і роблять ім'я ближчим дитячій аудиторії, викликають позитивні асоціації із героєм, а також за рахунок милозвучного звучання привертають увагу до оповіді історії. Так, ім'я *Mary*

перекладач трансформував у пестливе *Марічка*. Українська форма містить зменшувальний суфікс *-чк-*, завдяки чому ім'я набуває ласкавого відтінку. Аналогічно, в тексті зустрічаємо *Skipper* – *Чубчик*, *Mason* – *Юрчик*, *Dora* – *Даринка* та багато інших одомашнених імен, змінених з урахуванням милозвучності. Ці приклади підтверджують, що перекладачі свідомо обирають фонетично привабливі відповідники в мові перекладу, які легко сприймаються на слух і запам'ятовуються, що в свою чергу посилює емоційне залучення маленького слухача й утримує його увагу протягом усієї оповіді.

З уваги на орієнтацію дитячої книги на слухача, особливого значення набувають також віршовані вставки та ритмізований текст. Римовані рядки в оригіналі розраховані на те, що їх проговорюватимуть уголос – з певним ритмом, можливо, під музику чи з унаочненням через інтонацію. Тому перекладачеві важливо зберегти риму і ритм, навіть за умови певного відступу від буквальної передачі змісту, оскільки інакше під час читання вголос вірш втрачає свій естетичний ефект. У книжках серії *BookaBooka* трапляються подібні віршовані фрагменти. Зокрема, у творі «Kaz makes music» [56; 220] автор використовує звуконаслідування і ритмічний повтор, зображаючи як коала Кузя «створює музику» з навколишніх звуків.

В українському перекладі цей епізод майстерно відтворено із збереженням і навіть підсиленням ритмічної організації за рахунок розгорнутої гри звуків і повторів. Якщо англійський оригінал вибудований переважно на простій римованій декларації (*I sing, I sing. / There is music in everything; Look around and you will see / That getting creative is the key*), то український текст зміщує акцент у бік звукової фактури: замість прямого повідомлення про *string with colorful beads, coconuts and poppy seeds* перекладач створює низку ониматопей і ритмічних формул (*Хува-ху як порожнистий ціпок, Два кокоси говорять плок-плок, Таки-таки, таки-таки – торохтять голівки маків, Цок-цок, один, два, три – б'ють-цокочуть камінці*). Завдяки цьому переклад не лише зберігає мотив «музики в усьому», а й посилює його через акустичну експресію: дитина чує

послідовність чітких ритмічних сигналів (*хува-ху, плок-плок, таки-таки, цок-цок*), які легко артикулювати й відтворювати разом із дорослим. Отже, через стратегію одомашнення з елементами креативної адаптації переклад стає своєрідною звуковою грою, оптимізованою саме для озвучення дорослим і «підспівування» дитиною.

Таким чином, орієнтація на читання вголос є визначальним прагматичним чинником, що впливає на вибір перекладацької стратегії при перекладі дитячих творів. Переклад, розрахований на слухача, повинен бути фонетично легким, інтонаційно виразним і зрозумілим на слух. Елементи тексту, які безпосередньо формують звукове враження (вигуки, ономатопеї, власні назви персонажів, вірші та рими), перекладачі переважно одомашнюють – тобто пристосовують до норм і милозвучності цільової мови. Це дає змогу уникнути труднощів під час читання, зберегти емоційний тон та ритм оригіналу. В окремих випадках, коли іншомовний елемент не порушує фонетичної гармонії (як-от прості імена), допускається очуження без шкоди для сприйняття. Загалом, переклад дитячої книги моделюється так, щоб бути максимально дружнім до усного виконання: тоді і дорослий читає із задоволенням, і дитина слухає з повним розумінням та захопленням.

Висновки до розділу 2

У цьому розділі було проаналізовано ключові комунікативно-прагматичні чинники, що впливають на вибір перекладацької стратегії у дитячій літературі. Зокрема, досліджено роль вікової категорії цільової аудиторії, тематики та функції дитячого тексту, а також специфіку читання твору вголос. Проведений аналіз дозволив встановити закономірності, як кожен із цих чинників зумовлює перевагу стратегії одомашнення чи очуження у перекладі дитячих книг.

Передусім, результати дослідження підтвердили визначальний вплив віку адресата на перекладацьку стратегію. Для дошкільнят (1–6 років) перекладачі здебільшого тяжіють до одомашнення: текст максимально адаптується під обмежений життєвий досвід дитини, уникаючи надлишку іншомовних реалій чи складних назв: серед 74 книжок у 54 випадках (73%) домінувала стратегія одомашнення, а лише у 20 (27%) – очуження. У групі молодші школярі (6–9 років) частка очуження поступово зростає, що відповідає підвищенню когнітивної спроможності дітей сприймати нові явища, однак одомашнення все ще трохи переважає, полегшуючи самостійне читання цією аудиторією: із 18 проаналізованих книг 10 (56%) містили доместикаційні рішення, а 8 (44%) – орієнтувалися на форенізацію. Натомість у категорії середні школярі (9–12 років) переклади вже переважно очужувальні – старші діти здатні виходити за межі рідного культурного простору і зацікавлено сприймають автентичні реалії іншої культури: всі чотири книги (100%) перекладені з перевагою очуження.

Окрім віку читача, суттєве значення мають тематика твору та його комунікативна функція. Аналіз засвідчив, що розважальні історії на близьку й зрозумілу українським дітям тематику переважно перекладаються за допомогою стратегії одомашнення, адже це дає змогу дитині без зусиль ототожнити себе з героями книжки і співвіднести зображені події з власним повсякденним досвідом. Натомість пізнавальні й виховні тексти або твори з елементами іншої культури частіше перекладаються із домінуванням очуження. Збереження

іншомовних назв, термінів та культурно маркованих деталей у таких випадках слугує своєрідним «вікном у світ» для дитини, адже це дає змогу розширити її знання, познайомивши з новими явищами та культурою.

Орієнтація дитячого тексту на читання вголос також виступає окремим важливим чинником, що впливає на вибір стратегії перекладу. Оскільки дитячі книги часто читаються вголос дорослими, переклад має бути фонетично легким, інтонаційно виразним і зрозумілим на слух. Це зумовлює переважне одомашнення елементів, які формують звукове враження від тексту: вигуків, звуконаслідувань, власних імен персонажів, віршованих рим тощо. Такий підхід дозволяє уникнути труднощів під час читання вголос і забезпечити стаłe сприйняття тексту, оскільки адаптовані до норм цільової мови елементи легше відтворюються в усному мовленні та сприяють утриманню когнітивної уваги дитини. Якщо ж іншомовний компонент не порушує фонетичної гармонії (наприклад, короткі легковимовні імена), перекладач може його очужити, і це не завадить сприйняттю.

РОЗДІЛ 3. ЛЕКСИЧНІ КАТЕГОРІЇ ТА ПРИЙОМИ ПЕРЕКЛАДУ В КОНТЕКСТІ СТРАТЕГІЙ ОДОМАШНЕННЯ ТА ОЧУЖЕННЯ

3.1. Лексичні категорії у реалізації стратегій одомашнення та очуження

Для нашого аналізу ми обрали 96 книжок-картинок платформи BookaBooka. Усі ці приклади охоплюють різні лексичні категорії, які по-різному реалізують стратегії перекладу та виконують власну функцію у формуванні дитячого читацького досвіду. До них належать антропоніми (*Flip and Flop* – *Пилипко та Федько*, *Mark* – *Марко*, *Bino* – *Біно*), ойконіми (*Never-Never Land* – *Ласоленд*, *Acorn Lane* – *Жолудевий Провулок*), ігрова лексика (*tag* – *квач*, *hide and seek* – *хованки*), гастрономічна лексика (*smarties* – *цукерки*, *liquorice laces* – *жувальні черв'ячки*), вигуки (*Oh dear!* – *Ой лишенько!*, *Ouch!* – *Ой!*), ономатопеї (*Split splat* – *Бульк-хлюп*, *Ribbit ribbit* – *Ква – ква- ква*), титули (*captain* – *отаманка*, *Mayor* – *голова*), назви предметів (*treehouse* – *курінь*, *hollow branch* – *сопілка*) та okazionalizmi (*Wahh y' say...?* – *Щщо ти фккажеши...?*).

Антропоніми

Однією з основних лексичних категорій, що піддаються як доместикації, так і форенізації, є антропоніми – імена персонажів. Імена не лише служать для ідентифікації персонажа, а й несуть важливе культурне та соціальне навантаження. Тому правильний вибір між доместикацією та форенізацією є важливим для емоційного сприйняття тексту.

У корпусі досліджених текстів антропоніми є найбільш чисельною групою – загалом зафіксовано 135 прикладів. Частина з них була адаптована для зручності читача-дитини (доместикація), інші – збережені у вихідному вигляді (форенізація). Наприклад, ім'я *Brucey* – *Боря*, *Artu* – *Андрійко*, *Flip and Flop* – *Пилипко та Федько* демонструють намагання зробити персонажів ближчими до українських дітей, адже перекладач підбирає знайомі відповідники. Водночас

низка імен залишена без адаптації: *Gemma* – *Джемма*, *Michelle* – *Мішель*, *Ezra* – *Езра*, що зберігає національний колорит і виконує форенізаційну функцію.

Співвідношення стратегій у межах корпусу виявилось майже рівномірним: із 135 антропонімів 65 було відтворено за принципом форенізації, тоді як 70 одиниць адаптовано до українських мовних та культурних реалій. Однак навіть у випадках очуження переклад не є цілком «чужим» для адресата: частину імен формально віднесено до форенізаційних, проте їх було пристосовано до норм української мови й замінено на більш упізнавані для українців іншомовні імена. Так, *Bertie* – *Гаппі*, *Haley Hedgehog* – *їжачок Ері*, *Hank* – *Ганс*, *Stormy* – *Сара* зберігають іншомовний характер, але водночас апелюють до міжнародно відомих імен, які легко сприймаються українським читачем.

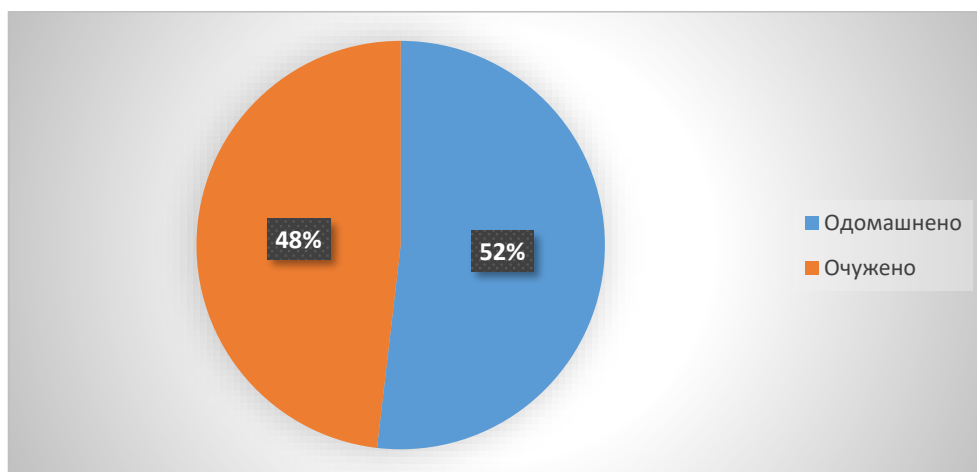

Рис. 3.1. Розподіл стратегій одомашнення та очуження під час перекладу антропонімів

Ойконіми

Ойконіми, або власні назви місцевостей, установ чи вигаданих локацій, посідають важливе місце у дитячих книжках, адже вони формують художній простір і створюють уявний світ для маленького читача. Загалом серед усієї вибірки було виявлено лише три приклади ойконімів. Порівняно з антропонімами чи іншими лексичними категоріями ця кількість є незначною. Така статистика пояснюється тим, що книжки-картинки здебільшого зосереджуються на персонажах, їхніх діях та емоціях, тоді як географічні назви

чи назви підприємств використовуються епізодично та мають допоміжний характер. Тенденція перекладу свідчить про перевагу доместикації. Усі три приклади адаптовані під український контекст: *Acorn Lane* – *Жолудевий Провулок* повністю «вписаний» у звичну реалію, а *Never-Never Land* – *Ласоленд* хоча й зберігає частку іншомовності («-ленд»), проте фонетично та стилістично пристосований до сприйняття українським читачем. Або ж приклад *Chicken's Egg Factory* – *яєчна фабрика «Квочка»*, тут перекладачі свідомо відмовляються від кальки («Фабрика курячих яєць»), яка була б зрозумілою, але не такою яскравою. Натомість використовується персоніфікований образ «Квочки», що викликає позитивні емоції та створює асоціації з українським сільським побутом, близьким і знайомим дітям. Аналіз вибірки засвідчив, що у випадку з ойконімами перекладачі вдавалися виключно до стратегії доместикації.

Ігрова лексика

У корпусі було зафіксовано 15 прикладів ігрової лексики і всі вони відтворені через стратегію одомашнення. Така тенденція є закономірною, адже ігрова лексика безпосередньо пов'язана з дитячим досвідом і має бути максимально зрозумілою для адресата.

Адаптація відбувається кількома шляхами:

- через використання усталених українських назв ігор та фраз (*tag* – *квач*, *hide-and-seek* – *хованки*, *peekaboo* – *ку-ку!*);
- через створення римованих формул, наближених до українських дитячих лічилок (*I spy with my little eye* – *Орлине око маю, дрібниці помічаю*);
- через пошук культурного еквівалента (*Ready or not...* – *Хто не сховався, я не винна...*).

Доместикація у цьому випадку не лише спрощує сприйняття, але й виконує емоційно-ігрову функцію: українські діти отримують доступ до зрозумілих ігор та знайомих лексичних формул, які вони можуть використовувати у власних ігрових ситуаціях. Таким чином, переклад ігрової лексики має не лише текстову, а й практичну функцію – він інтегрується у дитячий побут.

Гастрономічна лексика

У корпусі дослідження було зафіксовано 13 прикладів гастрономічної лексики. Ця категорія має особливе значення для дитячої літератури, адже назви страв і напоїв безпосередньо пов'язані з повсякденним досвідом дитини й викликають емоційний відгук. Саме тому стратегії перекладу гастрономічних реалій демонструють тенденцію до доместикації.

Значна частина лексем була адаптована до зрозумілих українським дітям відповідників. Так, *bowl of cereal* – *каша*, *sandwiches* – *бутерброди*, *tasty snacks* – *оладки* передають звичні для української культури харчові реалії. Це приклади повної доместикації, адже перекладач відмовляється від буквального калькування (*cereal* – *злакові пластівці*, *snacks* – *снеки*) й обирає ті варіанти, які дитина впізнає з власного повсякденного життя. Лише одне слово із 13 аналізованих було очужено *marshmallows* – *маршмелоу*, хоча маршмелоу є впізнаваним і зрозумілим українським дітям, воно все ж маркується як іншомовний елемент у тексті. Це класичний приклад «м'якої форенізації», коли слово не створює бар'єру для розуміння, але водночас сигналізує про культурну «інакшість».

Особливу групу становлять приклади, де доместикація поєднана з певною культурною апропріацією. Наприклад, *chips and sausages with apple sauce* – *смажена картопля з сосисками та яблучне пюре* відтворює страву, незвичну для української кухні, проте перекладач адаптує її, використовуючи зрозумілі слова, завдяки чому дитина легко уявляє описаний харчовий досвід.

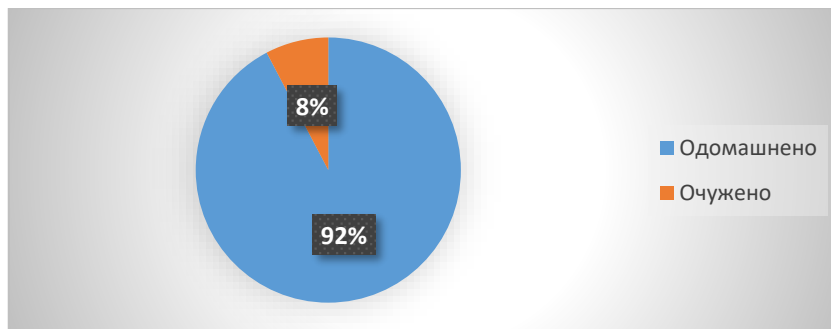

Рис. 3.2. Розподіл стратегій одомашнення та очуження під час перекладу гастрономічної лексики

Вигуки

У вибірці зафіксовано 43 приклади вигуків, що становить одну з найбільших груп серед досліджуваних лексичних категорій. Така чисельність пояснюється їхньою ключовою функцією у дитячій літературі: вигуки передають емоційний стан персонажів, додають текстові експресії, відтворюють інтонаційну живість мовлення та сприяють емоційному залученню читача.

Переважну більшість вигуків було одомашнено. Наприклад, *Ta-da!* – *Готово!*, *Ouch!* – *Ай!*, *Yippee!* – *Ура!*, *Oh dear* – *Ой, матінко* перекладаються через природні українські еквіваленти, зрозумілі дітям. Така стратегія дозволяє не лише зберегти функцію вигуків як емоційних маркерів, а й зробити текст автентичним для українського мовного середовища.

Лише три випадки становлять форенізацію: *Hmm...* – *Хм...*, *Hmmm* – *Гммм*, *Wow* – *Вау*. У цих прикладах переклад здійснено не шляхом добору українського стилістичного відповідника, а через фонетичне відтворення звучання іншомовної форми. У результаті такі одиниці залишаються маркерами іншомовності, хоча вони водночас не створюють перешкоди для розуміння.

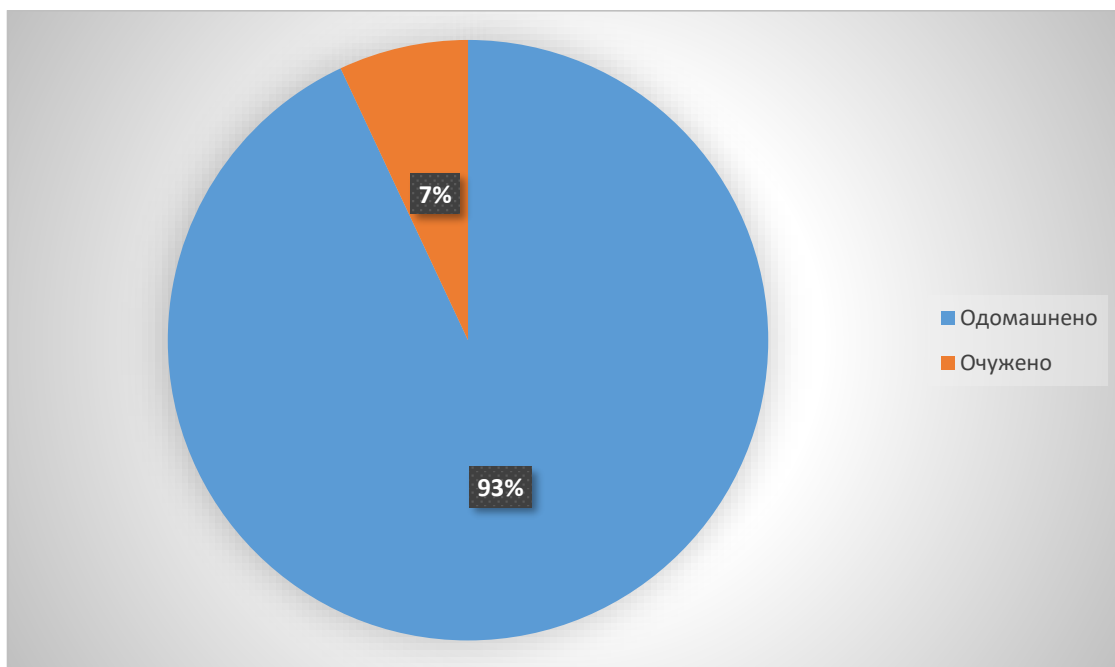

Рис. 3.3. Розподіл стратегій одомашнення та очуження під час перекладу вигуків

Ономатопеї

У дослідженому корпусі нараховано 94 приклади ономатопей, які відтворюють звуки довкілля, тварин або емоційні реакції персонажів. Ця категорія має виняткове значення для дитячої літератури, оскільки вона безпосередньо апелює до слухового та ігрового досвіду дитини: звуконаслідування є одним із перших засобів освоєння світу у ранньому віці.

Аналіз показав, що більшість ономатопей (78 прикладів) було одомашнено. Наприклад, *Splash! splash! splash!* – *Бульк! Бульк! Бульк!*, *Woof-woof* – *Гав-гав*, *Ribbit ribbit* – *Ква-ква-ква* відтворюють українські звуконаслідувальні форми, які діти добре знають із власного мовного середовища. Це забезпечує зрозумілість і дозволяє маленькому читачеві легко впізнати описані ситуації.

Водночас 16 прикладів становлять форенізацію, зокрема *Mwahaha* – *Мвахаха*, *Nanapanana nanapanana!* – *Нанананана Нананананана!*, *boom-boom-boom-boom-boom* – *бум-бум-бум-бум*. У цих випадках перекладач не шукав українського звуконаслідувального еквівалента, а залишив іншомовну ритміку або звукову форму, лише пристосувавши її до кирилиці. Подібне рішення можна пояснити тим, що такі ономатопеї є простими за звучанням і зрозумілі дитячій аудиторії, адже ґрунтуються на універсальних повторюваних складах або звуках, які не потребують спеціальної адаптації для сприйняття.

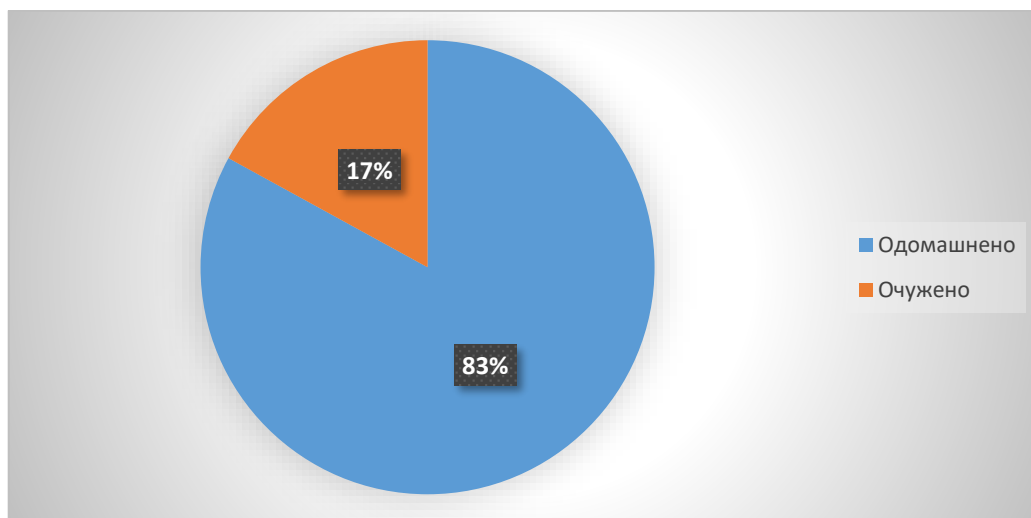

Рис. 3.4. Розподіл стратегій одомашнення та очуження під час перекладу ономатопей

Титули

У вибірці було зафіксовано лише кілька прикладів титулів: *captain* – *отаманка*, *king* – *цар*, *Mayor* – *голова*. Усі виявлені титули були перекладені шляхом доместикації. Наприклад, *captain* – *отаманка* є не буквальним перекладом (*капітан*), а адаптованим під українську культурну традицію. Слово *отаманка* відсилає до знайомих історико-культурних образів. Використання таких формулювань дозволяє зберегти прозорість соціальних відносин у тексті та не створювати додаткових бар'єрів для дитячого сприйняття.

Назви предметів

У вибірці зафіксовано 9 прикладів назв предметів. Усі ці приклади були перекладені через доместикацію, що цілком відповідає специфіці дитячої літератури. Предмети, які зустрічаються у тексті, мають бути максимально зрозумілими та впізнаваними для дитини. Тому перекладач орієнтується на усталену повсякденну лексику української мови.

Наприклад:

- *treehouse* – *курінь*: тут бачимо культурну адаптацію, адже буквально це «будиночок на дереві».
- *flute* – *conілка*, *hollow branch* – *conілка*: перекладач обирає традиційний український музичний інструмент, який має аналогічну функцію й добре знайомий дітям.
- *Wellingtons* – *гумові чоботи*: приклад максимальної адаптації, адже власна назва предмета (брендова назва) замінена описовим позначенням, звичним для українського повсякденного мовлення.

Таким чином, у категорії назв предметів простежується 100% доместикації.

Оказіоналізми

У вибірці зафіксовано 11 прикладів оказіоналізмів, тобто слів або висловів, які створюються автором у конкретному тексті й не мають сталого вжитку поза ним. Вони виконують переважно ігрову, експресивну й гумористичну функцію,

що особливо важливо для дитячої літератури, адже сприяє створенню комічного ефекту та зацікавлює маленького читача.

Аналіз показав, що всі приклади було перекладено із застосуванням доместикації, проте ця стратегія мала різні прояви:

- Гра зі звуками: наприклад, *Wahh y' say...? – Щцо ти фккажеш...?, I feel fine acshly – Я чудово себе пофчуфаю* відтворюють спотворену вимову персонажів. Український переклад зберігає комічність за рахунок фонетичних «помилочок».
- Гра з подвоєнням приголосних і шиплячих: *I'm sssure it'sss not mine... – Ссссссс, він не мій..., You look sssso ssssilly – Чого ти там ссссстовбичиш?* Тут передано «шипіння» персонажів через повторення «с», що створює ілюзію звукової характеристики героя, а саме змії.
- Редукція okazionalizmu: *Phleaph do porh laugh. I rphan porh earh wiphoiph tu rheeth!... – Це не гарно! Без зубів я не можу звати їжу!...* У цьому випадку перекладач передав зміст репліки, але відмовився від ігрової графіки та фонетичних спотворень, властивих оригіналу. У результаті гумористичний ефект і мовна особливість персонажа були нейтралізовані.

У більшості аналізованих прикладів можна помітити, що перекладач активно використовує творчу доместикацію, пристосовуючи okazionalizmi до українських мовних реалій, але не втрачаючи ігрової природи оригіналу.

Проведений аналіз показав, що у перекладі дитячих книжок-картинок стратегії доместикації й форенізації реалізуються з різною інтенсивністю залежно від лексичної категорії. Абсолютну перевагу має доместикація, оскільки вона забезпечує зрозумілість і наближеність тексту до культурного та мовного досвіду дитини. Це особливо помітно у таких категоріях, як ігрова лексика, ойконіми, назви предметів та титули де було зафіксовано 100% доместикації.

Водночас форенізація проявляється точково й виконує переважно функцію збереження іншомовного колориту. Найбільше прикладів цієї стратегії виявлено серед антропонімів (65 випадків) та ономатопей (16 випадків). Одиначні випадки

спостерігаються у вигуках (3 приклади) та гастрономічній лексиці (1). Такі рішення дозволяють утримати автентичність оригіналу й водночас розширюють культурний горизонт читача.

Рис. 3.5. Кількісний розподіл лексичних категорій, що було одомашнено

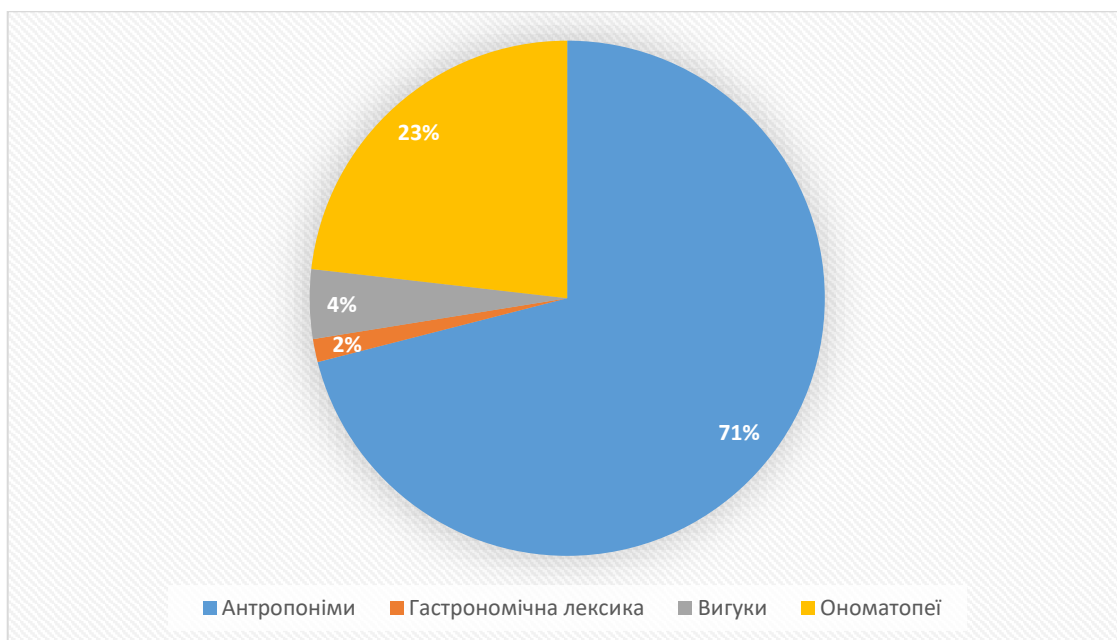

Рис. 3.5. Кількісний розподіл лексичних категорій, що було очужено

Візуалізація результатів у вигляді діаграми дає змогу наочно продемонструвати співвідношення цих стратегій у різних лексичних категоріях,

а також виявити категорії, де перекладачі найчастіше тяжіють до одомашнення чи, навпаки, зберігають іншомовність.

3.2. Способи перекладу антропонімів у дитячій літературі

Антропоніми – найбільша за кількістю група серед досліджених категорій (135 прикладів). Власні імена у дитячій літературі виконують кілька функцій: ідентифікаційну, емоційно-стилістичну та культурну. Від вибору перекладацької стратегії залежить, чи буде персонаж для дитини «своїм», зрозумілим і близьким, чи, навпаки, залишиться носієм іншомовного колориту.

Аналіз матеріалу засвідчив, що перекладачі застосовують різні підходи до передачі імен. Вони цілком відповідають основним способам перекладу антропонімів, які у своїй класифікації окреслив Ян ван Коільс [35, с. 125–129]. Дослідник пропонує низку перекладацьких рішень. Узагальнюючи, зазначимо, що перелічені способи перекладу можна умовно поділити на дві групи відповідно до їхнього зв'язку зі стратегіями доместикації та форенізації.

До першої групи належать ті способи перекладу, які орієнтовані на адаптацію антропонімів до культурного та мовного середовища цільової аудиторії:

1. Заміна власного імені загальною назвою (replacement by a common noun). Ім'я персонажа передається через описову характеристику (наприклад, риси характеру, професію, зовнішність). Така стратегія використовується тоді, коли важко підібрати адекватний власний відповідник.

2. Заміна на екзонім (replacement by an exonym). Використання національно усталеного відповідника імені чи історичної постаті. Це інтегрує ім'я в культуру мови перекладу.

3. Заміна іншим іменем з цільової мови (substitution). Персонаж отримує зовсім інше ім'я, типово для українського культурного контексту, аби забезпечити близькість та зрозумілість для дитячого читача.

4. Переклад імен з певним відтінком значення (translation of names with a particular connotation). Цей спосіб перекладу застосовується тоді, коли ім'я має прозорий сенс або конотацію (наприклад, містить назву тварини, рису характеру чи предмет). У перекладі відтворюється його значення, щоб зберегти образність та асоціативний ефект. Таким чином, імена виконують ті самі функції (ідентифікаційну, описову й емоційну), як і в оригіналі.

5. Заміна імені на інше із додатковою конотацією (replacement by a name with additional connotation). Якщо буквальный переклад імені не зберігає його емоційної чи стилістичної функції, перекладач може замінити ім'я на інше, яке має подібний або навіть новий відтінок значення [35, с. 125–129].

До другої групи відносяться стратегії, що тяжіють до форенізації, адже вони спрямовані на збереження іншомовного звучання та культурного колориту оригіналу:

1. Репродуктивний переклад (reproduction, copying). Ім'я залишається без змін у перекладі. Така стратегія зберігає культурну автентичність, проте може створювати ефект відчуження для читача, особливо якщо ім'я важке для вимови або має приховану гру слів, яка губиться у сприйнятті.

2. Репродуктивний переклад із додатковим поясненням (non-translation plus additional explanation). Ім'я відтворюється в оригінальній формі, але перекладач додає примітку чи пояснення в тексті. Це допомагає читачеві зрозуміти прихований сенс, проте водночас може руйнувати гумористичний або ігровий ефект.

3. Фонетична чи морфологічна адаптація (phonetic or morphological adaptation). Ім'я передається за допомогою транскрибування чи транслітерації відповідно до правил української мови. Це дозволяє зберегти звучання і водночас зробити ім'я зручним для читання у мові перекладу.

4. Заміна на більш відоме ім'я з вихідної культури або міжнародний відповідник (replacement by a more widely known name). Перекладач добирає ім'я, яке є впізнаванішим для читачів і не порушує функцію оригіналу [35, с. 125–129].

Така класифікація дозволяє простежити, які саме стратегії обирали перекладачі дитячих книжок у межах аналізованого корпусу, та зрозуміти, як вони впливають на формування образів персонажів у свідомості українських читачів. Однак аналіз показав, що не всі способи, окреслені Яном ван Коільє, були реалізовані на матеріалі перекладів платформи *BookaBooka*.

Передусім у вибірці відсутні приклади заміни на екзонім (replacement by an exonym). Це пояснюється тим, що в корпусі дитячих книжок платформи *BookaBooka* відсутні ті імена, які традиційно мають усталені відповідники в українській культурі. Усі випадки, де в українському перекладі зустрічаються знайомі імена (*Марічка, Іринка*), належать не до екзонімів, а до субституції, оскільки вони є результатом свідомого вибору перекладача, а не історично закріпленої традиції.

Також не зафіксовано жодного прикладу репродуктивного перекладу (reproduction, copying) та репродуктивного перекладу з додатковим поясненням (non-translation plus additional explanation). Це цілком закономірно для українського перекладу, адже через різні алфавіти залишити ім'я «як є» практично неможливо, його обов'язково потрібно хоча б транслітерувати. У цьому сенсі «збереження оригіналу» не є життєздатною стратегією при перекладі з англійської на українську мову. Що ж до пояснень чи приміток, то в дитячій літературі вони вважаються недоречними, оскільки порушують динаміку тексту та ускладнюють його сприйняття. Тому такі способи перекладу не застосовувалися.

Водночас решта способів виявилися цілком продуктивними. Розглянемо їх на конкретному матеріалі вибірки із 135 антропонімів.

1. Заміна власного імені загальною назвою (replacement by a common noun).

Цей спосіб передбачає відмову від власного імені на користь апелятива, що описує персонажа за зовнішністю, видом або соціальною роллю. Така стратегія використовується тоді, коли важко підібрати адекватний індивідуалізований

відповідник, а головним завданням стає зрозумілість для дитини. У корпусі зафіксовано 4 приклади: *Snowy – Ведмедик*, *Bobby and Betty – Песик і Мишка*, *Kate – Зая*, *Big Buddy – Кріль*. Усі ці випадки ілюструють прагнення перекладача зробити персонажів максимально прозорими для сприйняття: замість абстрактних або чужомовних форм дитина одразу отримує зрозумілу характеристику.

2. Заміна іншим іменем з цільової мови (substitution).

Ця стратегія полягає у тому, що персонаж отримує зовсім інше ім'я, типове для українського культурного контексту. Перекладач свідомо відмовляється від збереження іншомовної форми й надає персонажу «своє» ім'я, яке відразу викликає у дитини асоціацію з близьким і зрозумілим образом. Такий підхід забезпечує максимальну інтеграцію героя у читацьке середовище й усуває відчуття відчуження, що могло б виникнути при зустрічі з чужомовними іменами.

У межах вибірки зафіксовано 46 прикладів субституції, серед них: *Brucey – Боря*, *Arty – Андрійко*, *Jordan – Дмитрик*, *Lynnie – Ліна*, *Mary – Марічка*, *Kelly – Уляна*, *Derek – Дмитрик*, *Mark – Марко*, *Dora – Даринка*, *Uncle Frank – Дядько Федір*, *Sara – Ганна* тощо. Усі ці випадки демонструють, що перекладач намагався створити імена, які природно звучать для українських дітей та відповідають їхньому культурному середовищу.

В окремих випадках перекладачі використовували не лише адаптацію, а й повну заміну образу персонажа. Наприклад, *George – Бобик*, *Dax – Дружок*, *Max – Рекс*. Це імена, які традиційно закріпилися за собаками у дитячій культурі, тому вибір перекладача робить персонажа одразу впізнаваним для маленького читача.

Таким чином, стратегія субституції стала однією з найбільш продуктивних у дослідженому корпусі: вона охоплює понад третину всіх антропонімів (46 із 135). Це підтверджує орієнтацію перекладу на дитячу аудиторію, для якої визначальною є легкість упізнавання та асоціативна зрозумілість імені.

3. Переклад імен з певним відтінком значення (translation of names with a particular connotation).

У низці випадків антропоніми виявляють виразну семантичну мотивованість: вони позначають ознаки зовнішності та інші особливості героїв тексту. Такі імена вже самі по собі мають описовий характер і водночас виконують художню функцію, створюючи певний образ або асоціацію. Завдання перекладача полягає у тому, щоб зберегти цю смислову насиченість в українському варіанті, відтворивши значення та забезпечивши подібний емоційний ефект. У результаті ці імена зберігають не лише свою номінативну функцію, але й образно-експресивний потенціал.

У межах вибірки було зафіксовано 7 прикладів такого способу перекладу: *Snow Wing* – *Сніжокрил*, *Black Foot* – *Чорнолап*, *Big Foot* – *Великолап*, *Brown Beak* – *Чорнодзьоб*, *Snuff* – *Духмяник*, *Mr. Bubbles* – *пан Бульбашка*, *Fluff* – *Пушинка*. У цих випадках переклад відтворює закладений в імені описовий елемент. Наприклад, *Snow Wing* та *Black Foot*, *Big Foot*, *Brown Beak* містять безпосередні вказівки на зовнішні ознаки персонажів (колір, частини тіла, розмір), і в українському перекладі вони передані максимально прямо – *Сніжокрил*, *Чорнолап*, *Великолап*, *Чорнодзьоб*. Таке рішення дозволяє зберегти впізнаваність і зрозумілість образу.

Імена на зразок *Snuff* – *Духмяник* та *Fluff* – *Пушинка* демонструють інший принцип: перекладач орієнтується не на зовнішні ознаки, а на сенсорні та асоціативні характеристики. У першому випадку англійське *Snuff* має відтінок значення, пов'язаний із чимось, що пахне і в перекладі обрано варіант *Духмяник*, який акцентує на запаху героя (у цьому творі іграшка *Духмяник* брудний) та викликає конкретні асоціації у дитини. У другому випадку *Fluff* позначає щось легке, пухнасте, і перекладач передає це через українське *Пушинка*, що одразу викликає уявлення про ніжний, маленький і легкий предмет. Обидва приклади демонструють, як перекладач адаптує конотацію оригінального імені до досвіду

дитини, роблячи її доступною через знайомі сенсорні образи – запах і тактильне відчуття.

4. Заміна імені на інше із додатковою конотацією (replacement by a name with additional connotation).

У перекладі дитячої літератури трапляються випадки, коли перекладачі не обмежуються передачею змісту оригінального імені, а свідомо вводять додатковий образний компонент. Така стратегія дозволяє створити інший, часто більш експресивний чи креативний варіант, ніж в англійському тексті. У результаті в українському перекладі ім'я може набути нових смислових нашарувань, змінити асоціативний ряд і навіть викликати інші емоційні реакції у читача.

У вибірці було зафіксовано 13 прикладів такого способу відтворення. У більшості випадків додаткова конотація досягається шляхом українізації звучання та підбору культурно впізнаваних форм. *Flip and Flop* – *Пилипко та Федько* та *Ched and Chad* – *Сирчик і Чепурчик* демонструють однаковий перекладацький підхід: у перекладі збережено римовану, парну структуру оригіналу, але іншомовні імена замінено на звичні для української культури римовані пари. Таке рішення не лише підтримує ігровий ритм і звукову симетрію, закладені в оригіналі, а й робить імена ближчими та зрозумілішими для дитини, оскільки вони відсилають до традиційної української моделі дитячого іменування й мають виразний комічний ефект.

В інших випадках підбір перекладу надає персонажу додаткової характеристики. Так, наприклад, *Skipper* – *Чубчик* повністю змінює асоціацію: замість «капітана» дитина бачить персонажа із демінутивним іменем, що викликає інший емоційний ефект.

У низці випадків спостерігається ситуація, коли оригінальні імена не мають чітко вираженої семантики чи додаткової конотації, проте переклад надає їм новий змістовий відтінок. Це явище добре ілюструють такі приклади:

- *Bella* – корова *Красуля*: нейтральне особове ім'я *Bella* у перекладі перетворюється на власну назву з апелятивом «корова» та емоційно-оцінним компонентом *Красуля*, що створює конкретний, культурно впізнаваний образ.

- *Sophie* – кізка *Зося*: у вихідному тексті ім'я *Sophie* функціонує як звичайне жіноче ім'я, тоді як в українському варіанті воно отримує зооморфний компонент «кізка» й пестливу форму *Зося*, що додає персонажу образності та асоціативної зрозумілості.

- *Sam* – *Сніжок*: оригінальне нейтральне ім'я *Sam* у перекладі перетворюється на зменшувально-пестливу форму з прямою семантичною відсилкою до ознаки зовнішності («білий як сніг»).

У всіх цих прикладах переклад не лише замінює іншомовну форму, але й додає нову конотацію, якої в оригіналі не було. Завдяки цьому імена отримують додаткову семантичну насиченість, виконуючи не лише ідентифікаційну, а й описово-оцінну функцію.

5. Фонетична чи морфологічна адаптація (phonetic or morphological adaptation).

У цьому випадку перекладачі прагнуть максимально зберегти звучання оригінального імені, пристосовуючи його до української графіки та фонетики. Така стратегія реалізується здебільшого через транскрипцію та транслітерацію: транскрипція передає іншомовне ім'я відповідно до його звучання, тоді як транслітерація відтворює буквений склад оригіналу українськими літерами. Це дає змогу передати іншомовну форму у вигляді, який зберігає її автентичне звучання, але водночас робить її зрозумілою для читача.

У межах вибірки зафіксовано 48 прикладів цього способу перекладу. Серед них *Michelle* – *Мішель*, *Gemma* – *Джемма*. У цих випадках переклад спрямований на максимально точну передачу фонетичного складу оригіналу, тобто транскрипцію.

До цієї ж групи належать приклади відтворення імен, які в оригіналі вже мають просту форму та легко вимовляються, тому їхня адаптація в українському

тексті майже не змінює структури. Це, наприклад, *Kiki – Kiki, Lola – Лола, Rico – Ріко*. У цих випадках застосовано транслітераційний принцип, адже український відповідник відтворює графічну структуру оригіналу без істотних змін, зберігаючи майже повну формальну подібність між написанням у мові оригіналу та мові перекладу.

Окрему підгрупу становлять приклади, де разом із транскрибованим іменем перекладаються соціальні ролі героїв. Так, *Miss Pen – пані Пен, Miss Agnes – пані Агнес, Doctor Hajer – лікар Хаджер, Prince Sebastian – принц Себастьян*. Тут поєднано передачу іншомовної форми імені з адаптацією їх соціальної ролі, що робить образ зрозумілим у межах української культурної традиції.

6. Заміна на більш відоме ім'я з вихідної культури або міжнародний відповідник (replacement by a more widely known name).

Ця стратегія передбачає заміну іншомовного імені на форму, яка є впізнаванішою для ширшої читацької аудиторії та не потребує додаткового пояснення. При цьому зберігається іноземний характер імені, однак воно стає зрозумілішим і легшим для сприйняття дитиною.

У межах вибірки зафіксовано 17 прикладів такого способу відтворення імен. У цій ситуації перекладач відмовляється від буквальної передачі оригіналу й обирає ім'я, яке вже є більш поширеним у міжнародному вжитку або має природніше звучання для українського читача. Наприклад, *Noah – Немо*, тут *Noah* замінено на інтернаціонально відоме *Немо*, добре впізнаване дітьми завдяки популярним культурним асоціаціям. Подібним чином *Bertie – Гампі* чи *Stormy – Сара* зберігають відчуття іншомовності, але водночас інтегрують персонажа у знайомі культурні рамки.

Особливо цікавим є приклад перекладу імені *Hank* як *Ганс*. Цей приклад має додаткову специфіку. Оригінальне ім'я *Hank* у перекладі трансформовано в *Ганс* – ім'я, яке міцно асоціюється з німецько-скандинавською фольклорною традицією. Такий вибір перекладача не випадковий: він не лише робить ім'я більш упізнаваним для українського читача, а й підсилює фольклорне

забарвлення тексту, наближаючи його до знайомої дітям європейської казкової традиції. У цьому випадку ім'я виконує подвійну функцію – воно зберігає іноземний колорит і водночас вбудовує персонажа у широкий культурний контекст.

Отже, проведений аналіз дозволив виокремити шість основних способів відтворення антропонімів у перекладі дитячих книжок. Кожен із цих способів співвідноситься з глобальними перекладацькими стратегіями – доместикацією та форенізацією. Такий розподіл дає змогу не лише класифікувати перекладацькі рішення, а й оцінити, які тенденції домінують у сфері дитячого перекладу. Для наочності ці дані будуть представлені у вигляді діаграми, яка демонструє частотність кожного із зафіксованих способів перекладу та їх співвіднесеність із стратегіями одомашнення та очуження (Рис. 3.6).

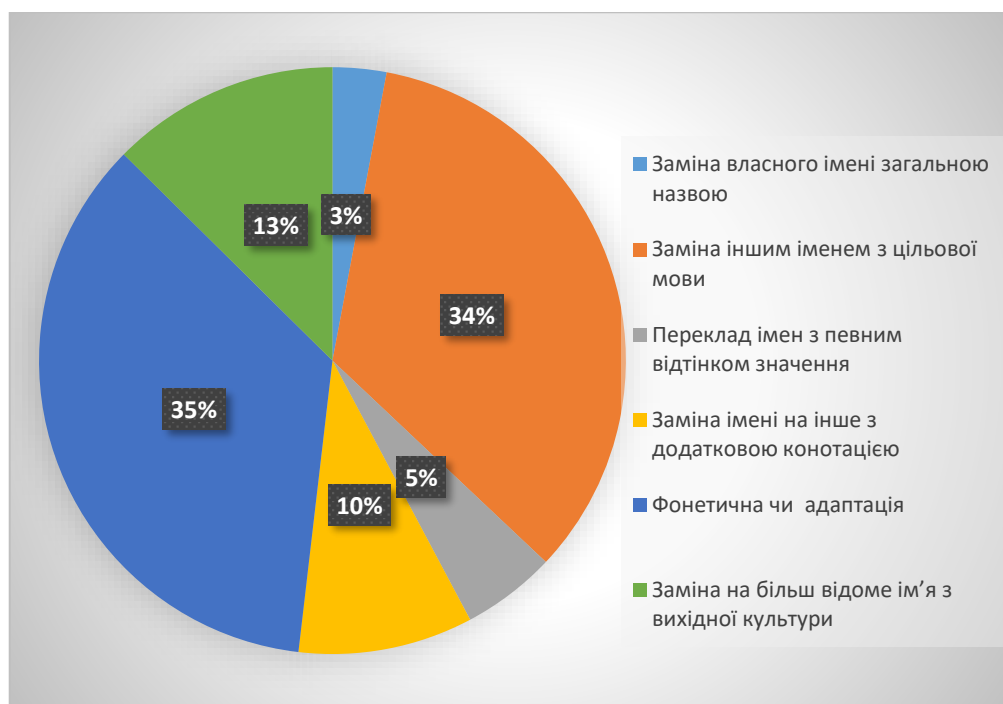

Рис. 3.6. Кількісний розподіл способів перекладу антропонімів у дослідженій вибірці

Як видно на діаграмі, одомашнюючі способи перекладу виявилися кількісно переважаючими, що відповідає функціям дитячої літератури: зрозумілість, доступність та емоційна близькість персонажів. До них належать:

заміна імен загальними назвами, заміна іншими іменами з цільової мови, переклад імен з певним відтінком значення та заміна імені на інше з додатковою конотацією. Загальна їх частка серед усієї вибірки антропонімів складає 52 %. Натомість способи перекладу, що можна співвіднести зі стратегією очуження (фонетична адаптація та заміна на більш відоме ім'я вихідної культури) складають 48 % серед усіх аналізованих антропонімів.

3.3. Способи реалізації стратегій доместикації та форенізації

У процесі перекладу дитячих книжок-картинок перекладачі застосовують різні способи відтворення іншомовних елементів, що зумовлюють реалізацію стратегії доместикації або форенізації. Кожен спосіб виконує власну функцію: одні спрямовані на пристосування тексту до культурного середовища українського читача, інші ж навпаки – зберігають відчуття іншомовності. У нашій вибірці зафіксовано 7 основних способів: еквівалент, адаптація, калькування, генералізація, конкретизація, транскрипція та транслітерація. Детальніше розглянемо у чому полягають особливості кожного із цих способів перекладу.

Пошук еквівалента, як зазначається у «Dictionary of Translation Studies», за визначенням Ж.-П. Віне і Ж. Дарбельне, – це спосіб перекладу, який «відтворює ту саму ситуацію, що й в оригіналі, використовуючи при цьому зовсім інші формулювання» [38, с. 51].

Адаптація визначається як різновид вільного перекладу, який не спирається на наявність структурних і концептуальних паралелей між мовою оригіналу та мовою перекладу [38, с. 4]. Адаптація є способом перекладу, який застосовують тоді, коли описана в тексті оригіналу ситуація відсутня в культурі МП або не має там такого самого значення чи асоціативного забарвлення, як у МО.

Калькування – це термін, що використовується для позначення способу перекладу, за допомогою якого окремі елементи ТО перекладаються буквально для отримання еквівалента ТП [38, с. 17–18].

Генералізація – це термін, який використовується для опису ситуації, коли в перекладі використовується вираз, який є ширшим і менш конкретним, ніж вираз, який перекладається [38, с. 66–67].

Конкретизація – це такий тип перекладу, за якого вираз тексту оригіналу передається в мові перекладу гіпонімом, тобто словом із вузким, більш конкретним значенням [38, с. 123].

Транскрипція – це формальне пофонемне відтворення вихідної лексичної одиниці за допомогою фонем мови, на яку виконується переклад, фонетична імітація вихідного слова [6, с. 155].

Транслітерація – формальне політерне відтворення вихідної лексичної одиниці за допомогою алфавіту мови перекладу, буквена імітація форми вихідного слова [6, с. 155].

У нашій типології способи перекладу групуються за стратегіями: до доместикації віднесено еквівалент, адаптацію, генералізацію та конкретизацію; до форенізації – транскрипцію, транслітерацію та калькування. Важливо підкреслити, що саме в межах цього підрозділу калькування зараховується до форенізації (навіть якщо в Розділі 3.1. окремі кальки трактувалися як прояви одомашнення з огляду на їхню функцію в конкретному контексті). Узагальнені підрахунки за вибіркою (326 одиниць) такі: еквівалент – 189 прикладів, адаптація – 52, транскрипція – 37, транслітерація – 26, калькування – 6, генералізація – 5, конкретизація – 1, окремо фіксуємо 11 випадків гібридних способів перекладу, тобто поєднання 2 способів перекладу в одному прикладі вибірки. У перерахунку на стратегії це дає 253 приклади доместикації та 74 форенізації, з урахуванням того, що 6 із 11 гібридних способів перекладу реалізують доместикацію, а 5 – форенізацію.

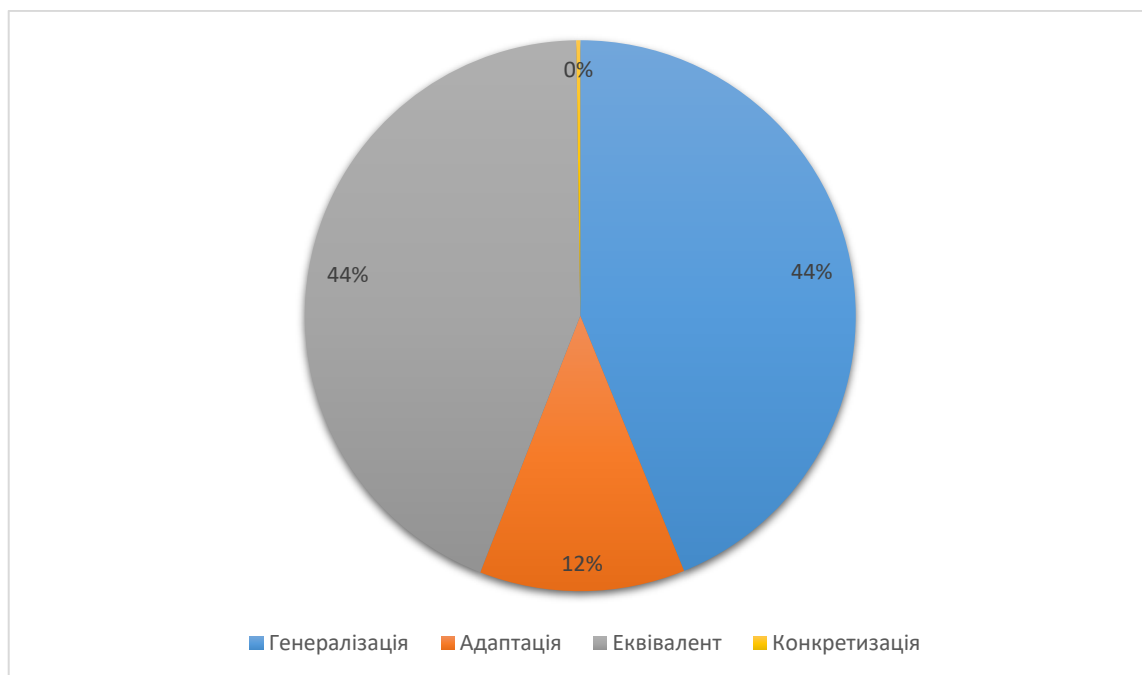

Рис. 3.7. Способи перекладу, що відтворюють стратегію одомашнення

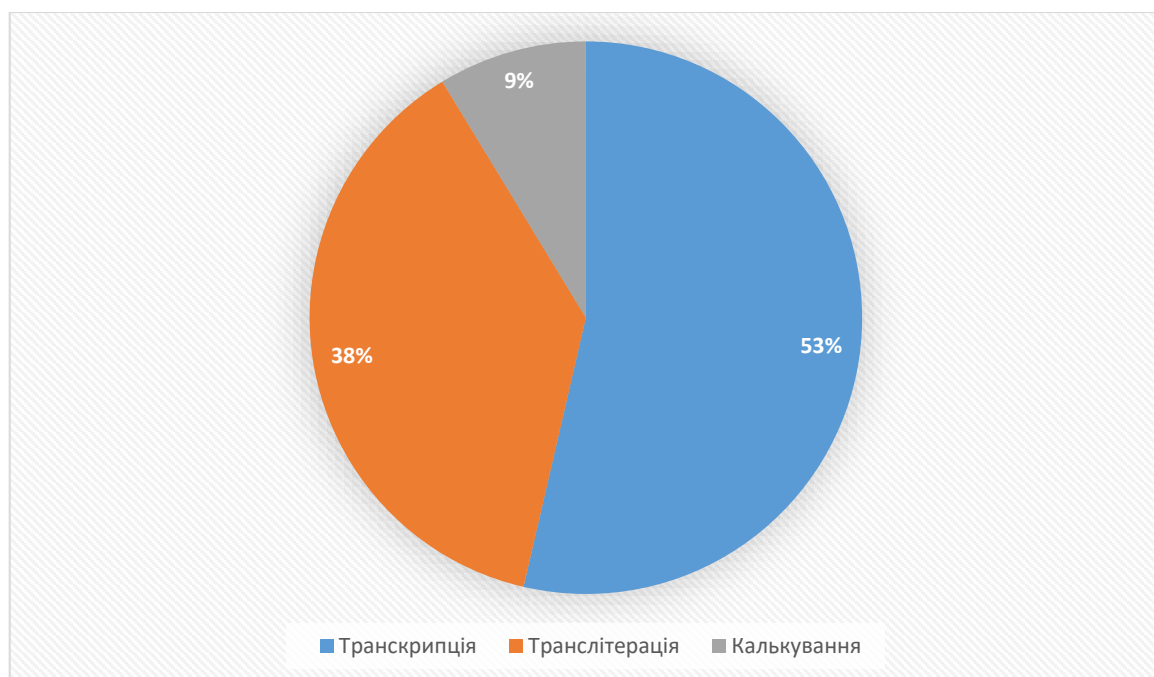

Рис. 3.8. Способи перекладу, що відтворюють стратегію очуження

Еквівалент

У межах дослідження еквівалент виступає провідним засобом реалізації стратегії доместикації, забезпечуючи для дитячої аудиторії впізнаваність і когнітивну доступність тексту без перенесення чужомовної форми. Сукупно зафіксовано 189 випадків еквівалента, які розподілено між лексичними

категоріями так: антропоніми – 81, оноματοпеї – 56, вигуки – 39, ігрова лексика – 10, гастрономічна лексика – 2, титули – 1. Висока частка антропонімів, оноματοпей і вигуків свідчить, що еквівалент найчастіше нормалізує власні назви та емоційно-експресивні сегменти – саме ті, що безпосередньо керують увагою та емоційною реакцією дитини.

Антропоніми (80). Еквівалент відтворює імена/прізвиська у звичних для української культури моделях, інколи зі зменшувальними формами, що інтегрують персонажів у звичний для адресата контекст і полегшують їх розпізнавання: *Arty – Андрійко, Mark – Марко, Mary – Марічка*. Така практика узгоджується з жанровими настановами дитячої книжки-картинки, де від персонажа очікують прозорості, легко впізнаваної номінації.

Оноματοпеї (56). Добираються усталені українські звукозображальні формули, які зберігають іконічність та ритм, але пристосовані до фонетичних норм МП: *CRACK!! – ТРІСЬ!!*, *Cluck-cluck! – Кво-кво!*, *Ribbit ribbit – Ква-ква-ква*. Еквівалент у цій підсистемі мінімізує «чужість» звукової форми, не втрачаючи перформативного ефекту.

Вигуки (39). Еквівалент забезпечує пряме перенесення емоційно-прагматичного ефекту через узуальні вигуківі українські відповідники: *Hooray! – Ура!*, *Ouch! – Ой!*, *Oh, my! – О, Боже!*.

Ігрова лексика (10). Використовуються традиційні українські назви ігор та ігрових формул, що гарантує прозорість правил і ситуації: *tag – квач, Peekaboo – Хованки, Coming, ready or not! – Хто не заховався – начувайся!*. Тут еквівалент спирається на вже інституціоналізований дитячий лексикон.

Гастрономічна лексика (2). Застосовано «словникові» відповідники без додаткового культурного зсуву, що забезпечують миттєве розуміння: *French stick – багет, sandwiches – бутерброди*.

Титули (1). Маємо один еквівалент: *Mayor – голова*. Це звичний український термін, зрозумілий дитячій аудиторії, який зберігає роль персонажа без додаткових пояснень.

Адаптація

У межах корпусу адаптація послідовно реалізує доместикацію через добір функціональних відповідників, узуальних аналогів та локальне перетворення форми (фонетичне, графемне) задля збереження ефекту грайливості й ритму дитячого тексту. Загалом зафіксовані 52 приклади розподілені так: ойконіми – 1; ігрова лексика – 5; гастрономічна лексика – 4; оноματοпеї – 21; титули – 2; назви предметів – 8; okazionalizmi – 11.

Ойконіми (1). Єдиний приклад адаптації в цій групі показує заміну оригінальної назви на зручну для вимови та зрозумілу українську форму: *Never-Never Land* – Ласоленд.

Ігрова лексика (5). Адаптація тут спирається на усталені дитячі формули та зрозумілі ігрові назви: *jungle gym* – гірка-навутинка; *I spy with my little eye* – Орлине око маю, дрібниці помічаю; *Two, six, heave!* – Один, два, підняв!.

Гастрономічна лексика (4). Застосовано узуальні аналоги без надмірної культурної специфікації: *sausage roll* – свіжа сосиска; *liquorice laces* – жувальні черв'ячки; *sherbet powder* – цукрова пудра; *orangeade* – апельсиновий сік.

Ономатопеї (21). Найчисельніша група, де адаптація відтворює звукописні ефекти українськими моделями, зберігаючи ритм, довготу й анафоричні повтори: *Peck-peck-tic, peckity-peck!* – Тук-тук-тук, бум-бум-бум!; *pitter-patter* – хлюп-хлюп-хлюп; *Cl-c-c-cluck* – Тм-м-м-ток!; *clorclor-clorclor-clorclor* – цок-цок-цок-цок; *tssk-tssk-tssk-tssk* – таку-таку-таку-таку; *SWHOOSH...* – ВЖУХ...; *Knock* – Буц; *Poof* – Флоп.

Титули (2). В обох випадках переклад здійснено через заміну на більш звичні для українського контексту титули: *captain* – отаманка; *king* – цар. Таке рішення робить персонажів ближчими до українського культурного середовища.

Назви предметів (8). Домінує смислова адаптація з орієнтацією на дитяче сприйняття та контекст оповіді: *duvet* – підковдра; *flute* – сопілка; *Wellingtons* – гумові чоботи; *hammock* – ліжечко; *bottle* – фляга; *mail* – пакунок; *treehouse* – курінь; *hollow branch* – сопілка.

Оказіоналізми (11). Тут зафіксовано два активні прийоми: фонетична деформація (імітація вимови, подовження шиплячих) та графемне злиття (зрощення слів для передачі темпу/емоції письмом). Репрезентативні зразки: *Wahh y' say...?* – *Що ти фккажеш...?*; *I feel fine acshly* – *Я чудово себе пофчуфаю*; *I'm sssure it'sss not mine...* – *Сссссс, він не мій...*; *Willyoumarryme?* – *Тивийдеизамене?*.

Генералізація

Генералізація як спосіб перекладу полягає у заміні оригінальної одиниці словом із ширшим, менш конкретним значенням. У нашій вибірці цей прийом застосовано рідко – лише у 5 випадках, проте він виразно демонструє прагнення перекладачів зробити текст доступнішим для дитячого сприйняття.

Гастрономічна лексика (4). У цій підгрупі генералізація використовується для спрощення складних або специфічних назв страв і продуктів. Наприклад: *ice lollies* – *морозиво*; *smarties / candy canes* – *цукерки*; *bowl of cereal* – *каша*. У кожному випадку деталізований образ із тексту оригіналу згортається в більш загальне, добре знайоме українським дітям позначення.

Назви предметів (1). Єдиний приклад у цій категорії: *flip-flop* – *капці*. Замість точного відповідника використано ширше родове поняття, яке є більш уживаним і зрозумілим для українських дітей.

Конкретизація

У нашій вибірці спосіб перекладу конкретизація зафіксовано лише один раз – у межах **гастрономічної лексики**. Приклад: *tasty snacks* – *оладки*. Загальне означення *snacks* (закуси, перекуси) у перекладі конкретизовано через усталений і добре знайомий дітям продукт.

Транскрипція

Транскрипція використовується для пофонемного відтворення форми одиниці джерела українськими засобами й у нашій типології реалізує стратегію форенізації. У вибірці зафіксовано 37 випадків, із них: антропоніми – 22, гастрономічна лексика – 1, вигуки – 3, ономотопеї – 11. Такий розподіл показує,

що транскрипція насамперед слугує збереженню власних назв, а у дитячому тексті це підтримує ідентичність персонажа

Антропоніми (22). Пріоритет – зберегти звучання ідентифікатора персонажа з урахуванням української фонетики та орфографії (подвоєння приголосних, передача голосних/дифтонгів тощо): *Anne* – *Енн*, *Michelle* – *Мішель*, *Gemma* – *Джемма*, *Johnny* – *Джонні*, *Caroline* – *Керолайн*, *Christopher* – *Крістофер*, *Wally* – *Воллі*, *Stevie* – *Стіві*. Збереження звукової форми підкреслює іномовне походження оніма й підтримує міжкультурну впізнаваність.

Гастрономічна лексика (1). Поодинокий приклад засвідчує перенесення назви десерту без семантичної адаптації: *marshmallows* – *маршмелоу*. Таке рішення конструює впізнаваний, але «чужий» звуковий образ, що відповідає очужувальному ефекту.

Вигуки (3). Для вигуків одинокі транскрипція фіксує звучання без підбору українського еквівалента, зберігаючи іноземний акустичний слід: *Wow* – *Вау*, *Hmm...* – *Хм...*, *Hmmm* – *Гммм*.

Ономатопеї (11). Переважає буквене моделювання англомовної звукової форми з відтворенням подовжень і повторів: *Boom* – *Бум!*, *hoowa-hoowa-hoowa-hoowa* – *хува-хува-хува-хува*, *rrrtuk-rrrtuk-rrrtuk-rrrtuk* – *ртюк-ртюк-ртюк-ртюк*.

Транслітерація

Транслітерація як формально-буквене відтворення послідовностей літер реалізує стратегію форенізації та у вибірці застосована переважно для власних назв: антропоніми – 21, ономатопеї – 5.

Антропоніми (21). Мета – зберегти графічну/звукову ідентичність і міжтекстову впізнаваність оніма без семантичного наближення: *Vino* – *Біно*, *Betsy* – *Бетсі*, *Bill* – *Білл*, *Nina* – *Ніна*, *Robin* – *Робін*, *Kiki* – *Кікі*. У дитячому корпусі це доречно: форма імені стабілізується, не породжуючи небажаних конотацій.

Ономатопеї (5). Щодо транслітерації ономатопей оцінка неоднорідна. У частині випадків транслітерація є невдалою, оскільки створює труднощі для

вимови й порушує українську фонетико-графічну звичність: *BRROFFTT!* *RRRAAPPP!* – *БРОФФТ!* *PPPAППП!*, *DRRUPHH!* *GHRAAAAP!* – *ДРУУФФ!* *ГРААААП!*, *RHVBTHRR!* *FFRAFFFT!* – *РХБТХРР!* *ФФРАФФФТ!* Такий запис виглядає «чужим» і важко читається вголос. У цих випадках більш ужитковою була б адаптація, адже для дитячої книжки важливі легкість читання вголос, ігрова ритміка та комфортна артикуляція. Водночас прості за акустичною структурою ряди успішно відтворюються транслітерацією, не створюючи бар'єрів: *Bzzzz....bzzzzzzzzzz* – *Бзззз....бзззззззззз*, *Nanananana nanananana!* – *Нанананана Нананананана!* Тут універсальні звуки та регулярні повтори легко «вписуються» в українську фонетику.

Калькування

У вибірці зафіксовано 6 «чистих» випадків калькування: антропоніми – 5, ойконіми – 1. У межах цього підрозділу калькування розглядаємо як реалізацію форенізації, адже воно зберігає морфемну структуру та образну мотивацію вихідної одиниці, підсилюючи відчуття іншомовності.

Антропоніми (5). Калькування послідовно відтворює складники мотивованих прізвиськ/комполітів, зберігаючи вихідну образність: *Snow Wing* – *Снігокрил*; *Black Foot* – *Чорнолап*; *Big Foot* – *Великолап*; *Brown Beak* – *Чорнодзьоб*; *Fluff* – *Пушинка*. Таке рішення зберігає семантичний «каркас» і прозору етимологічну мотивацію імені, що помірно «очужує» текст і водночас лишається зрозумілим для дитини.

Ойконіми (1). Передано структурну схему й образну основу назви місця: *Acorn Lane* – *Жолудевий провулок*.

Гібридні способи перекладу

Гібридними вважаємо випадки, коли в межах однієї одиниці поєднано щонайменше два способи (напр., еквівалент + транскрипція). Атрибуція до стратегії здійснюється за провідним ефектом: якщо домінує збереження чужомовної форми, відносимо до форенізації, якщо ж вирішальним є

наближення до узусу МП – до доместикації. У вибірці зафіксовано 11 гібридів: 5 реалізують форенізацію, 6 – доместикацію.

Гібридні способи перекладу, що реалізують форенізацію. У цій підгрупі провідним є збереження чужої форми (онім через транскрипцію/транслітерацію або образ через кальку), тоді як український елемент відіграє другорядну роль. Репрезентативні приклади: *Miss Pen* – *пані Пен* (еквівалент + транскрипція), *Prince Sebastian* – *принц Себастьян* (еквівалент + транскрипція), *Miss Agnes* – *пані Агнес* (еквівалент + транслітерація), *Doctor Hajer* – *лікар Хаджер* (еквівалент + транскрипція), *Mr. Bubbles* – *пан Бульбашка* (еквівалент + калькування). В усіх наведених випадках саме передача чужомовного антропоніма/образу визначає сприйняття, посилюючи «іншомовний слід».

Гібридні способи перекладу, що реалізують доместикацію. Тут вирішальним стає український компонент – емоційно забарвлена лексика, демінутиви, узуальні відповідники або фонетико-ритмічне вирівнювання: *Martin Mole* – *кротик Мартен* (еквівалент + транскрипція: демінутив «кротик» робить образ ближчим і питомим), *Fluttering Flower* – *Пурхата Ада* (калькування + еквівалент: образ перенесено, але назву вписано у звичну модель), *Chicken's Egg Factory* – *яєчна фабрика «Квочка»* (калькування + еквівалент), *chips and sausages with apple sauce* – *смажена картопля з сосисками та яблучне пюре* (еквівалент + калькування), *Mmmm, yumtut!* – *М-м-м-м смачно!* (транскрипція + еквівалент), *boom-boom-boom!* – *бумер-де-бумер-де-бум!* (транскрипція + адаптація).

Висновки до розділу 3

У цьому розділі ми розглянули лексичні категорії, які було одомашнено та очужено, способи перекладу антропонімів за класифікацією Яна ван Коільє, а також способи реалізації стратегій одомашнення та очуження у всій вибірці.

У межах зведеної вибірки (326 одиниць) співвідношення стратегій чітко тяжіє до одомашнення: 253 приклади (77,6%) проти 73 форенізаційних (22,4%). За лексичними категоріями спостерігаємо таку картину: антропоніми – 135 прикладів, з яких одомашнення 51,9%, а очуження – 48,1%; оноματοпеї – 94 (одомашнення 83,0%, очуження 17,0%); вигуки – 43 (одомашнення 93,0%, очуження 7,0%); гастрономічна лексика – 13 (одомашнення 92,3%, очуження 7,7%). У низці категорій зафіксовано повне домінування одомашнення: ігрова лексика – 15/15 прикладів було одомашнено (100%), ойконіми – 3/3 (100%), назви предметів – 9/9 (100%), титули – 3/3 (100%), okazіоналізми – 11/11 (100%). Сукупно це підтверджує орієнтацію дитячого перекладу на когнітивну доступність і прозорість для адресата.

У підгрупі антропонімів (n=135) задокументовано шість продуктивних способів: фонетична адаптація – 48 прикладів (35,6%; транскрипція/транслітерація, віднесено до форенізації), заміна іншим українським ім'ям – 46 (34,1%; одомашнення), заміна на більш відоме ім'я з вихідної культури або міжнародний відповідник – 17 (12,6%; форенізація), заміна власного імені загальною назвою – 4 (3,0%; одомашнення), переклад імен із відтінком значення – 7 (5,2%; одомашнення), заміна імені на інше з додатковою конотацією – 13 (9,6%; одомашнення). У підсумку в межах антропонімів баланс стратегій майже паритетний: одомашнення – 70/135 (51,9%), форенізація – 65/135 (48,1%), що відображає конкуренцію між вимогами впізнаваності імен та їхньою інтеграцією в культурний простір мови перекладу.

Розподіл способів перекладу в усій вибірці та їх «прив'язка» до лексичних категорій такий: еквівалент – 188 прикладів (57,7%; антропоніми – 80,

ономатопеї – 56, вигуки – 39, ігрова лексика – 10, гастрономічна – 2, титули – 1); адаптація – 52 (16%; ономатопеї – 21, назви предметів – 8, okazіоналізми – 11, ігрова лексика – 5, титули – 2, ойконіми – 1, гастрономічна лексика – 4); генералізація – 5 (1,5%; гастрономічна лексика – 4, назви предметів – 1); конкретизація – 1 (0,3%; гастрономічна лексика – 1); транскрипція – 37 (11,3%; антропоніми – 22, ономатопеї – 11, вигуки – 3, гастрономічна – 1); транслітерація – 26 (8,0%; антропоніми – 21, ономатопеї – 5); калькування – 6 (1,8%; антропоніми – 5, ойконіми – 1); водночас у цьому підрозділі калькування системно віднесено до форенізації, що пояснює розходження з попереднім функційним трактуванням окремих кальок. Окремо зафіксовано 11 гібридних рішень (3,4%): 6 із домінуванням ефекту одомашнення та 5 – форенізації.

ВИСНОВКИ

У добу глобалізації та цифровізації дитяче читання дедалі частіше відбувається у цифровому форматі. Книжка-картинка, що традиційно поєднувала текст і зображення, у своєму сучасному електронному варіанті постає як мультимодальний продукт із додаванням звуку, анімації та інтерактивності. Це висуває нові вимоги до перекладу, який здійснюється вже не тільки на текстовому рівні, а й у межах цілісного мультимодального дискурсу. Дослідження базувалося на матеріалі англomовних цифрових книжок-картинок платформи *BookaBooka*, що надає українським читачам доступ до перекладених дитячих творів у форматі інтерактивного мультимедійного контенту. У цьому контексті особливу увагу було приділено стратегіям одомашнення й очуження, які визначають культурну орієнтацію перекладу та впливають на сприйняття іншомовного матеріалу українськими дітьми.

Аналіз наукових праць, присвячених темі перекладу книжок-картинок, продемонстрував, що перекладачі цього жанру творів стикаються із низкою викликів. Зокрема, перекладач має враховувати подвійну адресацію тексту і дитині, і дорослому, необхідність зберігати ритм, інтонацію та природність звучання твору при читанні вголос, а також адекватно відтворювати культурні маркери, гру слів, ідіоми та онomatопеї. Важливим аспектом є взаємодія із зображеннями: ілюстрації виконують рівноправну роль у наративі та часто диктують вибір мовних засобів перекладу.

Особливу увагу також було приділено вивченню стратегій одомашнення і очуження та їхнього функціонування у дитячій літературі. Ці стратегії є ключовими для відтворення культурної специфіки у перекладі: одомашнення сприяє зрозумілості та наближеності змісту до культурного простору дитини, тоді як очуження зберігає у тексті елементи культури оригіналу, розширюючи про неї уявлення читача. Успішний переклад книжки-картинки передбачає гнучке

балансування між цими підходами, з урахуванням комунікативної мети, візуального супроводу та особливостей дитячого сприйняття.

Результати аналізу перекладів книжок-картинок платформи *BookaBooka* засвідчили визначальний вплив вікової категорії цільової аудиторії на вибір стратегії. Для дошкільнят (1–6 років) перекладачі переважно обирають одомашнення, аби адаптувати текст до наявного кола знань дитини: серед 74 книжок у 54 випадках (73%) домінувала стратегія одомашнення і лише у 20 (27%) – очуження. У групі молодших школярів (6–9 років) із 18 книг 10 (56%) містили переважно доместикаційні рішення, 8 (44%) – очужувальні, що відповідає зростанню здатності дітей сприймати нові явища. Для середніх школярів (9–12 років) спостерігається повна перевага очуження: усі 4 книги (100%) перекладені з домінуванням цієї стратегії, оскільки старші діти легше виходять за межі рідного культурного простору.

Окрім віку читача, важливими чинниками є тема твору та його комунікативна функція. Аналіз показав, що розважальні історії на близьку й зрозумілу українським дітям тематику здебільшого перекладаються з переважним використанням одомашнення, адже це полегшує ідентифікацію з персонажами та ситуаціями, наближеними до повсякденного досвіду дитини. Пізнавальні й виховні тексти, а також твори, насичені елементами чужої культури, навпаки, частіше перекладаються із домінуванням очуження, адже це дозволяє розширити знання дитини про інші культури та їх реалії.

Орієнтація дитячого тексту на читання вголос дорослим або диктором (у випадку цифрових книжок *BookaBooka*) є окремим впливовим чинником, який коригує вибір перекладацької стратегії. Оскільки більшість книжок на платформі супроводжуються аудіоозвученням і функцією «караоке-читання», переклад має бути милозвучним і легким для артикуляції. У проаналізованих перекладах саме ці вимоги зумовили перевагу одомашнення вигуків, ономотопей, віршів і власних назв: замість дослівної передачі обирались фонетично зручні відповідники,

звичні українському слухачеві. Водночас очуження допускається лише тоді, коли іноземні елементи не ускладнюють сприйняття на слух.

У цій кваліфікаційній роботі було виокремлено 326 прикладів реалізації стратегій одомашнення та очуження. Загалом переважає одомашнення: 253 приклади (77,6%) проти 73 випадків форенізації (22,4%). За лексичними групами: серед 135 антропонімів одомашнення становить 51,9%, очуження – 48,1%; серед 94 ономатопей 83,0% рішень належать до одомашнення і 17,0% – до очуження; у 43 вигуках одомашнено 93,0% одиниць, очужено – 7,0%; із 13 одиниць гастрономічної лексики 92,3% одомашнено і 7,7% – очужено. Для ігрової лексики (15/15), ойконімів (3/3), назв предметів (9/9), титулів (3/3) та okazіоналізмів (11/11) зафіксовано 100% одомашнення, що підтверджує орієнтацію перекладу дитячих текстів на максимальну зрозумілість і когнітивну доступність.

У межах підгрупи антропонімів ($n = 135$) виявлено шість основних способів перекладу: (1) фонетична адаптація – 48 випадків (35,6%; цей прийом віднесено до очуження); (2) заміна іншим українським ім'ям – 46 випадків (34,1%; одомашнення); (3) заміна на більш відоме ім'я з вихідної культури або міжнародний відповідник – 17 (12,6%; очуження); (4) заміна власного імені загальною назвою – 4 (3,0%; одомашнення); (5) переклад імен із відтінком значення – 7 (5,2%; одомашнення); (6) заміна імені на інше з додатковою конотацією – 13 (9,6%; одомашнення). У результаті баланс стратегій щодо перекладу власних назв виявився майже паритетним: одомашнення застосовано у 70 випадках (51,9%), очуження – у 65 випадках (48,1%).

Загальний аналіз способів реалізації стратегій одомашнення та очуження в досліджуваному корпусі засвідчив таке співвідношення. До прийомів, що забезпечують ефект одомашнення, належать еквівалентний переклад, адаптація, генералізація та конкретизація: еквівалент зафіксовано у 188 прикладах (57,7% усіх рішень), адаптацію – у 52 (16%), генералізацію – у 5 (1,5%), конкретизацію – в 1 прикладі (0,3%). Стратегію очуження реалізовано насамперед через

транскрипцію – 37 випадків (11,3%), транслітерацію – 26 (8,0%) та калькування – 6 (1,8%). Окрему групу становлять 11 гібридних рішень (3,4%), що поєднують риси обох стратегій: у 6 із них домінує ефект одомашнення, у 5 – очуження.

Отже, проведене дослідження комплексно висвітлює реалізацію стратегій одомашнення та очуження в англо-українському перекладі цифрових книжок-картинок платформи *BookaBooka*. Результати підтверджують практичну потребу у науково обґрунтованих підходах до перекладу цифрових дитячих книг українською мовою та актуальність обраної тематики для розвитку перекладознавчої теорії й практики. Перспективи подальших досліджень вбачаємо у розширенні матеріалу (залучення інших мовних пар, платформ або жанрів дитячої літератури), а також у поглибленому вивченні впливу мультимодальних елементів (зображення, звукової доріжки, інтерактивності) на перекладацькі стратегії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Науково-теоретичні джерела

1. Варданян М. Актуальні проблеми світового перекладознавства: посібник для самостійної роботи. Кривий Ріг, 2022. 144 с.
2. Варданян М. Літературна географія ілюстрованих дитячих книг (на матеріалі українських творів та перекладів XX–XXI століття). *Географія і текст: літературний вимір*: колективна монографія / за ред. Т. Черкашиної. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2022. С. 17–40.
3. Варданян М. (Пере)осмислена українська культура: дитяча література та переклад у воєнний час. *Мови та культури під час війни: (не)можливе, (пере)осмислене, (не)кероване*: колективна монографія / за ред. Г. Шумицької, А. Круглова. Ужгород: УНУ, 2025. С. 14–31.
4. Варданян М. Цифровізація дитячих книг в аспекті мультилінгвізму та перекладу. *Художні феномени в історії та сучасності (глобальне та самобутнє: композиція чи опозиція?)*: тези доп. IX Міжнар. наук. конф. (м. Харків, 7 квіт. 2023 р.). Харків, 2023. С. 23–25.
5. Палопоскі О. Одомашнювальний та очужувальний переклади. *Енциклопедія перекладознавства* / пер. з англ., за ред. О. А. Кальниченка та Л. М. Черноватого. Т. 2. Вінниця: Нова книга, 2020. С. 118–121.
6. Рабійчук Л. Теорія перекладу: навчальний посібник / Л. Рабійчук, А. Наконечна. Хмельницький: Видавництво НАДПСУ, 2017. 224 с.
7. Aguilera E. The Translation of Proper Names in Children's Literature. *E- F@bulations / E-F@bulações*. 2008. №2. P. 47–61.
8. Aida A. Challenges in Children's Literature Translation: a Theoretical Overview. *European Journal of Language and Literature Studies*. 2015. Vol. 1 (2). P. 15–18.

9. Ajtony Zs. Taming the Stranger: Domestication vs Foreignization in Literary Translation. *Acta Universitatis Sapientiae. Philologica*. 2017. P. 93–105.
10. Alvstad C. Children's literature and translation. *Handbook of Translation Studies* / Ed. Gambier Y., Doorslaer L. Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins Publishing, 2010. Vol. 1. P. 22–27.
11. Al-Yagout G., Nikolajeva M. Digital Picturebooks. *The Routledge Companion to Picturebooks* / Ed. Kummerling-Meibauer B. Abingdon, New York: Routledge, 2018. P. 270–278.
12. Baihaqi A. The binary system of translation ideology: between foreignization and domestication. *Journal of English Language Teaching and Literature*. 2019. Vol. 2 (2). P. 143–154.
13. Bird E., Yokota J. Picturebooks and Illustrated Books. *The Routledge Companion to Picturebooks* / Ed. Kummerling-Meibauer B. Abingdon, New York: Routledge, 2018. P. 281–290.
14. BookaBooka. URL: <https://www.bookabooka.com/> (дата звернення: 31.08.2025).
15. Chouit A. A Critical Evaluation of Venuti's Domestication and Foreignization Theory of Translation. *Revue Traduction et Langues*. 2019. Vol. 18 (1). P. 72–82.
16. Dollerup C. Translation for Reading Aloud. *Meta*. 2003. Vol. 48. No. 1–2. P. 81–103.
17. Frederico A. The Future of The Reader or The Reader of The Future: Children's Interactive Picturebook Apps and Multi-literacies. *Cadernos de Letras da UFF Dossiê: A crise da leitura e a formação do leitor*. 2016. Vol. 26. No. 52. P. 121–139.
18. Hadaway N., Young T. Multilingual Picturebooks. *The Routledge Companion to Picturebooks* / Ed. Kummerling-Meibauer B. Abingdon, New York: Routledge, 2018. P. 260–269.

19. Hosay M., Joosen V., Mus F. The adaptation and translation of multimodal children's books. *The Routledge Handbook of Translation and Young Audiences* / Ed. Borodo M., Díaz-Cantas J. Abingdon, New York: Routledge, 2025. P. 337–348.

20. Koskinen K. Domestication, Foreignization and the Modulation of Affect. *Domestication and Foreignization in Translation Studies* / Ed. Kemppanen H., Jänis M., Belikova A. Berlin: Frank and Timme Verlag, 2012. P. 13–32.

21. Lathey G. Translating Children's Literature. Abington, New York: Routledge, 2016. P. 161.

22. Lathey G. Translator Visibility and the Voice of the Translator in Children's Literature. *The Routledge Handbook of Translation and Young Audiences* / Ed. Borodo M., Díaz-Cantas J. Abingdon, New York: Routledge, 2025. P. 105–117.

23. Lefevere A. Translating Literature: The German Tradition from Luther to Rosenzweig. Assen: Van Gorcum, 1977. 116 p.

24. Nikolajeva M., Skott C. How Picturebooks Work. New York: Routledge, 2006. 293 p.

25. O'Sullivan E. Comparative Children's Literature. London, New York: Routledge, 2005. 182 p.

26. O'Sullivan E. Translating picturebooks: Key Topics. *The Routledge Handbook of Translation and Young Audiences* / Ed. Borodo M., Díaz-Cantas J. Abingdon, New York: Routledge, 2025. P. 309–323.

27. Oittinen R. No Innocent Act: On the Ethics of Translating for Children. *Children's Literature in Translation: Challenges and Strategies* / Ed. Van Coillie J., Verschueren W. Abingdon, New York: Routledge, 2014. P. 35–45.

28. Oittinen R. Picturebooks and Translation. *The Routledge Companion to Picturebooks* / Ed. Kummerling-Meibauer B. Abingdon, New York: Routledge, 2018. P. 463–470.

29. Oittinen R. Translating for Children. New York: Garland Publishing, Inc., 2000. 205 p.

30. Oittinen R., Ketola A., Garavini M. Translating Picturebooks: Revoicing The Verbal, The Visual, and The Aural for a Child Audience. New York: Routledge, 2018. 213 p.

31. Oittinen R. Where the Wild Things Are: Translating Picture Books. *Meta*. Vol. 48 (1–2). 2003. P. 128–141.

32. Palopolski O., Oittinen R. The Domesticated Foreign. *Translation in Context* / Ed. Chesterman A., Gallardo N., Salvador S., Gambier Y. Amsterdam: John Benjamins, 2000. P. 373–390.

33. Pascua-Febles I. Translating Cultural References: The Language of Young People in Literaty Texts. *Children's Literature in Translation: Challenges and Strategies* / Ed. Van Coillie J., Verschueren W. Abingdon, New York: Routledge, 2014. P. 111–121.

34. Rad N., Marj Z. A Study of the Strategies of Foreignization and Domestication in Two Persian Translation Versions of Lewiss Carroll's Alice in Wonderland. *REVELL: Revista de Estudos Literários Da UEMS*, 2019. Vol. 3. No. 23. P. 457–474.

35. Van Coillie J. Character Names in Translation: A Functional Approach. *Children's Literature in Translation: Challenges and Strategies* / Ed. Van Coillie J., Verschueren W. Abingdon, New York: Routledge, 2014. P. 123–139.

36. Van Coillie J. Cultural Specificity in Translated Children`s Literature. *The Routledge Handbook of Translation and Young Audiences* / Ed. Borodo M., Díaz-Cantas J. Abingdon, New York: Routledge, 2025. P. 118–131.

37. Venuti L. The Translator's Invisibility: A History of Translation. London: Routledge, 1995. 353 p.

Довідкова література

38. Shuttleworth M., Cowie M. Dictionary of Translation Studies. Abington, New York: Routledge, 2014. 233 p.

Джерела фактологічного матеріалу

39. Артс С. Вдома у мами, вдома у тата / пер. О. Науменко. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
40. Беннінк-тен Хаве І. Люся та гуси / пер. М. Варданян. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
41. Бетен М. Сирчик і Чепурчик знаходять гарне місце. / пер. А. Алієвої; ред. М. Варданян. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
42. Бетен М. Сирчик і Чепурчик ласують солоденьким / пер. М. Варданян, В. Варданян. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
43. Бетен М. Сирчик і Чепурчик переживають шалені пригоди / пер. А. Алієвої; ред. М. Варданян. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
44. Богаердс М. Тишка хоче отримати приз / пер. Н. Захарової; ред. М. Варданян. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
45. Богаертс М. Пиріг для Заї / пер. М. Варданян, Н. Захарової, Г. Чорного. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
46. Ботер І. Сьогодні ми начальники! / пер. Т. Айтсми. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
47. Брауерс П. Фредді – заєць! / пер. М. Варданян. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
48. Ван Дейк Й. Чарівний пчих / пер. О. Шевченко; ред. М. Варданян, Н. Захарова. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
49. Ван Дріель М. Біно будує сніговий замок / пер. М. Варданян, В. Варданян. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
50. Ван Дріель М. Біно і кит / пер. Т. Айтсми. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
51. Ван Дріель М. Біно страшно / пер. М. Варданян, В. Варданян. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).

52. Ван Дріель М. Біно щасливий / пер. Т. Айтсми. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
53. Ван Дріель М. Подарунок для Біно / пер. М. Варданян, В. Варданян. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
54. Ван Холст Пеллекан К. Дракони, що не мав вогню / пер. Т. Айтсми. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
55. Ван Холст Пеллекан К. Кузя сердиться / пер. Т. Айтсми. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
56. Ван Холст Пеллекан К. Кузя створює музику / пер. Т. Айтсми. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
57. Варма В. Сердита Семмі / пер. Н. Захарової, М. Варданян. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
58. Велегар С. Емілія в кроні дерева / пер. М. Федюкович. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
59. Вілсон С. Здолаємо дракона разом! / пер. А. Алієвої. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
60. Вілсон С. Я хочу... / пер. К. Гострої; ред. М. Варданян, Н. Захарова. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
61. Вісман С., Байтер Р. Розкажи, маленький дельфіне, чи глибоко ти пірнаєш / пер. М. Варданян. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
62. Вісман С., Байтер Р. Розкажи, маленький кажане, чому ти так багато їси / пер. М. Варданян. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
63. Вісман С., Байтер Р. Розкажи, маленький тюленю, чи справний ти плавець / пер. М. Варданян. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
64. Гейскенс Е. До міста / пер. Н. Захарової, М. Варданян. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
65. Гейскенс Е., Янссен К. Двоє друзів / пер. Н. Захарової; ред. М. Варданян. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).

66. Гереро Н. Пурхата Ада / пер. О. Сосницької. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
67. Геркулес Е. Коко і Климко. Книга 1 / пер. М. Варданян, В. Варданян. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
68. Геркулес Е. Коко і Климко. Книга 2 / пер. М. Варданян, В. Варданян. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
69. Геркулес Е. Коко і Климко. Книга 3 / пер. М. Варданян, В. Варданян. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
70. Геркулес Е. Коко і Климко. Книга 4 / пер. М. Варданян, В. Варданян. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
71. Гріффітс М. Пригоди морської Анемони / пер. А. Алієвої. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
72. Гупта Б. Бетсі спить надворі / пер. Н. Захарової, М. Варданян. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
73. Гупта Т. Шукач скарбів і його мама / пер. О. Шевченко; ред. М. Варданян, Н. Захарова. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
74. Гурун Р. Розхитаний зуб / пер. М. Федюкович. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
75. Генел В. Золото на вістрі веселки / пер. М. Варданян, В. Варданян. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
76. Де Баккер В. Морозиво для Котика / пер. О. Науменко. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
77. Де Баккер В. Перші слова Чарлі / пер. Н. Захарової; ред. М. Варданян. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
78. Де Баккер В. Секрет Гера / пер. Н. Захарової; ред. М. Варданян. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
79. Де Баккер В. У Кузі на дереві / пер. Т. Айтсми. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).

80. Де Баккер В. Чарлі і день народження / пер. Н. Захарової, М. Варданян. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).

81. Де Лаат Л. Зачекай! / пер. М. Варданян. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).

82. Де Лаат Л. Хованки / пер. М. Варданян. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).

83. Деккер Е. Притча про японця-каменяра / книга заснована на історії М. Хавелаара / пер. Г. Чорного, М. Варданян, Н. Захарової. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).

84. Джа М. Таємниця бульбашки / пер. М. Варданян, Н. Захарової, О. Шевченко. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).

85. Дю Туа Х. Як я. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).

86. Ейпе Р., Варма В. / пер. М. Федюкович. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).

87. Захаріасе Р. Сніговик улітку / пер. Н. Захарової, М. Варданян. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).

88. Каліл М. Сад на даху дідуся Івана / пер. А. Алієвої. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).

89. Капур А. Перший урок плавання / пер. Т. Айстми. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).

90. Ківі Дж. Ніна та бруднуля / пер. А. Алієвої. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).

91. Ковбаса замість носа / за мотивами казки Шарля Перо; пер. Н. Захарової; ред. М. Варданян. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).

92. Коффенг Г. Боря і тато приймають ванну / пер. М. Варданян. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).

93. Кроне Б. Я вже можу одягатися сама / пер. О. Абраменка. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).

94. Л'Анж Ж. Тисяча загублених черевичків / пер. М. Федюкович. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).

95. Лай А. Моя найкраща подруга / пер. О. Сосницької. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).

96. Лієн Н. Тихіше! Дитина спить / пер. Т. Айстми. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).

97. Лок Н. Продається печиво / пер. М. Федюкович. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).

98. Магона С. Гав-гав / пер. М. Федюкович. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).

99. Макінгс Д. Лицарський бій / пер. Т. Айстми. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).

100. Махбубані Л. Маленька чарівна штучка / пер. Н. Захарової, М. Варданян. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).

101. Машіго М. Де Лулу? BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).

102. Метісон Дж. Наш друг інший / пер. М. Федюкович. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).

103. Мехта С. Соняшнику, стій спокійно! / пер. О. Науменко. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).

104. Мілтенбург Щ. Щасливий Ганс / адаптація казки братів Грімм / пер. Н. Захарової, М. Варданян. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).

105. Мільтенбург Н. Ножицями кріц-кріц / пер. К. Гострої; ред. М. Варданян, Н. Захарова. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).

106. Мільтенбург С. Відкрий для себе світ тварин / пер. А. Алієвої. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).

107. Мільтенбург С. Лола на місяці / пер. А. Алієвої. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).

108. Мільтенбург С. Морозиво для дівчинки / пер. А. Алієвої. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
109. Мільтенбург С. Намалюй мені хвіст! / пер. А. Алієвої. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
110. Мільтенбург Щ. Гав! М'яу! Вау! / пер. С. Зеленої. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
111. Мільтенбург Щ. Дізнайся, що хоче Віллі! / пер. М. Варданян. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
112. Місра Л. Скарби з чарівної печери / пер. К. Гострої; ред. М. Варданян, Н. Захарова. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
113. Ньюбург М. Сніжок, Кріль та коронавірус / пер. М. Варданян, Н. Захарової, Г. Чорного. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
114. Прасад В. Як зубна паста потрапляє в тубик? / пер. О. Наumenко. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
115. Пріянка. Ведмедик Бу шукає барви / пер. Т. Айстми. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
116. Рам П., Преуйт Ш. Покажи язика! / пер. М. Варданян. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
117. Сакал Н. Неслухняний Немо і Темна гора / пер. М. Варданян. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
118. Сотерс Н. Дмитрик та його друзі / пер. М. Варданян, Н. Захарової, Ю. Щербак. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
119. Сотерс Н. Духмяник брудний / пер. М. Варданян. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
120. Стридом Ф. Коала Кузя / пер. М. Федюкович. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
121. Стридом Ф. Мрія з шухлядки / пер. А. Алієвої. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).

122. Стридом Ф. Хтось як я / пер. М. Федюкович. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
123. Сутерс Н. Сара в перукарні / пер. Т. Айтми. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
124. Тен Кате М. Песик і Мишка на сонці / пер. М. Варданян, Н. Захарової. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
125. Тен Кате М. Песик і Мишка під дощем / пер. Н. Захарової; ред. М. Варданян. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
126. Тен Кате М. Песик, Мишка і вітер / пер. М. Варданян, Н. Захарової, Ю. Щербак. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
127. Тен Кате М. Песик, Мишка і сніг / пер. Н. Захарової; ред. М. Варданян. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
128. Уоррен К. Що у нас на вечерю? / пер. О. Сосницької. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
129. Фетман М. Бабусині балетки / пер. А. Алієвої. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
130. Фрадланд Л. Ні! / пер. О. Абраменка. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
131. Хоанг Н., Куанг Ф. ЧИЙ це черевик? / пер. Т. Айтми. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
132. Чамолі М. Ага! Упіймалась! / пер. С. Григоренко. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
133. Чемалі Т., Вільямс С. Пригоди ванної кімнати / пер. А. Алієвої. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
134. Шуурманс Х. Чемпіон з цукерок / пер. Т. Айтсми. BookaBooka (додаток) (дата звернення: 27.06.2025).
135. Arts S. A home with mommy, a home with daddy / translated by K. Weiner. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).

136. Baeten M. Ched and Chad binge on sweets / translated by K. Weiner. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).

137. Baeten M. Ched and Chad find a good spot / translated by K. Weiner. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).

138. Baeten M. Ched and Chad keep the momentum going / translated by J. Ottevanger. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).

139. Bennink-ten Have I. Goosey Lucy / translated by K. Weiner. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).

140. Bogaerds M. Ize wants a prize / translated by S. Bosscha. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).

141. Bogaerts M. Cake for Kate / translated by K. Weiner. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).

142. Boter I. Today we are in charge! / translated by S. Oosthoek. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).

143. Brouwers P. Freddie! / translated by K. Weiner. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).

144. Chemaly T., Williams S. Bathtub adventures / translated by K. Weiner. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).

145. Coffeng G. Brucey and Dad need a bath / translated by K. Weiner. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).

146. De Backker V. Charlie and the birthday parties! / translated by S. Oosthoek. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).

147. De Backker V. First words pointing book / translated by K. Weiner. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).

148. De Backker V. Gerry's secret / translated by K. Weiner. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).

149. De Backker V. Ice cream for puss / translated by J. Hazelaar. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).

150. De Backker V. Kaz in the tree / translated by J. Hazelaar. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).

151. De Laat L. In a minute / translated by J. Hazelaar. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).

152. De Laat L. Peekaboo / translated by K. Weiner. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).

153. Dekker E. The Japanese Stonecutter / this book is based on a story from M. Havelaar / translated by K. Weiner. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).

154. Doan, H., Quang, P. Who threw that shoe? / translated by K. Weiner. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).

155. Du Toit H. Just like me / translated by S. Bosscha. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).

156. Eipe R., Varma V. Nani and the cookie thief / translated by K. Weiner. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).

157. Fatman M. Dance, Lizzie! / translated by J. Hazelaar. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).

158. Friedland L. No! / translated by K. Weiner. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).

159. Geyskens E. To the city. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).

160. Geyskens E., Janssen K. Two friends / translated by K. Weiner. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).

161. Gosh M. Aha! Got you! / translated by S. Bosscha. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).

162. Griffiths M. Anemony / translated by S. Bosscha. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).

163. Gupta B. Betsy sleeps outside / translated by S. Bosscha. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).

164. Gupta T. Treasure hunt with mum. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).
165. Gurun R. The wobbly tooth / translated by K. Weiner. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).
166. Hänel W. Gold at the end of the rainbow / translated by K. Weiner. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).
167. Hercules E. Chuck and Chicken 1 / translated by S. Bosscha. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).
168. Hercules E. Chuck and Chicken 2 / translated by S. Bosscha. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).
169. Hercules E. Chuck and Chicken 3 / translated by S. Bosscha. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).
170. Hercules E. Chuck and Chicken 4 / translated by S. Bosscha. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).
171. Herero N. Fluttering Flower / translated by K. Weiner. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).
172. Jha M. The bubble mystery / translated by S. Oosthoek BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).
173. Kalil M. Grandpa Julian's roof garden / translated by S. Bosscha. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).
174. Kapur A. The first swimming lesson / translated by K. Weiner. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).
175. Keevy J. Nina and the filthy stinking beast / translated by J. Hazelaar. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).
176. Krone B. I can get dressed by myself / translated by S. Bosscha. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).
177. L'Ange J. A thousand shoes lost / translated by Sj. Miltenburg, S. Bosscha. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).

178. Lai A. My best friend / translated by S. Bosscha. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).
179. Lien H. Quiet! The baby is sleeping / translated by Sj. Miltenburg, S. Bosscha. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).
180. Loc N. Cookies for sale / translated by S. Bosscha. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).
181. Magona S. Woof Woof / translated by J. Hazelaar. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).
182. Mahbubani L. The little magic block / translated by K. Weiner. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).
183. Makings D. Knight fight. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).
184. Mashigo M. Lulu where are you? / translated by Sj. Miltenburg, S. Bosscha. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).
185. Mathieson J. Our friend is different / translated by J. Hazelaar. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).
186. Mehta S. Sunflower stand still! / translated by S. Bosscha. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).
187. Miltenburg N. Snip Snip go the scissors / translated by S. Oosthoek. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).
188. Miltenburg S. An ice cream for Rosie / translated by K. Weiner. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).
189. Miltenburg S. Discover the animals! / translated by J. Hazelaar. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).
190. Miltenburg S. Give me a tail! / translated by J. Hazelaar. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).
191. Miltenburg S. Lola on the moon / translated by J. Hazelaar. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).
192. Miltenburg Sj. Do you know what Wilfred wants? / translated by S. Bosscha. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).

193. Miltenburg Sj. Happy Hank / adaptation of a fairy tale by the Brothers Grimm / translated by S. Bosscha. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).
194. Miltenburg Sj. Woof! Meow! Wow! / translated by J. Hazelaar. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).
195. Misra L. Gems from the magic cavern / translated by K. Weiner. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).
196. Nieuwburg M. Sam, Big Buddy and the Coronavirus / translated by S. Bosscha. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).
197. Prasad V. How does toothpaste get into the tube / translated by J. Ottevanger. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).
198. Priyanka. Bella the bear's colourful adventure / translated by S. Oosthoek. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).
199. Ram P., Preuitt Sh. Stick out your tongue! / translated by S. Bosscha. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).
200. Sakal N. Naughty Noah and the dark mountain / translated by K. Weiner. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).
201. Sausage nose / story is adapted from a fairy tale by Charles Perrault / translated by K. Weiner. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).
202. Schuurmans H. The sweet-eating champion / translated by K. Weiner. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).
203. Soeters N. Derek and his friends / translated by K. Weiner. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).
204. Soeters N. Snuff is dirty / translated by K. Weiner. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).
205. Soeters N. Stormy goes to the hairdresser / translated by K. Weiner. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).
206. Strydom F. Kaz koala / translated by Sj. Miltenburg, S. Bosscha. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).

207. Strydom F. My dream from the sock drawer / translated by J. Ottevanger. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).

208. Strydom F. Someone like me / translated by Sj. Miltenburg, S. Bosscha. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).

209. Ten Cate M. Bobby and Betty in the rain / translated by S. Bosscha. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).

210. Ten Cate M. Bobby and Betty in the snow / translated by van de Vrande M. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).

211. Ten Cate M. Bobby and Betty in the sun / translated by S. Bosscha. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).

212. Ten Cate M. Bobby and Betty in the wind / translated by S. Bosscha. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).

213. Van Dijk J. The magic sneeze / translated by S. Bosscha. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).

214. Van Driel M. A gift for Bino / translated by J. Hazelaar. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).

215. Van Driel M. Bino and the snow castle / translated by J. Hazelaar. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).

216. Van Driel M. Bino and the whale / translated by J. Ottevanger. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).

217. Van Driel M. Bino is happy / translated by J. Ottevanger. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).

218. Van Driel M. Bino is scared / translated by J. Ottevanger. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).

219. Van Holst Pellekaan K. Kaz is angry / translated by J. Hazelaar. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).

220. Van Holst Pellekaan K. Kaz makes music / translated by J. Hazelaar. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).

221. Van Holst Pellekaan K. The little dragon without fire / translated by K. Weiner. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).

222. Varma V. Sami is CROSS / translated by K. Weiner. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).

223. Velegar S. Essi in the treetop / translated by K. Weiner. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).

224. Warren C. What's for dinner? / translated by S. Bosscha. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).

225. Wilson S. I want... / translated by Sj. Miltenburg, S. Bosscha. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).

226. Wilson S. Let's defeat the dragon! / translated by S. Oosthoek. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).

227. Wisman S., Buiter R. Hey little dolphin... You dive so deep / translated by J. Ottevanger. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).

228. Wisman S., Buiter R. Hey little seal ... what a great swimmer you are. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).

229. Wisman S., Buiter R. My my little bat, you eat a lot! / translated by K. Weiner. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).

230. Zachariasse R. A snowman in summer / translated by J. Hazelaar. BookaBooka (app) (access date: June 27, 2025).

ДОДАТКИ

Додаток А.2.1

Вплив вікової категорії адресата на вибір перекладацької стратегії

№	Назва книги (оригінал)	Назва книги (переклад)	Вікова категорія читачів	Домінуюча стратегія перекладу
1	Brucey and Dad need a bath	Боря і тато приймають ванну	Дошкільнята (1–6)	Одомашнення
2	Bino and the snow castle	Біно будує сніговий замок	Дошкільнята (1–6)	Одомашнення
3	Betsy sleeps outside	Бетсі спить надворі	Дошкільнята (1–6)	Очуження
4	Do you know what Wilfred wants?	Дізнайся, що хоче Віллі!	Дошкільнята (1–6)	Очуження
5	Two friends	Двоє друзів	Дошкільнята (1–6)	Одомашнення
6	Derek and his friends	Дмитрик та його друзі	Дошкільнята (1–6)	Одомашнення
7	To the city	До міста	Дошкільнята (1–6)	Одомашнення
8	Snuff is dirty	Духмяник брудний	Дошкільнята (1–6)	Одомашнення
9	The bubble mystery	Таємниця бульбашки	Дошкільнята (1–6)	Одомашнення
10	In a minute	Зачекай!	Дошкільнята (1–6)	Одомашнення
11	Chuck and Chicken 1	Коко і Климко. Книга 1	Дошкільнята (1–6)	Одомашнення
12	Chuck and Chicken 2	Коко і Климко. Книга 2	Дошкільнята (1–6)	Одомашнення
13	Chuck and Chicken 3	Коко і Климко. Книга 3	Дошкільнята (1–6)	Одомашнення
14	Chuck and Chicken 4	Коко і Климко. Книга 4	Дошкільнята (1–6)	Одомашнення
15	Goosey Lucy	Люся та гуси	Дошкільнята (1–6)	Одомашнення
16	Naughty Noah and the dark mountain	Неслухняний Немо і Темна гора	Дошкільнята (1–6)	Очуження
17	Snip Snip go the scissors	Ножицями кріц-кріц	Дошкільнята (1–6)	Одомашнення
18	First words pointing book	Перші слова Чарлі	Дошкільнята (1–6)	Очуження
19	Bobby and Betty in the sun	Песик і Мишка на сонці	Дошкільнята (1–6)	Одомашнення
20	Bobby and Betty in the rain	Песик і Мишка під дощем	Дошкільнята (1–6)	Одомашнення
21	Bobby and Betty in the wind	Песик, Мишка і вітер	Дошкільнята (1–6)	Одомашнення
22	Bobby and Betty in the snow	Песик, Мишка і сніг	Дошкільнята (1–6)	Одомашнення

23	Cake for Kate	Пиріг для Заї	Дошкільнята (1–6)	Одомашнення
24	A gift for Bino	Подарунок для Біно	Дошкільнята (1–6)	Одомашнення
25	Stick out your tongue!	Покажи язика!	Дошкільнята (1–6)	Очуження
26	My my little bat, you eat a lot!	Розкажи, маленький кажане, чому ти так багато їси	Дошкільнята (1–6)	Очуження
27	Hey little seal ... what a great swimmer you are	Розкажи, маленький тюленю, чи справний ти плавець	Дошкільнята (1–6)	Очуження
28	Gerry's secret	Секрет Гера	Дошкільнята (1–6)	Очуження
29	Sami is CROSS	Сердита Семмі	Дошкільнята (1–6)	Очуження
30	Ched and Chad binge on sweets	Сирчик і Чепурчик ласують солоденьким	Дошкільнята (1–6)	Одомашнення
31	Hey little dolphin... You dive so deep	Розкажи, маленький дельфіне, чи глибоко ти пірнаєш	Дошкільнята (1–6)	Очуження
32	A snowman in summer	Сніговик улітку	Дошкільнята (1–6)	Очуження
33	Sam, Big Buddy and the Coronavirus	Сніжок, Кріль та коронавірус	Дошкільнята (1–6)	Одомашнення
34	Ize wants a prize	Тишка хоче отримати приз	Дошкільнята (1–6)	Одомашнення
35	Peekaboo	Хованки	Дошкільнята (1–6)	Одомашнення
36	Charlie and the birthday parties!	Чарлі і день народження	Дошкільнята (1–6)	Очуження
37	Treasure hunt with mum	Шукач скарбів і його мама	Дошкільнята (1–6)	Одомашнення
38	I want...	Я хочу...	Дошкільнята (1–6)	Одомашнення
39	A thousand shoes lost	Тисяча загублених черевичків	Дошкільнята (1–6)	Одомашнення
40	Who threw that shoe?	ЧИЙ це черевик?	Дошкільнята (1–6)	Одомашнення
41	Quiet! The baby is sleeping	Тихіше! Дитина спить	Дошкільнята (1–6)	Одомашнення
42	Kaz in the tree	У Кузі на дереві	Дошкільнята (1–6)	Одомашнення
43	Just like me	Як я	Дошкільнята (1–6)	Очуження
44	Someone like me	Хтось як я	Дошкільнята (1–6)	Одомашнення
45	Kaz koala	Коала Кузя	Дошкільнята (1–6)	Одомашнення
46	Bathtub adventures	Пригоди ванної кімнати	Дошкільнята (1–6)	Одомашнення
47	Kaz is angry	Кузя сердиться	Дошкільнята (1–6)	Одомашнення
48	Nani and the cookie thief	Бабуся і викрадач печива	Дошкільнята (1–6)	Одомашнення
49	Ice cream for puss	Морозиво для Котика	Дошкільнята (1–6)	Одомашнення
50	Lulu where are you?	Де Лулу?	Дошкільнята (1–6)	Очуження

51	An ice cream for Rosie	Морозиво для дівчинки	Дошкільнята (1–6)	Одомашнення
52	Nina and the filthy stinking beast	Ніна та бруднуля	Дошкільнята (1–6)	Очуження
53	Woof Woof	Гав-гав	Дошкільнята (1–6)	Одомашнення
54	Our friend is different	Наш друг інший	Дошкільнята (1–6)	Очуження
55	My best friend	Моя найкраща подруга	Дошкільнята (1–6)	Одомашнення
56	Discover the animals!	Відкрий для себе світ тварин	Дошкільнята (1–6)	Одомашнення
57	Stormy goes to the hairdresser	Сара в перукарні	Дошкільнята (1–6)	Очуження
58	A home with mommy, a home with daddy	Вдома у мами, вдома у тата	Дошкільнята (1–6)	Очуження
59	Bella the bear's colourful adventure	Ведмедик Бу шукає барви	Дошкільнята (1–6)	Одомашнення
60	I can get dressed by myself	Я вже можу одягатися сама	Дошкільнята (1–6)	Очуження
61	Cookies for sale	Продається печиво	Дошкільнята (1–6)	Одомашнення
62	Bino is scared	Біно страшно	Дошкільнята (1–6)	Одомашнення
63	Woof! Meow! Wow!	Гав! Мяу! Вау!	Дошкільнята (1–6)	Одомашнення
64	Bino is happy	Біно щасливий	Дошкільнята (1–6)	Одомашнення
65	Ched and Chad find a good spot	Сирчик і Чепурчик знаходять гарне місце	Дошкільнята (1–6)	Одомашнення
66	Aha! Got you!	Ага! Упіймалась!	Дошкільнята (1–6)	Одомашнення
67	What's for dinner?	Що у нас на вечерю?	Дошкільнята (1–6)	Одомашнення
68	No!	Ні!	Дошкільнята (1–6)	Одомашнення
69	Dance, Lizzie!	Бабусині балетки	Дошкільнята (1–6)	Одомашнення
70	Today we are in charge!	Сьогодні ми начальники!	Дошкільнята (1–6)	Одомашнення
71	The sweet-eating champion	Чемпіон з цукерок	Дошкільнята (1–6)	Очуження
72	Ched and Chad keep the momentum going	Сирчик і Чепурчик переживають шалені пригоди	Дошкільнята (1–6)	Одомашнення
73	Bino and the whale	Біно і кит	Дошкільнята (1–6)	Одомашнення
74	Kaz makes music	Кузя створює музику	Дошкільнята (1–6)	Одомашнення
75	Lola on the moon	Лола на місяці	Молодші школярі (6–9)	Очуження
76	Essi in the treetop	Емілія в кроні дерева	Молодші школярі (6–9)	Очуження
77	Anemony	Пригоди морської Анемони	Молодші школярі (6–9)	Очуження
78	Gold at the end of the rainbow	Золото на вістрі веселки	Молодші школярі (6–9)	Очуження
79	The little magic block	Маленька чарівна штучка	Молодші школярі (6–9)	Одомашнення

80	Gems from the magic cavern	Скарби з чарівної печери	Молодші школярі (6–9)	Очуження
81	The magic sneeze	Чарівний пчих	Молодші школярі (6–9)	Одомашнення
82	The little dragon without fire	Дракончик, що не мав вогню	Молодші школярі (6–9)	Очуження
83	The wobbly tooth	Розхитаний зуб	Молодші школярі (6–9)	Одомашнення
84	Grandpa Julian's roof garden	Сад на даху дідуся Івана	Молодші школярі (6–9)	Одомашнення
85	My dream from the sock drawer	Мрія з шухлядки	Молодші школярі (6–9)	Одомашнення
86	Fluttering Flower	Пурхата Ада	Молодші школярі (6–9)	Одомашнення
87	Let's defeat the dragon!	Здолаємо дракона разом!	Молодші школярі (6–9)	Одомашнення
88	Give me a tail!	Намалюй мені хвіст!	Молодші школярі (6–9)	Одомашнення
89	How does toothpaste get into the tube	Як зубна паста потрапляє в тюбик?	Молодші школярі (6–9)	Очуження
90	Sunflower stand still!	Соняшнику, стій спокійно!	Молодші школярі (6–9)	Одомашнення
91	Knight fight	Лицарський бій	Молодші школярі (6–9)	Одомашнення
92	The first swimming lesson	Перший урок плавання	Молодші школярі (6–9)	Очуження
93	The Japanese Stonecutter	Притча про японця-каменяра	Середні школярі (9–12)	Очуження
94	Freddie!	Фредді – заєць!	Середні школярі (9–12)	Очуження
95	Happy Hank	Щасливий Ганс	Середні школярі (9–12)	Очуження
96	Sausage nose	Ковбаса замість носа	Середні школярі (9–12)	Очуження

Додаток Б.3.1

Лексичні категорії у реалізації стратегій одомашнення та очуження

Антропоніми

№	Оригінал	Переклад	Стратегія
1	Brucey	Боря	Доместикація
2	Bino	Біно	Форенізація
3	Miss Pen	пані Пен	Форенізація
4	Snow Wing	Снігокрил	Доместикація
5	Red	Червонодзьоб	Доместикація
6	Black Foot	Чорнолап	Доместикація
7	Skipper	Чубчик	Доместикація
8	Big Foot	Великолап	Доместикація
9	Brown Beak	Чорнодзьоб	Доместикація
10	Betsy	Бетсі	Форенізація
11	Anne	Енн	Форенізація
12	Michelle	Мішель	Форенізація
13	Gemma	Джемма	Форенізація
14	Wilfred	Віллі	Форенізація
15	Prince Sebastian	принц Себастьян	Форенізація
16	Arty	Андрійко	Доместикація
17	Jordan	Дмитрик	Доместикація
18	Lynnie	Ліна	Доместикація
19	Mary	Марічка	Доместикація
20	Kelly	Уляна	Доместикація
21	Derek	Дмитрик	Доместикація
22	Flip and Flop	Пилипко та Федько	Доместикація
23	Mark	Марко	Доместикація
24	Dora	Даринка	Доместикація
25	Uncle Frank	Дядько Федір	Доместикація
26	Sara	Ганна	Доместикація
27	Cat Pommy	Кіт Пушок	Доместикація
28	Bella	корова Красуля	Доместикація
29	Dax	Дружок	Доместикація
30	Bubbles	Шустрик	Доместикація

31	Snuff	Духмяник	Доместикація
32	Stormy	Соня	Доместикація
33	George	Бобик	Доместикація
34	Sophie	кізка Зося	Доместикація
35	Max	Рекс	Доместикація
36	Mason	Юрчик	Доместикація
37	Harry	Гаррі	Форенізація
38	Anne	Анна	Форенізація
39	Clara	Клара	Форенізація
40	Martin	Мартін	Форенізація
41	Toby	Тобі	Форенізація
42	Chuck and Chicken	Коко і Климко	Доместикація
43	Goosey Lucy	Люся та гуси	Доместикація
44	Bibi	Варя	Доместикація
45	Noah	Немо	Форенізація
46	John	Данило	Доместикація
47	Elizabeth	Христя	Доместикація
48	JOHN AND ELIZABETH JONES!	ДАНИЛО ТА ХРИСТЯ МЕЛЬНИК!	Доместикація
49	Koko	Чарлі	Форенізація
50	Johnny	Джонні	Форенізація
51	Snowy	Ведмедик	Доместикація
52	Bertie	Гаррі	Форенізація
53	Ally	Крістофер	Форенізація
54	Bill	Білл	Форенізація
55	Bobby and Betty	Песик і Мишка	Доместикація
56	Kate	Зая	Доместикація
57	Sil	Сіл	Форенізація
58	Sara	Сара	Форенізація
59	Gerry	Гер	Форенізація
60	Haley Hedgehog	їжачок Ері	Форенізація
61	Martin Mole	кротик Мартен	Форенізація
62	Bibi Bunny	кролик Кікі	Форенізація
63	Gus	Бас	Форенізація
64	Sami	Семмі	Форенізація
65	Miss Agnes	пані Агнес	Форенізація

66	Ched and Chad	Сирчик і Чепурчик	Доместикація
67	Vera	Віві	Форенізація
68	Bruno	Брем	Форенізація
69	Sam	Сніжок	Доместикація
70	Big Buddy	Кріль	Доместикація
71	Ize	Тишка	Доместикація
72	Freddie	Фредді	Форенізація
73	Caroline	Керолайн	Форенізація
74	Jack	Якоб	Форенізація
75	Mary	Мерелін	Форенізація
76	Jack	Генчик	Доместикація
77	Charlie	Чарлі	Форенізація
78	Ezra	Езра	Форенізація
79	Zara	Зара	Форенізація
80	Christopher	Крістофер	Форенізація
81	Timmy	Тіммі	Форенізація
82	Max	Макс	Форенізація
83	Sara	Сімка	Доместикація
84	Hank	Ганс	Форенізація
85	Lola	Lola	Форенізація
86	Rico	Ріко	Форенізація
87	Tom	Тарасик	Доместикація
88	Emma	Софійка	Доместикація
89	Kaz	Кузя	Доместикація
90	Julia	Джулія	Форенізація
91	Jill	Джилл	Форенізація
92	Lucas	Лукас	Форенізація
93	Sheila	Шейла	Форенізація
94	Jack	Степан	Доместикація
95	Ben	Борис	Доместикація
96	Mr. Bubbles	пан Бульбашка	Доместикація
97	Kim	Кіра	Доместикація
98	Yvonne	Іринка	Доместикація
99	Fluff	Пушинка	Доместикація
100	Sunny	Сашко	Доместикація

101	Grandpa Julian	дідусь Іван	Доместикація
102	Jack	Гліб	Доместикація
103	Fluttering Flower	Пурхата Ада	Доместикація
104	Tim	Тимур	Доместикація
105	Rick	Томмі	Форенізація
106	Lulu	Лулу	Форенізація
107	Nikki	Ніка	Доместикація
108	Rosie	Роза	Доместикація
109	Aunt Mary	тітка Мія	Доместикація
110	Doctor Hajer	лікар Хаджер	Форенізація
111	Otto	Отто	Форенізація
112	Essi	Емілія	Доместикація
113	Nina	Ніна	Форенізація
114	Malia	Марійка	Доместикація
115	Rita	Рита	Форенізація
116	Craig	Крейг	Форенізація
117	George	Джорж	Форенізація
118	Zoe	Зої	Форенізація
119	Stormy	Сара	Форенізація
120	Anemony	Анемона	Форенізація
121	Herman	Герман	Форенізація
122	Sara	Софійка	Доместикація
123	Zoe	Єва	Доместикація
124	Robin	Робін	Форенізація
125	Bella the bear	Ведмедик Бу	Доместикація
126	Kiki	Кікі	Форенізація
127	Vera	Віра	Форенізація
128	Sam	Семен	Доместикація
129	Lakisha	Лідія	Доместикація
130	Lizzie	Ліза	Доместикація
131	Tessa	Дарина	Доместикація
132	Tom	Тимко	Доместикація
133	Stevie	Стіві	Форенізація
134	Walter	Вальтер	Форенізація
135	Wally	Воллі	Форенізація

Ойконіми

№	Оригінал	Переклад	Стратегія
1	Chicken's Egg Factory	яєчна фабрика "Квочка"	Доместикація
2	Never-Never Land	Ласоленд	Доместикація
3	Acorn Lane	Жолудевий Провулок	Доместикація

Ігрова лексика

№	Оригінал	Переклад	Стратегія
1	Two, six, heave!	Один, два, підняв!	Доместикація
2	jungle gym	гірка-павутинка	Доместикація
3	I spy with my little eye	Орлине око маю, дрібниці помічаю	Доместикація
4	Ready or not...	Хто не сховався, я не винна...	Доместикація
5	hide-and-seek	хованки	Доместикація
6	Coming, ready or not!	Хто не заховався – начувайся!	Доместикація
7	tag	квач	Доместикація
8	hide and seek	хованки	Доместикація
9	Peekaboo	Хованки	Доместикація
10	peekaboo	ку-ку!	Доместикація
11	Honkeydonkeypon Jack is gone Hinkeydinkeytack Now he's back Again!	Один-два-три-чотири-п'ять! Генчик ховається. Тато жмуриться! Генчик сховався Тато йде шукати!	Доместикація
12	rough-and-tumble	кувиркатися	Доместикація
13	tag	квач	Доместикація
14	tig	квач	Доместикація
15	merry-go-round	карусель	Доместикація

Гастрономічна лексика

№	Оригінал	Переклад	Стратегія
1	chips and sausages with apple sauce	смажена картопля з сосисками та яблучне пюре	Доместикація
2	French stick	багет	Доместикація
3	sausage roll	свіжа сосиска	Доместикація
4	bowl of cereal	каша	Доместикація
5	liquorice laces	жувальні черв'ячки	Доместикація

6	sandwiches	бутерброди	Доместикація
7	sherbet powder	цукрова пудра	Доместикація
8	ice lollies	морозиво	Доместикація
9	marshmallows	маршмелоу	Форенізація
10	orangeade	апельсиновий сік	Доместикація
11	tasty snacks	оладки	Доместикація
12	smarties	цукерки	Доместикація
13	candy canes	цукерки	Доместикація

Вигуки

№	Оригінал	Переклад	Стратегія
1	Ta-da!	Готово!	Доместикація
2	Well, have you ever!	Отакої!	Доместикація
3	Huh..?	Га?	Доместикація
4	Yeeeh!	Ураааа!	Доместикація
5	Wow	Ого	Доместикація
6	ouch!	ой!	Доместикація
7	Ow!	Ай!	Доместикація
8	Wheee!	Гей-гей!	Доместикація
9	Hooray!	Ура!	Доместикація
10	Mmmm, yummy!	М-м-м-м смачно!	Доместикація
11	O dear	От біда	Доместикація
12	Hey!	Гей!	Доместикація
13	Oh no!	Ой-йооой!	Доместикація
14	Yeeeh!	Урааа!	Доместикація
15	Oh dear	Ой, матінко	Доместикація
16	Oh, my goodness!	О, Боже!	Доместикація
17	Yoo-hoo	Агов	Доместикація
18	Oops	Ой	Доместикація
19	Yuk	Фууу	Доместикація
20	Oooh	Овва	Доместикація
21	Hurray!	Ура!	Доместикація
22	Yoohoo!	Ура!	Доместикація
23	Bluh!	Фу!	Доместикація
24	Uh, yuck!	Ой, тьфу!	Доместикація

25	Phew	Уф	Доместикація
26	uh oh...	ой-ой...	Доместикація
27	Hmm...	Хм...	Форенізація
28	Oh, my!	О, Боже	Доместикація
29	Ouch!	Ай!	Доместикація
30	Ouch!!	Ой!!	Доместикація
31	Ow-ow-ow!	Аууу!	Доместикація
32	oooh	о-о	Доместикація
33	OUCH!	Аааай!	Доместикація
34	Yoo-hoo	Ауу	Доместикація
35	Hmmm	Гммм	Форенізація
36	A-HA!	Ага!	Доместикація
37	Gosh	Вау	Доместикація
38	Yippee!	Ура!	Доместикація
39	Huh?	Гм?	Доместикація
40	Wow	Вау	Форенізація
41	Oh dear...	Ой, леле...	Доместикація
42	Oh dear!	Ой лишенько!	Доместикація
43	Ouch!	Ой!	Доместикація

Ономатопеї

№	Оригінал	Переклад	Стратегія
1	CRASH!	БУ-БУХ!	Доместикація
2	LICK!	ЛИЗЬ!	Доместикація
3	HONK HONK!	БП-БП!	Доместикація
4	Pfffftttt!	Ппшшш!	Доместикація
5	Plop-plop-plop!	Пук-пук-пук!	Доместикація
6	Cluck-cluck!	Кво-кво!	Доместикація
7	Peck-peck-tic, peckity-peck!	Тук-тук-тук, бум-бум-бум!	Доместикація
8	Pk, clck, ck!	Тук-тук-тук! Тук-тук-тук!	Доместикація
9	Cl-c-c-cluck	Тт-т-т-ток!	Доместикація
10	Hi-hiiii	І-го-го	Доместикація
11	Woe, woe, woe	ВА-ВА-ВА-ВА	Доместикація
12	Blub-blub, glub	Буль-буль-буль	Доместикація
13	Split splat	Бульк-хлюп	Доместикація

14	Ssssssstttttttt	Псі-псі-псі.....	Доместикація
15	plink!	дзинь!	Доместикація
16	Teehee ..	Хі-хі	Доместикація
17	Hatishoo!	Апчхи!	Доместикація
18	Snip Snip	кріц-кріц	Доместикація
19	pitter-patter	хлюп-хлюп-хлюп	Доместикація
20	Woosh ...	У-у-у...	Доместикація
21	Yoo-hoo	Отакої!	Доместикація
22	Hooray!	Ура!	Доместикація
23	CRACK!	Хрусь!	Доместикація
24	Grrr	Гр-р-р...	Форенізація
25	Shoo!	Киш!	Доместикація
26	Grmph ...	Нууу...	Доместикація
27	Wham!	грюк!	Доместикація
28	click	клац!	Доместикація
29	Wham!	Бах!	Доместикація
30	CRACK!!	ТРІСЬ!!	Доместикація
31	Ha-ha-ha-ha-choo!	А-а-а-а-пхи!	Доместикація
32	tring tring tring	Трін, трін, трін!	Доместикація
33	A-a-a-aa-choo!!	А-а-а-аа-пчхи!!	Доместикація
34	Ka-bang!!	Бааах!!	Доместикація
35	Boohoo	У-у-у...	Доместикація
36	BOOM ..	БАХ..	Доместикація
37	Grrr...	Гррр...	Форенізація
38	Woosh.... and.... WHAM!	вйухуу... і... ГУП	Доместикація
39	Split! Splat!	Плюсь	Доместикація
40	плюсь, плюсь..., SPLASH!	ПЛЮСЬ!	Доместикація
41	FART!!!	ПУУУК!!!	Доместикація
42	BAM!	БАМ!	Доместикація
43	Chink-a-tink!	Дзззень!	Доместикація
44	Boohooohoo	А-а-а!	Доместикація
45	Wah..	А-а-а...	Доместикація
46	Swoosh...	Плюп...	Доместикація
47	WROAAAHN	БР-Р-Р-Р	Доместикація
48	Shhh!	Шшшш!	Форенізація

49	Hop, hop, hop!	Гоп, гоп, гоп!	Форенізація
50	WHAM!	БАМ!	Доместикація
51	Ha ha ha!	Ха-ха-ха!	Доместикація
52	Flutter, flutter, flutter	Змах, мах, мах,	Доместикація
53	POOF	Плюп	Доместикація
54	Poof	Флоп	Доместикація
55	Pffff	Хмм...	Доместикація
56	Chuck-chuck-chuck	Цок-цок-цок	Доместикація
57	Woof-woof	Гав-гав	Доместикація
58	Meow	Мяу!	Доместикація
59	Blub blub blub	Блюб-блюб-блюб	Доместикація
60	Ribbit ribbit	Ква – ква- ква	Доместикація
61	Baaaa baaaa	Ме-е-ме-е	Доместикація
62	Sniff sniff	Нюх-нюх	Доместикація
63	Moooo moooo!	Му-му-му!	Доместикація
64	Neigh!	Іго - го - го!	Доместикація
65	Quack quak quak	Кря-кря-кря	Доместикація
66	Bock Bock Bock!	Ко-ко-ко!	Доместикація
67	Baaaaa baaaaa	Бе-е-бе-е	Доместикація
68	Oink oink	Хрю-хрю	Доместикація
69	Snip, snip	Вжух-вжух	Доместикація
70	Mwahaha	Мвахаха	Форенізація
71	Drip, drip	Крап-крап...	Доместикація
72	Brrr...	Брр...	Форенізація
73	SWHOOSH...	ВЖУХ...	Доместикація
74	BRROFFTT! RRRAAPPP!	БРОФФТ! РРРАППП!	Форенізація
75	DRRUPHH! GHRAAAAP!	ДРУУФФ! ГРААААП!	Форенізація
76	RHBTHRR! FFRAFFFT!	РХБТХРР! ФФРАФФФТ!	Форенізація
77	GHRAPP! GHUM! BRRAFFTT! GHUM!	ГРАПП! ГХУМ! БРРАФФТТ! ГАМ!	Форенізація
78	Pooh!	Ух!	Доместикація
79	Sniff sniff	Нюх-нюх	Доместикація
80	Knock	Буц	Доместикація
81	whoosh	вжух	Доместикація
82	BOING!	БУМ!	Доместикація
83	Bzzzz....bzzzzzzzzz	Бзззз....бзззззззззз	Форенізація

84	Splash! splash! splash!	Бульк! Бульк! Бульк!	Доместикація
85	Nanananana nanananana!	Нанананана Нананананана!	Форенізація
86	BANG	ПІФ-ПАФ	Доместикація
87	Boom!	Бум!	Форенізація
88	hoowa-hoowa-hoowa-hoowa	хува-хува-хува-хува	Форенізація
89	tssk-tssk-tssk-tssk	таки-таки-таки-таки	Доместикація
90	clopclor-clopclor-clopclor	цок-цок-цок-цок	Доместикація
91	rrrtuk-rrrtuk-rrrtuk-rrrtuk	ртюк-ртюк-ртюк-ртюк	Форенізація
92	tjuk-tjuk-tjuk-tjuk	чек-чек-чек-чек	Доместикація
93	boom-boom-boom-boom-boom	бум-бум-бум-бум	Форенізація
94	boom-boom-boom!	бумер-де-бумер-де-бум!	Доместикація

Титули

№	Оригінал	Переклад	Стратегія
1	captain	отаманка	Доместикація
2	king	цар	Доместикація
3	Mayor	голова	Доместикація

Назви предметів

№	Оригінал	Переклад	Стратегія
1	duvet	підковдра	Доместикація
2	flute	сопілка	Доместикація
3	Wellingtons	гумові чоботи	Доместикація
4	hammock	ліжечко	Доместикація
5	bottle	фляга	Доместикація
6	flip-flop	капці	Доместикація
7	mail	пакунок	Доместикація
8	treehouse	курінь	Доместикація
9	hollow branch	сопілка	Доместикація

Оказіоналізми

№	Оригінал	Переклад	Стратегія
1	Gobble gobble gone!	Ням-ням-ням	Доместикація
2	Wahh y' say...?	Що ти фккажеш...?	Доместикація
3	I feel fine acshly	Я чудово себе пофчуфаю	Доместикація
4	Willyoumarryme?	Тивийдешзамене?	Доместикація

5	See what adoooh-rable earrings I found!	Подивіться, які сережки я знайшла!	Доместикація
6	I'm sssure it'sss not mine... I don't even have any feet	Ссссссс, він не мій... ссс, та я навіть ніг не маю	Доместикація
7	I'm n-n-not in the least bit t-t-tasty," says Hare, "I'm a t-t-tough old h-h-hare	Я геть не с-смачний, — запевняє його Заєць, — я лише жиливий старий з-заєць	Доместикація
8	You look sssso ssssilily,	Чого ти там ссссстовбичиш?	Доместикація
9	... sprays Jack ab-so-lute-ly soaking wet!	...обприскує його всього-о-о!	Доместикація
10	Phleaph do noph laugh. I phan noph eaph wiphough my pheeth! I neeph your helph liphle girl. I won'ph biphe you, I phromise!	Це не гарно! Без зубів я не можу звати їжу! Будь ласка, ти допоможеш мені, мила дівчинка? Я обіцяю, що не вкушу тебе.	Доместикація
11	He's super hee-haa-happy!	Він дуууже щасливий!	Доместикація

Додаток В.3.2

Способи відтворення антропонімів у дитячій літературі

№	Оригінал	Переклад	Спосіб перекладу	Стратегія
1	Snowy	Ведмедик	Заміна власного імені загальною назвою	Доместикація
2	Bobby and Betty	Песик і Мишка	Заміна власного імені загальною назвою	Доместикація
3	Kate	Зая	Заміна власного імені загальною назвою	Доместикація
4	Big Buddy	Кріль	Заміна власного імені загальною назвою	Доместикація
5	Brucey	Боря	Заміна іншим іменем з цільової мови	Доместикація
6	Arty	Андрійко	Заміна іншим іменем з цільової мови	Доместикація
7	Jordan	Дмитрик	Заміна іншим іменем з цільової мови	Доместикація
8	Lynn timer	Ліна	Заміна іншим іменем з цільової мови	Доместикація
9	Mary	Марічка	Заміна іншим іменем з цільової мови	Доместикація
10	Kelly	Уляна	Заміна іншим іменем з цільової мови	Доместикація
11	Derek	Дмитрик	Заміна іншим іменем з цільової мови	Доместикація
12	Mark	Марко	Заміна іншим іменем з цільової мови	Доместикація
13	Dora	Даринка	Заміна іншим іменем з цільової мови	Доместикація
14	Uncle Frank	Дядько Федір	Заміна іншим іменем з цільової мови	Доместикація
15	Sara	Ганна	Заміна іншим іменем з цільової мови	Доместикація
16	Dax	Дружок	Заміна іншим іменем з цільової мови	Доместикація
17	Stormy	Соня	Заміна іншим іменем з цільової мови	Доместикація
18	George	Бобик	Заміна іншим іменем з цільової мови	Доместикація
19	Max	Рекс	Заміна іншим іменем з цільової мови	Доместикація
20	Mason	Юрчик	Заміна іншим іменем з цільової мови	Доместикація
21	Bibi	Варя	Заміна іншим іменем з цільової мови	Доместикація
22	John	Данило	Заміна іншим іменем з цільової мови	Доместикація
23	Elizabeth	Христя	Заміна іншим іменем з цільової мови	Доместикація
24	JOHN AND ELIZABETH JONES!	ДАНИЛО ТА ХРИСТЯ МЕЛЬНИК!	Заміна іншим іменем з цільової мови	Доместикація
25	Tom	Тарасик	Заміна іншим іменем з цільової мови	Доместикація
26	Emma	Софійка	Заміна іншим іменем з цільової мови	Доместикація
27	Jack	Степан	Заміна іншим іменем з цільової мови	Доместикація
28	Ben	Борис	Заміна іншим іменем з цільової мови	Доместикація
29	Kim	Кіра	Заміна іншим іменем з цільової мови	Доместикація
30	Yvonne	Іринка	Заміна іншим іменем з цільової мови	Доместикація

31	Grandpa Julian	дідусь Іван	Заміна іншим іменем з цільової мови	Доместикація
32	Jack	Гліб	Заміна іншим іменем з цільової мови	Доместикація
33	Tim	Тимур	Заміна іншим іменем з цільової мови	Доместикація
34	Nikki	Ніка	Заміна іншим іменем з цільової мови	Доместикація
35	Rosie	Роза	Заміна іншим іменем з цільової мови	Доместикація
36	Aunt Mary	тітка Мія	Заміна іншим іменем з цільової мови	Доместикація
37	Essi	Емілія	Заміна іншим іменем з цільової мови	Доместикація
38	Malia	Марійка	Заміна іншим іменем з цільової мови	Доместикація
39	Sara	Софійка	Заміна іншим іменем з цільової мови	Доместикація
40	Zoe	Єва	Заміна іншим іменем з цільової мови	Доместикація
41	Sam	Семен	Заміна іншим іменем з цільової мови	Доместикація
42	Lakisha	Лідія	Заміна іншим іменем з цільової мови	Доместикація
43	Lizzie	Ліза	Заміна іншим іменем з цільової мови	Доместикація
44	Tessa	Дарина	Заміна іншим іменем з цільової мови	Доместикація
45	Tom	Тимко	Заміна іншим іменем з цільової мови	Доместикація
46	Jack	Генчик	Заміна іншим іменем з цільової мови	Доместикація
47	Kaz	Кузя	Заміна іншим іменем з цільової мови	Доместикація
48	Bella the bear	Ведмедик Бу	Заміна іншим іменем з цільової мови	Доместикація
49	Goosey Lucy	Люся та гуси	Заміна іншим іменем з цільової мови	Доместикація
50	Sunny	Сашко	Заміна іншим іменем з цільової мови	Доместикація
51	Snow Wing	Снігокрил	Переклад імен з певним відтінком значення	Доместикація
52	Black Foot	Чорнолап	Переклад імен з певним відтінком значення	Доместикація
53	Big Foot	Великолап	Переклад імен з певним відтінком значення	Доместикація
54	Brown Beak	Чорнодзьоб	Переклад імен з певним відтінком значення	Доместикація
55	Snuff	Духмяник	Переклад імен з певним відтінком значення	Доместикація
56	Mr. Bubbles	пан Бульбашка	Переклад імен з певним відтінком значення	Доместикація
57	Fluff	Пушинка	Переклад імен з певним відтінком значення	Доместикація
58	Red	Червонодзьоб	Заміна імені на інше із додатковою конотацією	Доместикація
59	Skipper	Чубчик	Заміна імені на інше із додатковою конотацією	Доместикація
60	Bubbles	Шустрик	Заміна імені на інше із додатковою конотацією	Доместикація
61	Ched and Chad	Сирчик і Чепурчик	Заміна імені на інше із додатковою конотацією	Доместикація

62	Fluttering Flower	Пурхата Ада	Заміна імені на інше із додатковою конотацією	Доместикація
63	Cat Pommy	Кіт Пушок	Заміна імені на інше із додатковою конотацією	Доместикація
64	Flip and Flop	Пилипко та Федько	Заміна імені на інше із додатковою конотацією	Доместикація
65	Chuck and Chicken	Коко і Климко	Заміна імені на інше із додатковою конотацією	Доместикація
66	Bella	корова Красуля	Заміна імені на інше із додатковою конотацією	Доместикація
67	Sophie	кізка Зося	Заміна імені на інше із додатковою конотацією	Доместикація
68	Sam	Сніжок	Заміна імені на інше із додатковою конотацією	Доместикація
69	Sara	Сімка	Заміна імені на інше із додатковою конотацією	Доместикація
70	Ize	Тишка	Заміна імені на інше із додатковою конотацією	Доместикація
71	Bino	Біно	Фонетична чи морфологічна адаптація	Форенізація
72	Miss Pen	пані Пен	Фонетична чи морфологічна адаптація	Форенізація
73	Betsy	Бетсі	Фонетична чи морфологічна адаптація	Форенізація
74	Anne	Енн	Фонетична чи морфологічна адаптація	Форенізація
75	Michelle	Мішель	Фонетична чи морфологічна адаптація	Форенізація
76	Gemma	Джемма	Фонетична чи морфологічна адаптація	Форенізація
77	Prince Sebastian	принц Себастьян	Фонетична чи морфологічна адаптація	Форенізація
78	Harry	Гаррі	Фонетична чи морфологічна адаптація	Форенізація
79	Anne	Анна	Фонетична чи морфологічна адаптація	Форенізація
80	Clara	Клара	Фонетична чи морфологічна адаптація	Форенізація
81	Martin	Мартін	Фонетична чи морфологічна адаптація	Форенізація
82	Toby	Тобі	Фонетична чи морфологічна адаптація	Форенізація
83	Johnny	Джонні	Фонетична чи морфологічна адаптація	Форенізація
84	Bill	Білл	Фонетична чи морфологічна адаптація	Форенізація
85	Sil	Сіл	Фонетична чи морфологічна адаптація	Форенізація
86	Sara	Сара	Фонетична чи морфологічна адаптація	Форенізація
87	Sami	Семмі	Фонетична чи морфологічна адаптація	Форенізація
88	Miss Agnes	пані Агнес	Фонетична чи морфологічна адаптація	Форенізація
89	Freddie	Фредді	Фонетична чи морфологічна адаптація	Форенізація
90	Caroline	Керолайн	Фонетична чи морфологічна адаптація	Форенізація

91	Charlie	Чарлі	Фонетична чи морфологічна адаптація	Форенізація
92	Ezra	Езра	Фонетична чи морфологічна адаптація	Форенізація
93	Zara	Зара	Фонетична чи морфологічна адаптація	Форенізація
94	Christopher	Крістофер	Фонетична чи морфологічна адаптація	Форенізація
95	Timmy	Тіммі	Фонетична чи морфологічна адаптація	Форенізація
96	Max	Макс	Фонетична чи морфологічна адаптація	Форенізація
97	Lola	Lola	Фонетична чи морфологічна адаптація	Форенізація
98	Rico	Ріко	Фонетична чи морфологічна адаптація	Форенізація
99	Julia	Джулія	Фонетична чи морфологічна адаптація	Форенізація
100	Jill	Джилл	Фонетична чи морфологічна адаптація	Форенізація
101	Lucas	Лукас	Фонетична чи морфологічна адаптація	Форенізація
102	Sheila	Шейла	Фонетична чи морфологічна адаптація	Форенізація
103	Lulu	Лулу	Фонетична чи морфологічна адаптація	Форенізація
104	Doctor Hajer	лікар Хаджер	Фонетична чи морфологічна адаптація	Форенізація
105	Otto	Отто	Фонетична чи морфологічна адаптація	Форенізація
106	Nina	Ніна	Фонетична чи морфологічна адаптація	Форенізація
107	Rita	Рита	Фонетична чи морфологічна адаптація	Форенізація
108	Craig	Крейг	Фонетична чи морфологічна адаптація	Форенізація
109	George	Джорж	Фонетична чи морфологічна адаптація	Форенізація
110	Zoe	Зої	Фонетична чи морфологічна адаптація	Форенізація
111	Anemony	Анемона	Фонетична чи морфологічна адаптація	Форенізація
112	Herman	Герман	Фонетична чи морфологічна адаптація	Форенізація
113	Robin	Робін	Фонетична чи морфологічна адаптація	Форенізація
114	Kiki	Кікі	Фонетична чи морфологічна адаптація	Форенізація
115	Vera	Віра	Фонетична чи морфологічна адаптація	Форенізація
116	Stevie	Стіві	Фонетична чи морфологічна адаптація	Форенізація
117	Walter	Вальтер	Фонетична чи морфологічна адаптація	Форенізація
118	Wally	Воллі	Фонетична чи морфологічна адаптація	Форенізація
119	Ally	Крістофер	Заміна на більш відоме ім'я з вихідної культури або міжнародний відповідник	Форенізація
120	Bertie	Гаррі	Заміна на більш відоме ім'я з вихідної культури або міжнародний відповідник	Форенізація
121	Gerry	Гер	Заміна на більш відоме ім'я з вихідної культури або міжнародний відповідник	Форенізація
122	Haley Hedgehog	їжачок Ері	Заміна на більш відоме ім'я з вихідної культури або міжнародний відповідник	Форенізація

123	Martin Mole	кротик Мартен	Заміна на більш відоме ім'я з вихідної культури або міжнародний відповідник	Форенізація
124	Bibi Bunny	кролик Кікі	Заміна на більш відоме ім'я з вихідної культури або міжнародний відповідник	Форенізація
125	Gus	Бас	Заміна на більш відоме ім'я з вихідної культури або міжнародний відповідник	Форенізація
126	Vera	Віві	Заміна на більш відоме ім'я з вихідної культури або міжнародний відповідник	Форенізація
127	Bruno	Брем	Заміна на більш відоме ім'я з вихідної культури або міжнародний відповідник	Форенізація
128	Jack	Якоб	Заміна на більш відоме ім'я з вихідної культури або міжнародний відповідник	Форенізація
129	Mary	Мерелін	Заміна на більш відоме ім'я з вихідної культури або міжнародний відповідник	Форенізація
130	Hank	Ганс	Заміна на більш відоме ім'я з вихідної культури або міжнародний відповідник	Форенізація
131	Rick	Томмі	Заміна на більш відоме ім'я з вихідної культури або міжнародний відповідник	Форенізація
132	Stormy	Сара	Заміна на більш відоме ім'я з вихідної культури або міжнародний відповідник	Форенізація
133	Wilfred	Віллі	Заміна на більш відоме ім'я з вихідної культури або міжнародний відповідник	Форенізація
134	Noah	Немо	Заміна на більш відоме ім'я з вихідної культури або міжнародний відповідник	Форенізація
135	Koko	Чарлі	Заміна на більш відоме ім'я з вихідної культури або міжнародний відповідник	Форенізація

Додаток Г.3.3

Способи реалізації стратегій доместикації та форенізації

Антропоніми

№	Оригінал	Переклад	Спосіб перекладу	Стратегія
1	Brucey	Боря	Еквівалент	Доместикація
2	Bino	Біно	Транслітерація	Форенізація
3	Miss Pen	пані Пен	Еквівалент і транскрипція	Форенізація
4	Snow Wing	Снігокрил	Калькування	Форенізація
5	Red	Червонодзьоб	Еквівалент	Доместикація
6	Black Foot	Чорнолап	Калькування	Форенізація
7	Skipper	Чубчик	Еквівалент	Доместикація
8	Big Foot	Великолап	Калькування	Форенізація
9	Brown Beak	Чорнодзьоб	Калькування	Форенізація
10	Betsy	Бетсі	Транслітерація	Форенізація
11	Anne	Енн	Транскрипція	Форенізація
12	Michelle	Мішель	Транскрипція	Форенізація
13	Gemma	Джемма	Транскрипція	Форенізація
14	Wilfred	Віллі	Еквівалент	Доместикація
15	Prince Sebastian	принц Себастьян	Еквівалент і транскрипція	Форенізація
16	Arty	Андрійко	Еквівалент	Доместикація
17	Jordan	Дмитрик	Еквівалент	Доместикація
18	Lynnie	Ліна	Еквівалент	Доместикація
19	Mary	Марічка	Еквівалент	Доместикація
20	Kelly	Уляна	Еквівалент	Доместикація
21	Derek	Дмитрик	Еквівалент	Доместикація
22	Flip and Flop	Пилипко та Федько	Еквівалент	Доместикація
23	Mark	Марко	Еквівалент	Доместикація
24	Dora	Даринка	Еквівалент	Доместикація
25	Uncle Frank	Дядько Федір	Еквівалент	Доместикація
26	Sara	Ганна	Еквівалент	Доместикація
27	Cat Pommy	Кіт Пушок	Еквівалент	Доместикація
28	Bella	корова Красуля	Еквівалент	Доместикація
29	Dax	Дружок	Еквівалент	Доместикація

30	Bubbles	Шустрик	Еквівалент	Доместикація
31	Snuff	Духмяник	Еквівалент	Доместикація
32	Stormy	Соня	Еквівалент	Доместикація
33	George	Бобик	Еквівалент	Доместикація
34	Sophie	кізка Зося	Еквівалент	Доместикація
35	Max	Рекс	Еквівалент	Доместикація
36	Mason	Юрчик	Еквівалент	Доместикація
37	Harry	Гаррі	Транскрипція	Форенізація
38	Anne	Анна	Еквівалент	Форенізація
39	Clara	Клара	Транслітерація	Форенізація
40	Martin	Мартін	Транслітерація	Форенізація
41	Toby	Тобі	Транслітерація	Форенізація
42	Chuck and Chicken	Коко і Климко	Еквівалент	Доместикація
43	Goosey Lucy	Люся та гуси	Еквівалент	Доместикація
44	Bibi	Варя	Еквівалент	Доместикація
45	Noah	Немо	Еквівалент	Доместикація
46	John	Данило	Еквівалент	Доместикація
47	Elizabeth	Христя	Еквівалент	Доместикація
48	JOHN AND ELIZABETH JONES!	ДАНИЛО ТА ХРИСТЯ МЕЛЬНИК!	Еквівалент	Доместикація
49	Koko	Чарлі	Еквівалент	Доместикація
50	Johnny	Джонні	Транскрипція	Форенізація
51	Snowy	Ведмедик	Еквівалент	Доместикація
52	Bertie	Гаррі	Еквівалент	Доместикація
53	Ally	Крістофер	Еквівалент	Доместикація
54	Bill	Білл	Транслітерація	Форенізація
55	Bobby and Betty	Песик і Мишка	Еквівалент	Доместикація
56	Kate	Зая	Еквівалент	Доместикація
57	Sil	Сіл	Транслітерація	Форенізація
58	Sara	Сара	Транслітерація	Форенізація
59	Gerry	Гер	Еквівалент	Доместикація
60	Haley Hedgehog	їжачок Ері	Еквівалент	Доместикація
61	Martin Mole	кротик Мартен	Еквівалент і транскрипція	Доместикація
62	Bibi Bunny	кролик Кікі	Еквівалент	Доместикація
63	Gus	Бас	Еквівалент	Доместикація

64	Sami	Семмі	Транскрипція	Форенізація
65	Miss Agnes	пані Агнес	Еквівалент і транслітерація	Форенізація
66	Ched and Chad	Сирчик і Чепурчик	Еквівалент	Доместикація
67	Vera	Віві	Еквівалент	Доместикація
68	Bruno	Брем	Еквівалент	Доместикація
69	Sam	Сніжок	Еквівалент	Доместикація
70	Big Buddy	Кріль	Еквівалент	Доместикація
71	Ize	Тишка	Еквівалент	Доместикація
72	Freddie	Фредді	Транскрипція	Форенізація
73	Caroline	Керолайн	Транскрипція	Форенізація
74	Jack	Якоб	Еквівалент	Доместикація
75	Mary	Мерелін	Еквівалент	Доместикація
76	Jack	Генчик	Еквівалент	Доместикація
77	Charlie	Чарлі	Транскрипція	Форенізація
78	Ezra	Езра	Транслітерація	Форенізація
79	Zara	Зара	Транслітерація	Форенізація
80	Christopher	Крістофер	Транскрипція	Форенізація
81	Timmy	Тіммі	Транслітерація	Форенізація
82	Max	Макс	Транслітерація	Форенізація
83	Sara	Сімка	Еквівалент	Доместикація
84	Hank	Ганс	Еквівалент	Доместикація
85	Lola	Lola	Транслітерація	Форенізація
86	Rico	Ріко	Транслітерація	Форенізація
87	Tom	Тарасик	Еквівалент	Доместикація
88	Emma	Софійка	Еквівалент	Доместикація
89	Kaz	Кузя	Еквівалент	Доместикація
90	Julia	Джулія	Транскрипція	Форенізація
91	Jill	Джилл	Транскрипція	Форенізація
92	Lucas	Лукас	Транслітерація	Форенізація
93	Sheila	Шейла	Транскрипція	Форенізація
94	Jack	Степан	Еквівалент	Доместикація
95	Ben	Борис	Еквівалент	Доместикація
96	Mr. Bubbles	пан Бульбашка	Еквівалент і калькування	Форенізація
97	Kim	Кіра	Еквівалент	Доместикація

98	Yvonne	Іринка	Еквівалент	Доместикація
99	Fluff	Пушинка	Калькування	Форенізація
100	Sunny	Сашко	Еквівалент	Доместикація
101	Grandpa Julian	дідусь Іван	Еквівалент	Доместикація
102	Jack	Гліб	Еквівалент	Доместикація
103	Fluttering Flower	Пурхата Ада	Калькування і еквівалент	Доместикація
104	Tim	Тимур	Еквівалент	Доместикація
105	Rick	Томмі	Еквівалент	Доместикація
106	Lulu	Лулу	Транслітерація	Форенізація
107	Nikki	Ніка	Еквівалент	Доместикація
108	Rosie	Роза	Еквівалент	Доместикація
109	Aunt Mary	тітка Мія	Еквівалент	Доместикація
110	Doctor Hajer	лікар Хаджер	Еквівалент і транскрипція	Форенізація
111	Otto	Отто	Транслітерація	Форенізація
112	Essi	Емілія	Еквівалент	Доместикація
113	Nina	Ніна	Транслітерація	Форенізація
114	Malia	Марійка	Еквівалент	Доместикація
115	Rita	Рита	Транслітерація	Форенізація
116	Craig	Крейг	Транскрипція	Форенізація
117	George	Джорж	Транскрипція	Форенізація
118	Zoe	Зої	Транскрипція	Форенізація
119	Stormy	Сара	Еквівалент	Доместикація
120	Anemony	Анемона	Транскрипція	Форенізація
121	Herman	Герман	Транскрипція	Форенізація
122	Sara	Софійка	Еквівалент	Доместикація
123	Zoe	Єва	Еквівалент	Доместикація
124	Robin	Робін	Транслітерація	Форенізація
125	Bella the bear	Ведмедик Бу	Еквівалент	Доместикація
126	Kiki	Кікі	Транслітерація	Форенізація
127	Vera	Віра	Транскрипція	Форенізація
128	Sam	Семен	Еквівалент	Доместикація
129	Lakisha	Лідія	Еквівалент	Доместикація
130	Lizzie	Ліза	Еквівалент	Доместикація
131	Tessa	Дарина	Еквівалент	Доместикація

132	Tom	Тимко	Еквівалент	Доместикація
133	Stevie	Стіві	Транскрипція	Форенізація
134	Walter	Вальтер	Транскрипція	Форенізація
135	Wally	Воллі	Транскрипція	Форенізація

Ойконіми

№	Оригінал	Переклад	Спосіб перекладу	Стратегія
1	Chicken's Egg Factory	яєчна фабрика "Квочка"	Калькування і еквівалент	Доместикація
2	Never-Never Land	Ласоленд	Адаптація	Доместикація
3	Acorn Lane	Жолудевий Провулок	Калькування	Форенізація

Ігрова лексика

№	Оригінал	Переклад	Спосіб перекладу	Стратегія
1	Two, six, heave!	Один, два, підняв!	Адаптація	Доместикація
2	jungle gym	гірка-павутинка	Адаптація	Доместикація
3	I spy with my little eye	Орлине око маю, дрібниці помічаю	Адаптація	Доместикація
4	Ready or not...	Хто не сховався, я не винна...	Еквівалент	Доместикація
5	hide-and-seek	хованки	Еквівалент	Доместикація
6	Coming, ready or not!	Хто не заховався – начувайся!	Еквівалент	Доместикація
7	tag	квач	Еквівалент	Доместикація
8	hide and seek	хованки	Еквівалент	Доместикація
9	Peekaboo	Хованки	Еквівалент	Доместикація
10	peekaboo	ку-ку!	Еквівалент	Доместикація
11	Honkeydonkeypon Jack is gone Hinkeydinkeytack Now he's back Again!	Один-два-три-чотири-п'ять! Генчик ховається. Тато жмуриться! Генчик сховався Тато йде шукати!	Адаптація	Доместикація
12	rough-and-tumble	кувиркатися	Адаптація	Доместикація
13	tag	квач	Еквівалент	Доместикація
14	tig	квач	Еквівалент	Доместикація
15	merry-go-round	карусель	Еквівалент	Доместикація

Гастрономічна лексика

№	Оригінал	Переклад	Спосіб перекладу	Стратегія
1	chips and sausages with apple sauce	смажена картопля з сосисками та яблучне пюре	Еквівалент і калькування	Доместикація
2	French stick	багет	Еквівалент	Доместикація
3	sausage roll	свіжа сосиска	Адаптація	Доместикація
4	bowl of cereal	каша	Генералізація	Доместикація
5	liquorice laces	жувальні черв'ячки	Адаптація	Доместикація
6	sandwiches	бутерброди	Еквівалент	Доместикація
7	sherbet powder	цукрова пудра	Адаптація	Доместикація
8	ice lollies	морозиво	Генералізація	Доместикація
9	marshmallows	маршмелоу	Транскрипція	Форенізація
10	orangeade	апельсиновий сік	Адаптація	Доместикація
11	tasty snacks	оладки	Конкретизація	Доместикація
12	smarties	цукерки	Генералізація	Доместикація
13	candy canes	цукерки	Генералізація	Доместикація

Вигуки

№	Оригінал	Переклад	Спосіб перекладу	Стратегія
1	Ta-da!	Готово!	Еквівалент	Доместикація
2	Well, have you ever!	Отакої!	Еквівалент	Доместикація
3	Huh..?	Га?	Еквівалент	Доместикація
4	Yeeeh!	Ураааа!	Еквівалент	Доместикація
5	Wow	Ого	Еквівалент	Доместикація
6	ouch!	ой!	Еквівалент	Доместикація
7	Ow!	Ай!	Еквівалент	Доместикація
8	Wheee!	Гей-гей!	Еквівалент	Доместикація
9	Hooray!	Ура!	Еквівалент	Доместикація
10	Mmmm, yummy!	М-м-м-м смачно!	Транскрипція і еквівалент	Доместикація
11	O dear	От біда	Еквівалент	Доместикація
12	Hey!	Гей!	Еквівалент	Доместикація
13	Oh no!	Ой-йоооой!	Еквівалент	Доместикація
14	Yeeeh!	Урааа!	Еквівалент	Доместикація
15	Oh dear	Ой, матінко	Еквівалент	Доместикація

16	Oh, my goodness!	О, Боже!	Еквівалент	Доместикація
17	Yoo-hoo	Агов	Еквівалент	Доместикація
18	Oops	Ой	Еквівалент	Доместикація
19	Yuk	Фууу	Еквівалент	Доместикація
20	Oooh	Овва	Еквівалент	Доместикація
21	Hurray!	Ура!	Еквівалент	Доместикація
22	Yoohoo!	Ура!	Еквівалент	Доместикація
23	Bluh!	Фу!	Еквівалент	Доместикація
24	Uh, yuck!	Ой, тьфу!	Еквівалент	Доместикація
25	Phew	Уф	Еквівалент	Доместикація
26	uh oh...	ой-ой...	Еквівалент	Доместикація
27	Hmm...	Хм...	Транскрипція	Форенізація
28	Oh, my!	О, Боже	Еквівалент	Доместикація
29	Ouch!	Ай!	Еквівалент	Доместикація
30	Ouch!!	Ой!!	Еквівалент	Доместикація
31	Ow-ow-ow!	Аууу!	Еквівалент	Доместикація
32	oooh	о-о	Еквівалент	Доместикація
33	OUCH!	Аааай!	Еквівалент	Доместикація
34	Yoo-hoo	Ауу	Еквівалент	Доместикація
35	Hmmm	Гммм	Транскрипція	Форенізація
36	A-HA!	Ага!	Еквівалент	Доместикація
37	Gosh	Вау	Еквівалент	Доместикація
38	Yippee!	Ура!	Еквівалент	Доместикація
39	Huh?	Гм?	Еквівалент	Доместикація
40	Wow	Вау	Транскрипція	Форенізація
41	Oh dear...	Ой, леле...	Еквівалент	Доместикація
42	Oh dear!	Ой лишенько!	Еквівалент	Доместикація
43	Ouch!	Ой!	Еквівалент	Доместикація

Ономатопеї

№	Оригінал	Переклад	Спосіб перекладу	Стратегія
1	CRASH!	БУ-БУХ!	Еквівалент	Доместикація
2	LICK!	ЛИЗЬ!	Еквівалент	Доместикація
3	HONK HONK!	БП-БП!	Еквівалент	Доместикація
4	Pffftttt!	Пшшш!	Еквівалент	Доместикація

5	Plop-plop-plop!	Пук-пук-пук!	Еквівалент	Доместикація
6	Cluck-cluck!	Кво-кво!	Еквівалент	Доместикація
7	Peck-peck-tic, peckity-peck!	Тук-тук-тук, бум-бум-бум!	Адаптація	Доместикація
8	Pk, clck, ck!	Тук-тук-тук! Тук-тук-тук!	Адаптація	Доместикація
9	Cl-c-c-cluck	Тт-т-т-ток!	Адаптація	Доместикація
10	Hi-hiiii	І-го-го	Еквівалент	Доместикація
11	Woe, woe, woe	ВА-ВА-ВА-ВА	Адаптація	Доместикація
12	Blub-blub, glub	Буль-буль-буль	Еквівалент	Доместикація
13	Split splat	Бульк-хлюп	Еквівалент	Доместикація
14	Sssssstttttttt	Псі-псі-псі.....	Адаптація	Доместикація
15	plink!	дзинь!	Еквівалент	Доместикація
16	Teehee ..	Хі-хі	Еквівалент	Доместикація
17	Hatishoo!	Апчхи!	Еквівалент	Доместикація
18	Snip Snip	кріц-кріц	Еквівалент	Доместикація
19	pitter-patter	хлюп-хлюп-хлюп	Адаптація	Доместикація
20	Woosh ...	У-у-у...	Еквівалент	Доместикація
21	Yoo-hoo	Отакої!	Еквівалент	Доместикація
22	Hooray!	Ура!	Еквівалент	Доместикація
23	CRACK!	Хрусь!	Еквівалент	Доместикація
24	Grrr	Гр-р-р...	Транскрипція	Форенізація
25	Shoo!	Киш!	Еквівалент	Доместикація
26	Grmph ...	Нууу...	Адаптація	Доместикація
27	Wham!	грюк!	Еквівалент	Доместикація
28	click	клац!	Еквівалент	Доместикація
29	Wham!	Бах!	Еквівалент	Доместикація
30	CRACK!!	ТРІСЬ!!	Еквівалент	Доместикація
31	Ha-ha-ha-ha-choo!	А-а-а-а-пхи!	Еквівалент	Доместикація
32	tring tring tring	Трін, трін, трін!	Еквівалент	Доместикація
33	A-a-a-aa-choo!!	А-а-а-аа-пчхи!!	Еквівалент	Доместикація
34	Ka-bang!!	Бааах!!	Еквівалент	Доместикація
35	Boohoo	У-у-у...	Еквівалент	Доместикація
36	BOOM ..	БАХ..	Еквівалент	Доместикація
37	Grrr...	Гrrr...	Транскрипція	Форенізація
38	Woosh.... and.... WHAM!	вйухуу... і... ГУП	Еквівалент	Доместикація
39	Split! Splat!	Плюсь, плюсь, плюсь...	Еквівалент	Доместикація

40	SPLASH!	ПЛЮСЬ!	Еквівалент	Доместикація
41	FART!!!	ПУУУК!!!	Еквівалент	Доместикація
42	BAM!	БАМ!	Еквівалент	Доместикація
43	Chink-a-tink!	Дзззень!	Еквівалент	Доместикація
44	Boohooohoo	А-а-а!	Адаптація	Доместикація
45	Wah..	А-а-а...	Еквівалент	Доместикація
46	Swoosh...	Плюп...	Адаптація	Доместикація
47	WROAAAHN	БР-Р-Р-Р	Еквівалент	Доместикація
48	Shhh!	Шшшш!	Транскрипція	Форенізація
49	Hop, hop, hop!	Гоп, гоп, гоп!	Транскрипція	Форенізація
50	WHAM!	БАМ!	Еквівалент	Доместикація
51	Ha ha ha!	Ха-ха-ха!	Адаптація	Доместикація
52	Flutter, flutter, flutter	Змах, мах, мах,	Еквівалент	Доместикація
53	POOF	Плюп	Адаптація	Доместикація
54	Poof	Флоп	Адаптація	Доместикація
55	Pffff	Хмм...	Адаптація	Доместикація
56	Chuck-chuck-chuck	Цок-цок-цок	Еквівалент	Доместикація
57	Woof-woof	Гав-гав	Еквівалент	Доместикація
58	Meow	Мяу!	Еквівалент	Доместикація
59	Blub blub blub	Блюб-блюб-блюб	Еквівалент	Доместикація
60	Ribbit ribbit	Ква – ква- ква	Еквівалент	Доместикація
61	Baaaa baaaa	Ме-е-ме-е	Еквівалент	Доместикація
62	Sniff sniff	Нюх-нюх	Еквівалент	Доместикація
63	Moooo moooo!	Му-му-му!	Еквівалент	Доместикація
64	Neigh!	Іго - го - го!	Еквівалент	Доместикація
65	Quack quak quak	Кря-кря-кря	Еквівалент	Доместикація
66	Bock Bock Bock!	Ко-ко-ко!	Еквівалент	Доместикація
67	Baaaaa baaaaa	Бе-е-бе-е	Еквівалент	Доместикація
68	Oink oink	Хрю-хрю	Еквівалент	Доместикація
69	Snip, snip	Вжух-вжух	Адаптація	Доместикація
70	Mwahaha	Мвахaha	Транскрипція	Форенізація
71	Drip, drip	Крап-крап...	Еквівалент	Доместикація
72	Brrr...	Брр...	Транскрипція	Форенізація
73	SWHOOSH...	ВЖУХ...	Адаптація	Доместикація
74	BRROFFTT! RRRRAAPPP!	БРОФФТ! РРРАППП!	Транслітерація	Форенізація

75	DRRUPHH! GHRAAAAAP!	ДРУУФФ! ГРААААП!	Транслітерація	Форенізація
76	PHBTTHRR! FFRAFFFT!	РХБТХРР! ФФРАФФТ!	Транслітерація	Форенізація
77	GHRAPP! GHUM! BRRAFFTT! GHUM!	ГРАПП! ГХУМ! БРРАФФТТ! ГАМ!	Транскрипція	Форенізація
78	Pooh!	Ух!	Адаптація	Доместикація
79	Sniff sniff	Нюх-нюх	Еквівалент	Доместикація
80	Knock	Буц	Адаптація	Доместикація
81	whoosh	вжух	Адаптація	Доместикація
82	BOING!	БУМ!	Еквівалент	Доместикація
83	Bzzzz...bzzzzzzzzz	Бзззз...бззззззззз	Транслітерація	Форенізація
84	Splash! splash! splash!	Бульк! Бульк! Бульк!	Еквівалент	Доместикація
85	Nanananana nanananana!	Нанананана Нананананана!	Транслітерація	Форенізація
86	BANG	ПФ-ПАФ	Еквівалент	Доместикація
87	Boom!	Бум!	Транскрипція	Форенізація
88	hoowa-hoowa-hoowa- hoowa	хува-хува-хува-хува	Транскрипція	Форенізація
89	tssk-tssk-tssk-tssk	таки-таки-таки-таки	Адаптація	Доместикація
90	clopclor-clopclor-clopclor	цок-цок-цок-цок	Адаптація	Доместикація
91	rrrtuk-rrrtuk-rrrtuk-rrrtuk	ртюк-ртюк-ртюк-ртюк	Транскрипція	Форенізація
92	tjuk-tjuk-tjuk-tjuk	чек-чек-чек-чек	Адаптація	Доместикація
93	boom-boom-boom-boom- boom	бум-бум-бум-бум	Транскрипція	Форенізація
94	boom-boom-boom!	бумер-де-бумер-де-бум!	Транскрипція і адаптація	Доместикація

Титули

№	Оригінал	Переклад	Спосіб перекладу	Стратегія
1	captain	отаманка	Адаптація	Доместикація
2	king	цар	Адаптація	Доместикація
3	Mayor	голова	Еквівалент	Доместикація

Назви предметів

№	Оригінал	Переклад	Спосіб перекладу	Стратегія
1	duvet	підковдра	Адаптація	Доместикація
2	flute	сопілка	Адаптація	Доместикація

3	Wellingtons	гумові чоботи	Адаптація	Доместикація
4	hammock	ліжечко	Адаптація	Доместикація
5	bottle	фляга	Адаптація	Доместикація
6	flip-flop	капці	Генералізація	Доместикація
7	mail	пакунок	Адаптація	Доместикація
8	treehouse	курінь	Адаптація	Доместикація
9	hollow branch	сопілка	Адаптація	Доместикація

Оказіоналізми

№	Оригінал	Переклад	Спосіб перекладу	Стратегія
1	Gobble gobble gone!	Ням-ням-ням	Адаптація	Доместикація
2	Wahh y' say...?	Що ти фккажеш...?	Адаптація (фонетична деформація)	Доместикація
3	I feel fine acshly	Я чудово себе пофчуфаю	Адаптація (фонетична деформація)	Доместикація
4	Willyoumarryme?	Тивийдешзамене?	Адаптація (графемне злиття)	Доместикація
5	See what adoooh-rable earrings I found!	Подивіться, які сережки я знайшла!	Адаптація	Доместикація
6	I'm sssure it'sss not mine... I don't even have any feet	Сссссс, він не мій... ссс, та я навіть ніг не маю	Адаптація (фонетична деформація)	Доместикація
7	I'm n-n-not in the least bit t-t-tasty," says Hare, "I'm a t-t-tough old h-h-hare	Я геть не с-смачний, — запевняє його Заєць, — я лише жиливий старий з-заєць	Адаптація (фонетична деформація)	Доместикація
8	You look sssso sssilly,	Чого ти там ссссстовбичиш?	Адаптація (фонетична деформація)	Доместикація
9	... sprays Jack ab-so-lute-ly soaking wet!	...обприскує його всього-о-о!	Адаптація (фонетична деформація)	Доместикація
10	Phleaph do noph laugh. I phan noph eaph wiphough my pheeth! I neeph your helph liphle girl. I won'ph biphe you, I phromise!	Це не гарно! Без зубів я не можу звати їжу! Будь ласка, ти допоможеш мені, мила дівчинка? Я обіцяю, що не вкушу тебе.	Адаптація	Доместикація
11	He's super hee-haa-happy!	Він дуууже щасливий!	Адаптація	Доместикація